

Opvattingen over megastallen

Een onderzoek naar het maatschappelijk draagvlak voor megastallen en de opvattingen hierover

Dieter Verhue, Valerie Vieira, Bart Koenen en Rogier van Kalmthout

mei 2011

Projectnummer: 5583

Inhoud

	Samenvatting	1
1	Inleiding	5
1.1	Achtergronden	5
1.2	Opbouw van het rapport	6
1.3	Leeswijzer	6
2	Oriëntatie ten aanzien van de veehouderij	7
2.1	Kennis en houding ten aanzien van de sector	7
2.2	Houding per type bedrijf	9
2.3	Vleesconsumptie	12
3	Schaalvergroting en de discussie over megastallen	13
3.1	Schaalvergroting	13
3.2	Discussie over megastallen	15
3.3	Informatiebronnen	17
4	Argumenten in de discussie	19
4.1	Megastallen en dierenwelzijn	19
4.2	Megastallen en volksgezondheid	21
4.3	Megastallen en milieu	23
4.4	Megastallen en economie	24
4.5	Megastallen en de inrichting van het landschap	25
5	Het oordeel over megastallen	29
5.1	Moeten megastallen worden toegestaan?	29
5.2	Relatie met argumenten voor en tegen	32
5.3	Relatie met persoonskenmerken	35
5.3.1	Socio-demografische kenmerken	35
5.3.2	In agrarisch gebied wonen	38
5.3.3	Relatie met stemgedrag en waardeoriëntatie	39
5.3.4	Relatie met andere kenmerken en gedrag	40
5.3.5	Samengevat	42
6	Voorwaarden voor megastallen	43
6.1	Megastallen of bedrijven met meer locaties?	43
6.2	Voorwaarden aan megastallen	44
7	De toekomst van de veehouderij	47
7.1	Consumptie, kwaliteit en prijzen	47
7.2	Regelgeving rondom veehouderij	49
7.3	Toekomstscenario's: veel draagvlak voor toekomstbestendige veehouderij	50
	Bijlagen	
1	Onderzoeksverantwoording	
2	WIN-waardeoriëntaties	
3	Vragenlijst	
4	Tabellen	

Samenvatting

Onderzoeksdoelstelling

In Nederland vindt al enige tijd een politieke en maatschappelijke discussie over megastallen plaats. Op initiatief van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) zal deze discussie in de komende periode verder worden geïntensiveerd. Als onderdeel hiervan heeft Veldkamp onderzoek uitgevoerd naar de opvattingen van de Nederlandse bevolking over megastallen. Dit onderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in de positie van de Nederlandse bevolking in de discussie over de toekomst van de veehouderij en de schaalvergroting die hierin plaatsvindt.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd:

- In een eerste kwalitatieve fase zijn groepsdiscussies gevoerd met veehouders (twee groepsdiscussies in Helmond en Zwolle) en met burgers (vier groepsdiscussies in Amsterdam, Helmond en Zwolle). Het belangrijkste doel van deze fase was te achterhalen welke argumenten een rol spelen in de discussie over megastallen.
- Daaropvolgend is een grootschalige online enquête uitgevoerd, waaraan n=1.090 Nederlanders van 18 jaar en ouder hebben deelgenomen. De steekproef is representatief uitgezet op achtergrondkenmerken. De gegevens zijn verzameld in de periode van 15 tot en met 20 april 2011.

Gemengde gevoelens over de veehouderijsector

Veel Nederlanders hebben op een of andere manier een band met de agrarische sector: ze zijn opgegroeid in een agrarisch gebied, hebben vrienden of familie die in de sector werken, sommigen wonen er zelf of voelen zich om een andere reden verbonden met de agrarische sector. Circa vier op de tien Nederlanders zijn op een van deze manieren verbonden met de agrarische sector. Tegelijkertijd is de kennis van de veehouderijsector beperkt: meer dan de helft van de Nederlanders weet weinig over de sector en slechts 12% zegt redelijk tot goed op de hoogte te zijn.

De veehouderijsector roept zowel positieve als negatieve gevoelens op. Positieve associaties hebben te maken met de zichtbaarheid van dieren in het landschap en de indruk dat er in de sector hard wordt gewerkt. Negatieve associaties zijn vaak terug te voeren op het industriële karakter dat de sector in de ogen van veel burgers heeft. Van melkveehouderijen heeft men het positiefste beeld: men ziet positieve effecten op het landschap, schat het niveau van dierenwelzijn hoog in, ziet weinig risico's voor de volksgezondheid en een groot belang voor de economie. Minder positief is men over de varkenshouderij en pluimveesector. Men maakt zich bij deze sectoren zorgen over het dierenwelzijn en de landschappelijke gevolgen, maar ziet ook dat deze sectoren veel economische waarde vertegenwoordigen.

De veehouders voelen zich niet gewaardeerd door de Nederlandse samenleving. Ook de rol van de media vinden zij zeer dubieus: ze geven aan dat het bijna onmogelijk om positief in het nieuws te komen. Vroeger was de veehouderij volgens hen onbesproken, nu moeten ze alles uitleggen. De omslag in de sector, waarbij minder vanuit de boer wordt gedacht en meer vanuit het dier, wordt volgens hen door de meeste burgers niet gezien.

Een brede discussie over schaalvergroting

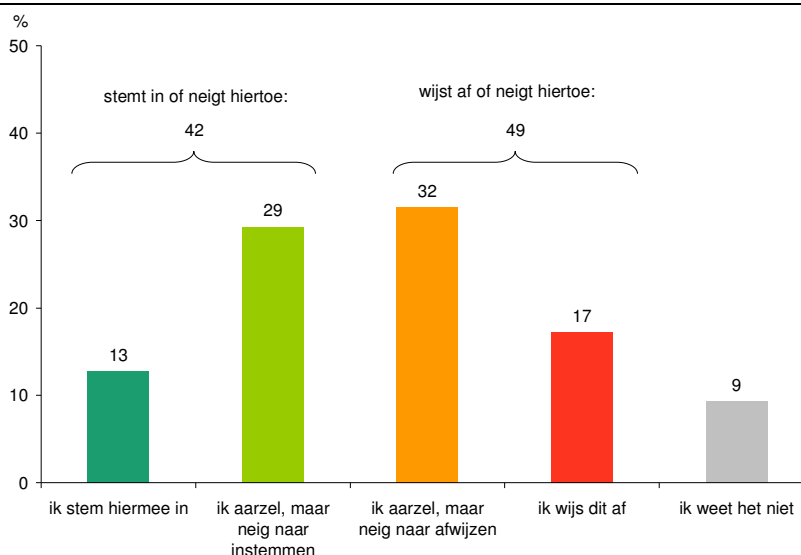
Wat is volgens Nederlanders de oorzaak van schaalvergroting in de veehouderijsector? Een meerderheid (54%) denkt dat dit komt doordat bedrijven van de overheid aan meer regels moeten voldoen. Om de kosten daarvan terug te verdienen, is groei van de bedrijven nodig. Men denkt aanzienlijk minder vaak dat de schaalvergroting wordt veroorzaakt door prijsdruk vanuit consumenten of door internationale concurrentie.

Een van de gevolgen van schaalvergroting is het ontstaan van grotere stallen in de veehouderij. Een meerderheid van 59% vindt het (zeer) zinvol om een maatschappelijke discussie te voeren over het wel of niet toestaan van dit soort megastallen. Een kwart staat hier neutraal in en 12% vindt dit niet zinvol. Men wil deze discussie graag breder trekken dan alleen over de grootte van de stallen en noemt een scala aan onderwerpen die in de discussie aan bod zouden moeten komen. De gezondheid en het welzijn van dieren wordt het vaakst genoemd, maar men noemt ook de gevolgen van de veehouderij voor de volksgezondheid en het milieu, de locatie van de megastallen, de schaalvergroting op zichzelf en de vraag of we in Nederland wel een intensieve veehouderijsector willen hebben.

Kritisch over megastallen, maar geen hakken in het zand

Waar staat men zelf in de discussie over megastallen? De groep die het toestaan van megastallen in Nederland afwijst of hiertoe neigt, is significant groter dan de groep die hiermee instemt of daartoe neigt. Het verschil is echter klein en opvallend is dat slechts een beperkte groep een uitgesproken mening heeft.

1 | Als u alle voors en tegens tegen elkaar afweegt, wat vindt u dan van het toestaan van megastallen in Nederland? (n=1.090)

Veel mensen aarzelen dus over hun standpunt over megastallen. Bijna tweederde (66%) geeft daarnaast aan dat ze in de toekomst nog van mening over dit onderwerp zouden kunnen veranderen. Opvallend is dat dit relatief vaak mensen zijn die voor het toestaan van megastallen zijn of hiertoe neigen. De groep die megastallen afwijst, acht de kans klein dat ze nog van mening veranderen. Dit duidt erop dat het aantal tegenstanders van megastallen tijdens de discussie eerder zal toenemen dan zal afnemen.

Argumenten tegen megastallen bepalen de discussie

In de kwalitatieve fase van het onderzoek is een groot aantal argumenten voor en tegen megastallen geïnterviewd. Vervolgens is gevraagd hoe belangrijk men deze argumenten vindt. Uit de antwoorden kunnen we de volgende conclusies trekken:

- De discussie wordt het sterkst bepaald door argumenten *tegen* megastallen. Dit zijn vooral argumenten op het gebied van dierenwelzijn en mogelijke risico's voor de volksgezondheid. Aan deze argumenten wordt veel belang gehecht en voor- en tegenstanders van megastallen verschillen daarbij sterk. Dit geldt ook voor de meer gevoelsmatige argumenten over het verloren gaan van de menselijke maat bij megastallen en over de vraag of megastallen in het Nederlandse weideland passen.
- Veel argumenten vóór megastallen zijn feitelijk reacties op de tegenargumenten ("in megastallen is er dezelfde ruimte per dier als in kleine stallen"). Veel van deze argumenten worden wel belangrijk gevonden, maar voor- en tegenstanders verschillen hierin weinig en ze lijken minder bepalend voor de uiteindelijke mening.
- Voor- en tegenstanders van megastallen hechten een sterk verschillend belang aan economische argumenten. Dit geldt vooral voor het mogelijke verdwijnen van de sector naar het buitenland als megastallen verboden worden. Economische argumenten worden echter minder belangrijk gevonden dan argumenten ten aanzien van dierenwelzijn en volksgezondheid.
- Aan argumenten van landschappelijke aard wordt niet veel belang gehecht en ze worden ook niet heel verschillend door voor- en tegenstanders beoordeeld. Dit is te verklaren doordat de meeste respondenten niet in de nabijheid van een megastal wonen.

Stel dat megastallen worden toegestaan, aan welke voorwaarden moet dan worden voldaan? Het belangrijkste worden voorwaarden ten aanzien van de volksgezondheid en het dierenwelzijn gevonden, gevolgd door beperking van overlast en milieueisen. Voor- en tegenstanders verschillen van mening over het maximeren van het totaal aantal dieren in Nederland en over de mate waarin ze voorwaarden willen stellen ten aanzien van het landschap.

Er wordt door de veehouders gepleit voor een regelgeving, waar – in het geval bijvoorbeeld van de inrichting van het landschap – de veehouder contouren en randvoorwaarden meekrijgt, maar zelf kan bepalen hoe de invulling daarvan zal geschieden met inachtneming van de geschetste grenzen. "Geef ons randvoorwaarden waarbinnen we moeten opereren en laat ons alsjeblift onze gang gaan."

Hoogopgeleide vrouwen zijn vaker tegen

Welke verschillen zijn er tussen groepen in de bevolking in de houding ten aanzien van megastallen? Voorstanders van megastallen zijn vaker man, eten vaker vlees en hebben vaker banden met de sector. Tegenstanders zijn vaker vrouw, eten minder vaak vlees en zijn vaker lid van een natuur- of dierenbeschermingsorganisatie. Vooral hoogopgeleide vrouwen van middelbare leeftijd zijn vaak tegen het toestaan van megastallen.

Meer (zelfingeschatte) kennis over de veehouderijsector leidt niet tot een andere, maar wel tot een meer uitgesproken opvatting. Opvallend is daarnaast dat mensen die in of nabij gebieden wonen waar al relatief veel megastallen zijn, geen wezenlijk andere mening hebben. Deze groep hecht aan een aantal argumenten in de discussie wel meer belang, vooral op het gebied van volksgezondheid, milieu, economie en landschap.

Een toekomstbestendige sector

Het voortbestaan van de veehouderijsector staat voor Nederlanders niet ter discussie: een meerderheid vindt dat Nederland een exportland van vlees en zuivelproducten moet blijven. Tegelijkertijd vindt een meerderheid dat er beter moet worden omgegaan met dieren en vinden veel Nederlanders dat er strengere regels moeten komen om de volksgezondheid te waarborgen. In lijn hiermee is er een grote groep die vindt dat er op dit moment in de sector een te grote focus ligt op kwantiteit en er te weinig aandacht is voor kwaliteit.

Tot slot van de enquête zijn drie scenario's voorgelegd hoe de veehouderij zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen:

- de concurrerende veehouderij: met het accent op de economische betekenis van de sector
- de toekomstbestendige veehouderij: met het accent op duurzame ontwikkeling
- de zorgzame veehouderij: met het accent op welzijn van mens en dier

Nederlanders geven aan de toekomstbestendige veehouderij het aantrekkelijkste scenario te vinden (55% (heel) aantrekkelijk) en vinden de concurrerende veehouderij (33%) en zorgzame veehouderij (27%) aanmerkelijk minder aantrekkelijk. Men heeft daarmee een voorkeur voor een scenario waarin schaalvergroting wordt toegestaan, maar wordt gekoppeld aan strenge regels op het gebied van landschappelijke inpassing, milieu, volksgezondheid en dierenwelzijn. Men prefereert dit boven een scenario waarin de economische betekenis van de sector centraal staat, maar ook boven het scenario waarin de intensieve veehouderij in Nederland verdwijnt en plaats maakt voor een kleinschalige, biologische en gespecialiseerde sector. Nederlanders hebben liever een veehouderijsector waarin biologisch en niet-biologisch naast elkaar bestaan, dan dat een van deze type bedrijven uit Nederland verdwijnt.

1 Inleiding

1.1 Achtergronden

In Nederland vindt al enige tijd een politieke en maatschappelijke discussie plaats over megastallen. Op initiatief van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) zal deze discussie in de komende periode verder worden geïntensiveerd. Als onderdeel hiervan heeft Veldkamp onderzoek uitgevoerd naar de opvattingen van de Nederlandse bevolking over megastallen. Dit onderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in de positie van de Nederlandse bevolking in de discussie over de toekomst van de veehouderij en de schaalvergroting die hierin plaatsvindt.

Het onderzoek dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- In welke mate vinden Nederlanders de maatschappelijke discussie over megastallen zinvol?
- Welke onderwerpen moeten er in deze discussie aan de orde komen?
- Welke argumenten spelen een rol bij de opvattingen over megastallen?
- In welke mate zijn Nederlanders vóór of tegen het toestaan van megastallen en in welke mate is de opvatting hierover uitgekristalliseerd?
- Aan welke informatiebronnen hecht men belang bij het vormen van een mening over dit onderwerp?

Het onderzoek is opgesplitst in twee delen. Eerst is een kwalitatieve fase uitgevoerd in de vorm van focusgroepen. Daarna is een grootschalige kwantitatieve enquête gehouden.

Kwalitatief onderzoek

Doel van de kwalitatieve fase was om het onderwerp megastallen te verkennen en om argumenten voor en tegen megastallen te inventariseren. In dit kader zijn zowel gesprekken gevoerd met veehouders (twee groepsdiscussies in Helmond en Zwolle) als met burgers (vier groepsdiscussies in Amsterdam, Helmond en Zwolle). De vragenlijst van de kwantitatieve enquête is op de uitkomsten van deze fase gebaseerd. Alle groepsgesprekken zijn in week 14 uitgevoerd (op 4, 6 en 7 april 2011).

Kwantitatief onderzoek

In de dagen na de kwalitatieve gesprekken is de vragenlijst voor het kwantitatieve onderzoek samengesteld. Het onderzoek is een week na afronding van de gesprekken met de focusgroepen van start gegaan, en liep van 15 tot en met 20 april 2011. In deze periode zijn n=1.090 Nederlanders van 18 jaar en ouder via een online enquête ondervraagd. De steekproef is representatief uitgezet op achtergrondkenmerken. Om ook uitspraken te kunnen doen over personen

die in de nabijheid van megastallen wonen, zijn extra waarnemingen gedaan onder personen die in zogenaamde LOG-gebieden en verwevingsgebieden¹ woonachtig zijn.

1.2 Opbouw van het rapport

De opbouw van het rapport ziet er als volgt uit: in het volgende hoofdstuk gaan we in op de oriëntatie van burgers ten aanzien van de veehouderij, waarna in hoofdstuk drie opvattingen over schaalvergroting en over de discussie rond megastallen aan de orde komen. Vervolgens gaan we in hoofdstuk vier in op het belang dat Nederlanders hechten aan een scala aan argumenten die in de discussie worden gebruikt (en die in de kwalitatieve fase van het onderzoek zijn geïnventariseerd). In hoofdstuk vijf gaan we in op het uiteindelijke oordeel over megastallen, welke argumenten daarbij de grootste rol spelen en in welke mate er verschillen zijn tussen groepen in de samenleving. In hoofdstuk zes gaan we in op de vraag welke voorwaarden aan megastallen moeten worden gesteld, mochten die worden toegestaan. In het laatste hoofdstuk gaan we in op de vraag welke toekomst van de veehouderij Nederlanders wenselijk vinden.

1.3 Leeswijzer

De enquêteresultaten in dit rapport zijn weergegeven in afgeronde percentages. Wanneer er door afronding totalen ontstaan van meer of minder dan 100, zijn deze *niet* gecorrigeerd. De titels van figuren en tabellen betreffen (behoudens enkele uitsplitsingen) vaak de exacte vraagstellingen zoals die aan de respondenten zijn voorgelegd. Bij alle figuren en tabellen is het totale aantal respondenten weergegeven dat de betreffende vraag heeft beantwoord. Bij de meeste figuren zijn dit alle respondenten (n=1.090). Alleen als het een subvraag betreft, kan dit aantal afwijken van het totale aantal respondenten. Wanneer wordt gesproken over verschillen tussen groepen, betreft dit getoetste, significante verschillen. In aparte kaders zijn uitkomsten van de groepsdiscussies in het rapport opgenomen.

---

¹ LOG staat voor landbouwontwikkelingsgebied. Deze gebieden zijn in het reconstructiebeleid aangewezen voor uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven. In verwevingsgebieden gaat landbouw samen met natuur en wonen. Hervestiging en/of uitbreiding van intensieve veehouderij is er onder voorwaarden mogelijk.

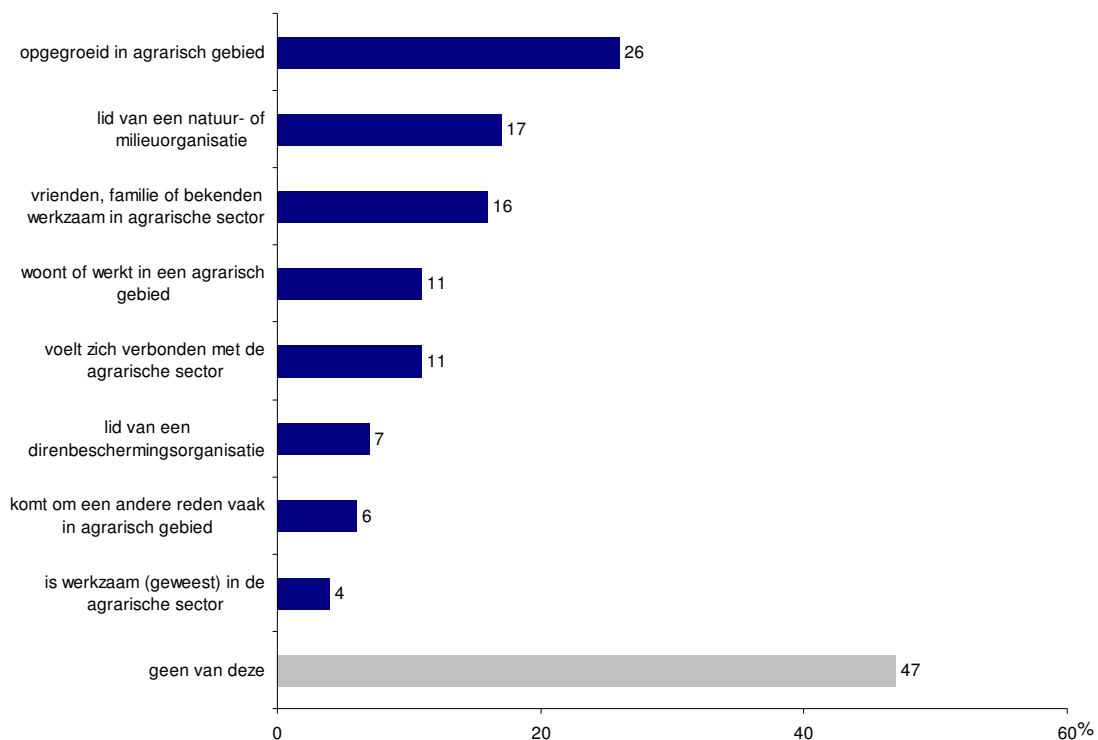
2 Oriëntatie ten aanzien van de veehouderij

Hoe kijken Nederlanders tegen de veehouderij aan? In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk gaan we in op de band die Nederlanders hebben met de agrarische sector en de kennis en de houding die men hierover heeft. Daarna gaan we in paragraaf 2.2 in op de houding ten aanzien van melkveehouderijen, geitenhouderijen, varkenshouderijen en pluimveehouderijen. Tot slot bespreken we in paragraaf 2.3 de mate waarin Nederlanders regulier en biologisch vlees eten.

2.1 Kennis en houding ten aanzien van de sector

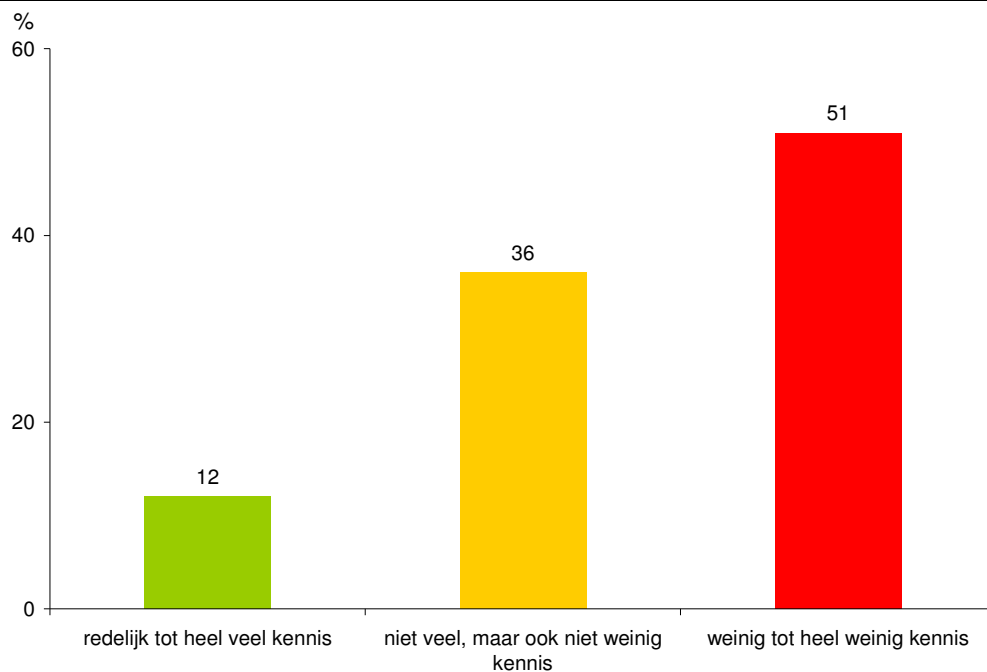
Veel Nederlanders hebben op een of andere manier een band met de agrarische sector. Een kwart is opgegroeid in een agrarisch gebied, een op de zes heeft vrienden, familie of kennissen die in de sector werken, een op de tien woont of werkt in een agrarisch gebied en een even groot deel voelt zich op een andere manier verbonden met de agrarische sector. Samengeno- men hebben circa vier op de tien Nederlanders op een van deze manieren een band met de agrarische sector. Daarnaast is een aanzienlijk deel van de bevolking lid van een natuur- of milieuorganisatie (17%). Een relatief klein deel is lid van een dierenbeschermingsorganisatie (7%).

2 | Welke van de volgende uitspraken is op u van toepassing? (n=1.090)

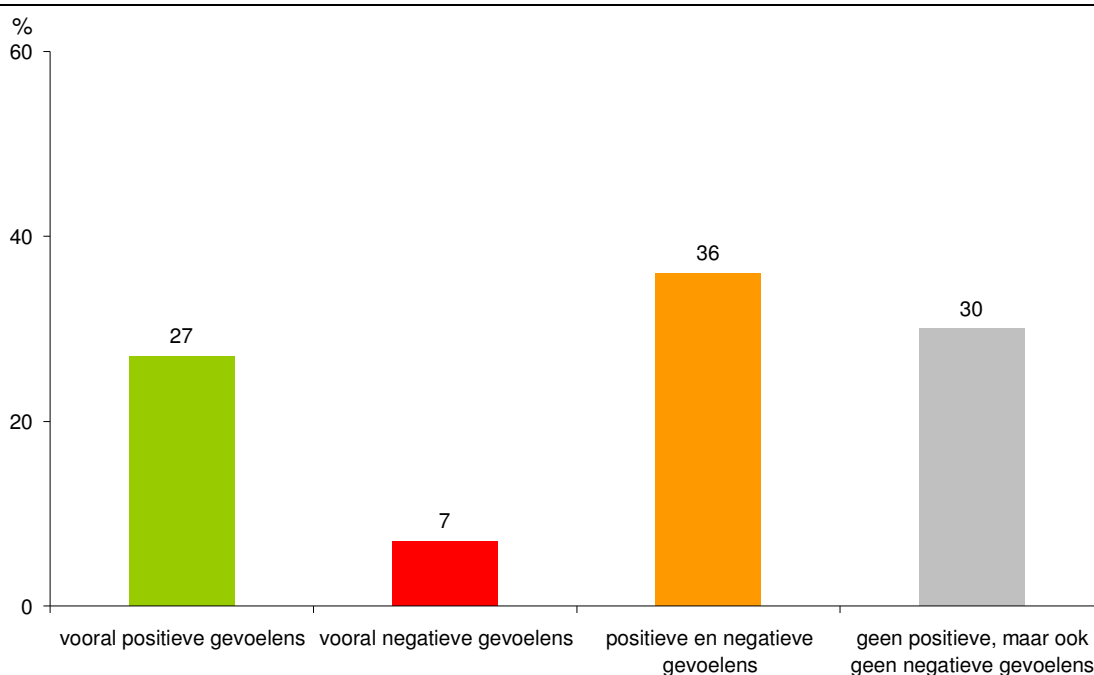
Hoewel veel mensen 'iets' hebben met de agrarische sector, is het kennisniveau van de veehouderijsector laag: de helft van de ondervraagden zegt hier weinig van te weten en slechts 12% zegt zelf redelijk tot heel veel te weten van de veehouderijsector in Nederland.

3 | Hoeveel weet u van de veehouderijsector in Nederland? (n=1.090)

De veehouderij roept vooral gemengde gevoelens op bij Nederlanders: ongeveer een derde (36%) heeft zowel positieve als negatieve gevoelens bij het denken aan de veehouderij in Nederland, een kwart heeft hierbij vooral positieve gevoelens. Zeer weinig mensen (7%) ervaren puur negatieve gevoelens over deze sector en 30% heeft noch positieve, noch negatieve gevoelens. Voor hen roept de veehouderijsector dus niet zoveel op.

4 | Als u denkt aan de veehouderij in Nederland, welk soort gevoelens roept dit als eerste bij u op? (n=1.090)

Uit de groepsdiscussies

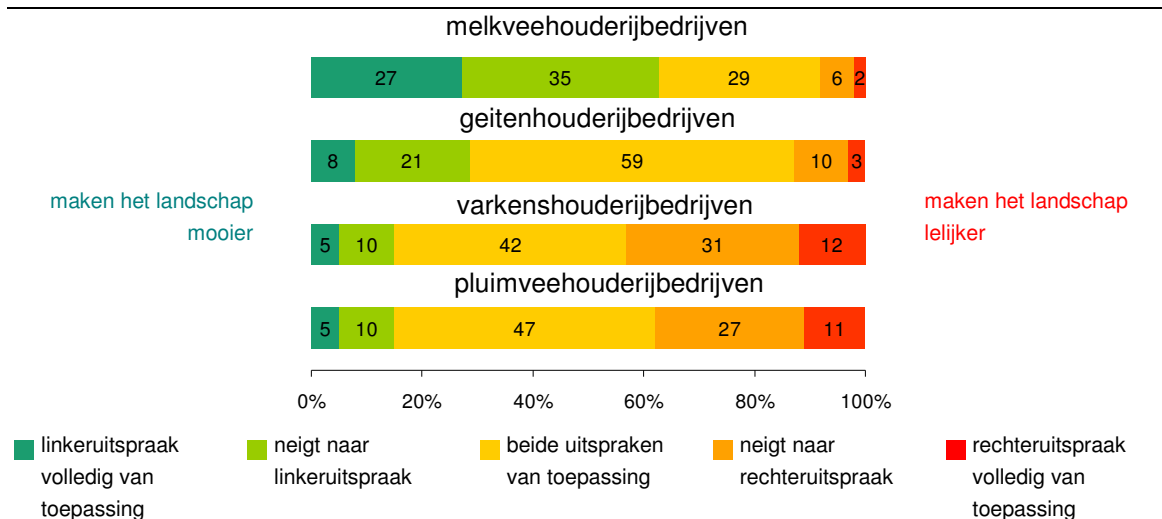
In het kwalitatieve onderzoek beschrijven burgers de veehouderij vooral in negatieve termen, zoals “legbatterijen”, “massaproductie”, “bio-industrie”, “stank”, “ammoniak”, “water bij vlees doen”, “kiloknaller”, “gekekoeienziekte”, “lijden van dieren”, “mestoverschot”, “gebruik hormonen”. Positieve associaties hebben vooral te maken met de zichtbaarheid van dieren in ons Nederlandse weidandschap. Burgers zien dat er in de bedrijfstak hard wordt gewerkt, dat de inkomsten onzeker zijn en dat veehouders zich aan veel regels moeten houden. “De regels in Nederland zijn zo verscherpt dat het voor een boer heel moeilijk wordt om vee te houden.” Veehouderij staat voor veel burgers gelijk aan intensieve veehouderij en dierenwelzijn is in hun ogen de belangrijkste factor om rekening mee te houden. Dieren hebben zelf geen stem, worden als product ingezet ten behoeve van mensen en mensen hebben dan de verantwoordelijkheid de dieren fatsoenlijk te behandelen.

De veehouders voelen zich niet gewaardeerd door de Nederlandse samenleving terwijl hun betekenis voor de economie groot is en er veel kennis in de sector is opgebouwd die wereldwijd gebruikt wordt. “Het doet gewoon pijn die negatieve opmerkingen, je bent hartstikke goed bezig en je doet hartstikke goed je vak.” Burgers hebben in hun ogen een te beperkt beeld van hun sector. “Stapels geiten, dat is wat ze zien, ze zijn niet goed geïnformeerd, de media verknallen alles.” Vroeger was de veehouderij onbesproken en niet onderhevig aan discussies, “nu moeten we altijd uitleggen”. De veehouders stellen dat er zeker een omslag in de sector is geweest, “vroeger werd er veel meer vanuit de boer gedacht en nu meer vanuit het dier”. Een omslag die door de meeste burgers niet wordt gezien.

2.2 Houding per type bedrijf

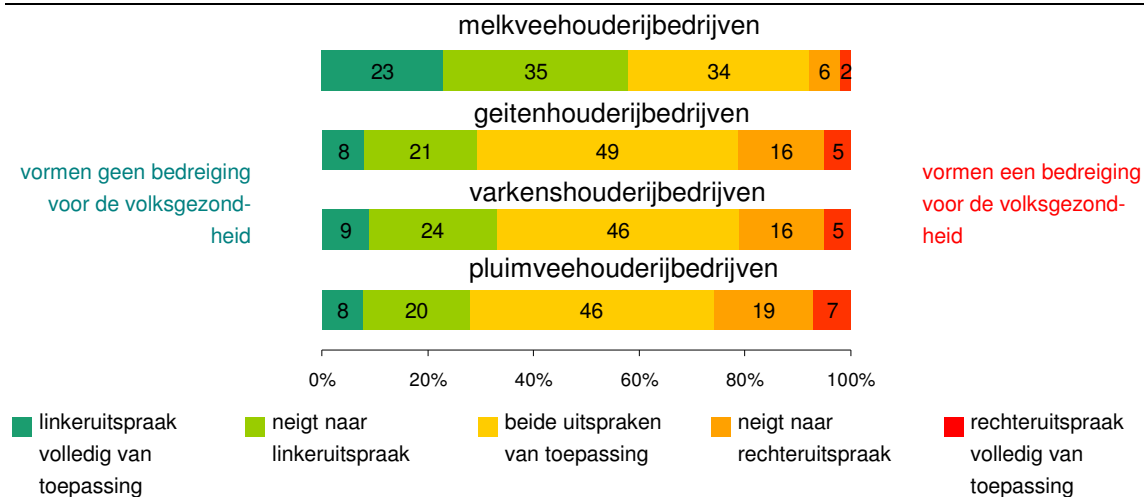
Hoe denken burgers over de diverse sectoren binnen de veehouderij? In deze paragraaf gaan we hierop in aan de hand van de thema’s landschap, volksgezondheid, welzijn en gezondheid van dieren, milieu en economie. Wat het landschap betreft heeft men bij melkveehouderijbedrijven vaker dan bij de andere bedrijven het gevoel dat deze bijdragen aan een mooier landschap. Een ruime meerderheid van 62% is deze mening toegedaan. Relatief veel mensen hebben bij geiten-, pluimvee- en varkenshouderijen een neutrale mening over de invloed van deze bedrijven op het landschap. Relatief veel mensen vinden dat varkenshouderijen en pluimveehouderijen het landschap lelijker maken.

5 | Hoe denkt u dat het gesteld is met het volgende aspect van ...? (landschap; n=1.090)

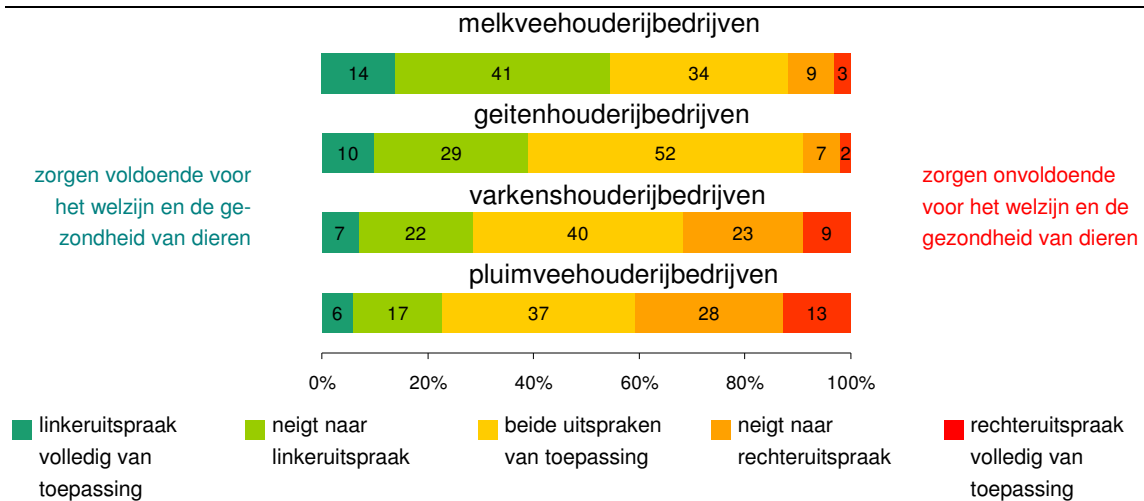
Ook als het gaat om volksgezondheid denkt men relatief positief over de melkveesector: 58% van de Nederlandse bevolking denkt dat melkveehouderijbedrijven geen bedreiging vormen voor de volksgezondheid. Bij de drie overige sectoren zijn de meningen verdeeld. Het deel dat in de varkens-, geiten- en pluimveehouderijbedrijven een bedreiging ziet, is ongeveer even groot als het deel dat hier geen gevaar in ziet.

6 | Hoe denkt u dat het gesteld is met het volgende aspect van ... ? (volksgezondheid; n=1.090)

Van melkveehouderijen denkt een kleine meerderheid dat deze het welzijn en de gezondheid van dieren voldoende waarborgen. Over de geitenhouderijen is 39% deze mening toegedaan en staat de helft hier neutraal in. Van varkenshouderijen en vooral pluimveehouderijen denkt een relatief grote groep dat deze onvoldoende zorgen voor het welzijn en de gezondheid van dieren, respectievelijk 32% en 41%.

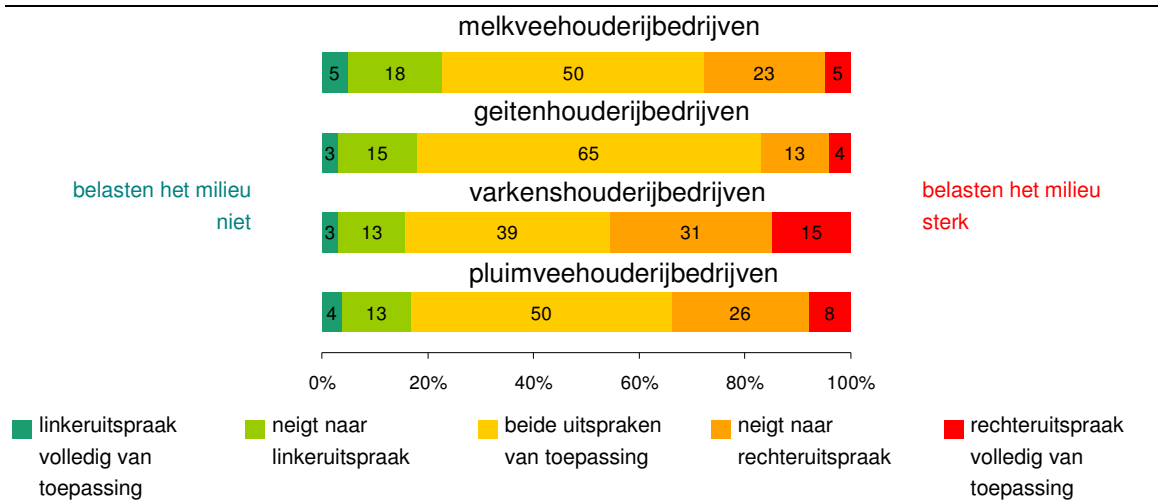
7 | Hoe denkt u dat het gesteld is met het volgende aspect van ... ? (dierenwelzijn; n=1.090)

Wanneer de gevolgen van de verschillende typen bedrijven worden toegespitst op het milieu, dan is men over de melk-, geiten- en pluimveehouderijen het meest neutraal over de belasting van het milieu.

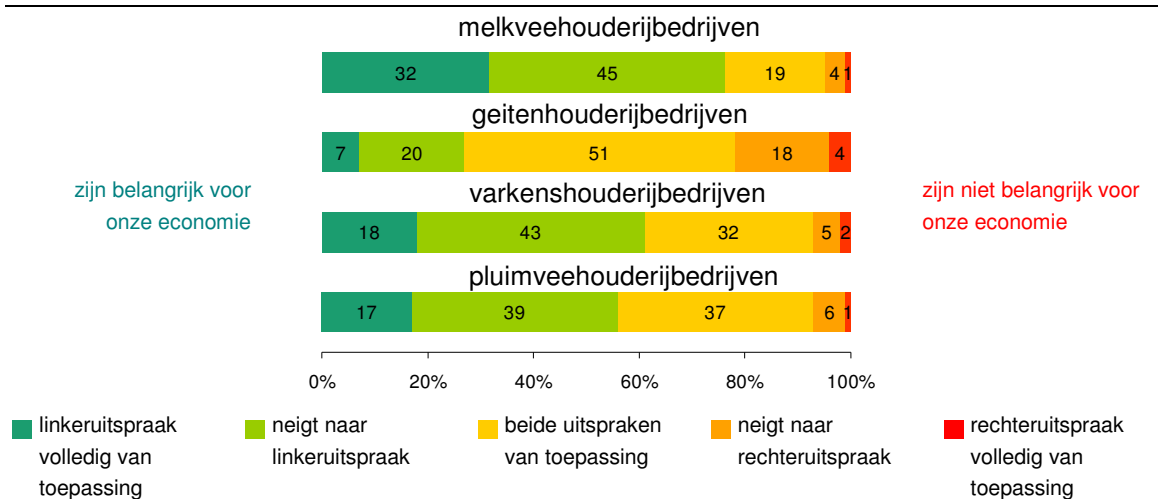
Dit geldt vooral voor de geitenhouderijen waar 65% een neutraal standpunt inneemt. Bijna de helft is van mening dat varkenshouderijen het milieu sterk belasten.

8 | Hoe denkt u dat het gesteld is met het volgende aspect van ... ? (milieu; n=1.090)

Dat de Nederlandse bevolking de verschillende type bedrijven belangrijk acht voor de Nederlandse economie blijkt duidelijk uit onderstaande figuur: driekwart is van mening dat melkveehouderijen belangrijk zijn voor onze economie. Hiernaast is 61% deze mening toegedaan wanneer het de varkenshouderijen betreft en 56% ziet het belang in van pluimveehouderijen voor onze economie. Men denkt dat geitenhouderijen een beperkt belang voor de economie hebben.

9 | Hoe denkt u dat het gesteld is met het volgende aspect van ... ? (economie; n=1.090)

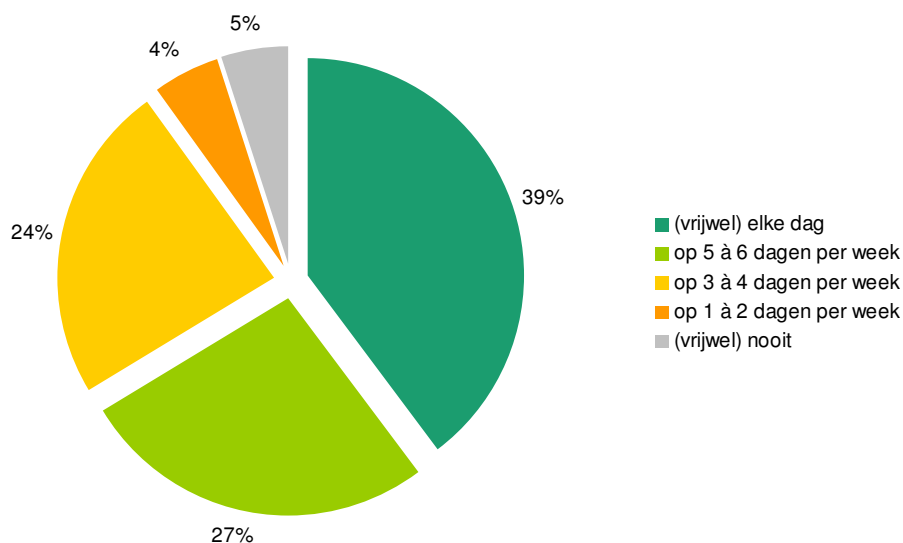

Gesteld kan worden dat men van melkveehouderijen het positiefste beeld heeft: men ziet positieve effecten op het landschap, schat het niveau van dierenwelzijn hoog in en ziet weinig risico's voor de volksgezondheid en een groot belang voor de economie. Minder positief is men over de varkenshouderij en pluimveesector. Men heeft vooral zorgen over het dierenwelzijn en de landschappelijke gevolgen, maar ziet daarnaast ook een groot economisch belang van deze sectoren. Over geitenhouderijen heeft men geen duidelijk beeld en kiest men relatief vaak de middencategorie.

2.3 Vleesconsumptie

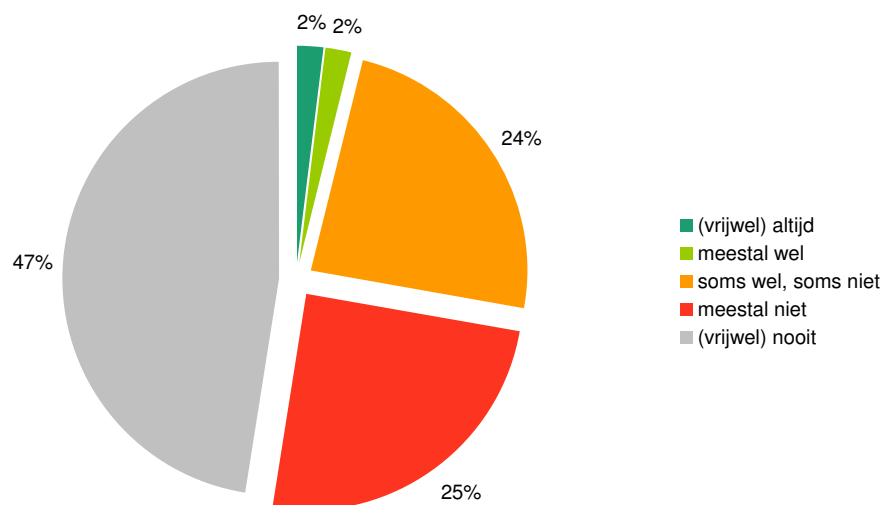
De relatie van burgers met de veehouderij komt ook naar voren in de consumptie van vlees. Tweederde van de Nederlanders geeft aan vaker dan vijf dagen per week vlees te eten. Ongeveer een kwart van de bevolking eet op slechts drie tot vier dagen vlees, terwijl circa 5% (vrijwel) nooit vlees eet en (dus) vegetarisch is. Hoogopgeleide vrouwen van middelbare leeftijd eten het minst vaak vlees.

10 | Op hoeveel dagen in de week eet u vlees? (n=1.090)

Biologisch vlees wordt relatief weinig gegeten: 47% van de ondervraagden geeft aan dit (vrijwel) nooit te eten. Slechts 4% koopt biologisch vlees vrijwel altijd of meestal wel. Biologisch vlees wordt door hoogopgeleiden relatief vaak gegeten.

11 | Hoe vaak eet u biologisch vlees? (indien men vlees eet, n=1.045)

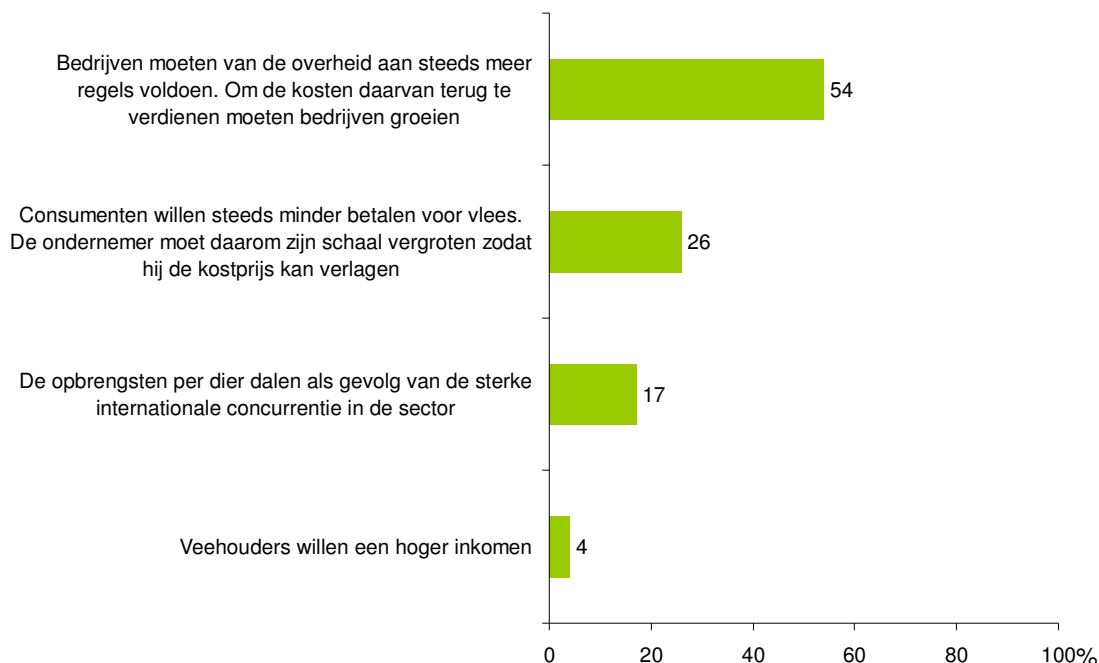
3 Schaalvergroting en de discussie over megastallen

In het vorige hoofdstuk zagen we dat burgers aangeven weinig kennis te hebben over de veehouderij, terwijl velen wel op een of andere manier een band met de agrarische sector hebben. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe men denkt over schaalvergroting in de sector en over de discussie hierover. In paragraaf 3.1 gaan we in op oorzaken van schaalvergroting. Hierna wordt de discussie over megastallen besproken: hoe zinvol vindt men deze discussie en welke onderwerpen zouden aan bod moeten komen? Tot slot wordt in paragraaf 3.3 ingegaan op het gebruik van informatiebronnen voor de meningsvorming over dit onderwerp.

3.1 Schaalvergroting

Aan de respondenten is het begrip schaalvergroting geïntroduceerd door te stellen dat: *“Uit onderzoek blijkt dat in Nederland het aantal kleine veehouderijbedrijven in alle sectoren afneemt en het aantal grote bedrijven groeit.”* Vervolgens is gevraagd wat de belangrijkste oorzaak is van schaalvergroting. Men kon hierbij kiezen uit vier mogelijke oorzaken.

12 | Wat is volgens u de belangrijkste oorzaak van schaalvergroting? (n=1.090)

Een meerderheid (54%) wijt schaalvergroting aan het feit dat bedrijven van de overheid aan meer regels moeten voldoen. Om de kosten daarvan terug te verdienen is groei van de bedrijven nodig. Een kwart noemt de noodzaak om de kostprijs te verlagen als belangrijkste oorzaak van schaalvergroting. In mindere mate (17%) noemt men daling van de opbrengsten per dier en de wens van veehouders om een hoger inkomen (4%) te genereren. Sekse, leeftijd en opleiding zijn sterk bepalend voor de mening die mensen toegedaan zijn. Zo noemen hoogopgeleide

mannen vaker de daling van de opbrengsten per dier als oorzaak, terwijl laagopgeleide vrouwen in de leeftijdscategorie 35 tot en met 54 jaar vaker de regels van de overheid noemen die aan bedrijven worden opgelegd.

Uit de groepsdiscussies

Schaalvergroting in de veehouderij leidt in de ogen van burgers tot ongewenste gevolgen voor zowel dier als mens. *“Meer ziekten als gevolg van meer antibiotica.”* Men heeft er moeite mee dat dieren steeds meer als economisch product worden gezien, *“dat de liefde voor dieren afneemt”*. Kleinschaligheid in plaats van schaalvergroting in de veehouderij moet volgens sommige burgers worden nagestreefd. Alleen dan ziet men mogelijkheden om het houden van dieren in lijn te brengen met dierenwelzijn. Er wordt met de nodige nostalgie gerefereerd aan boerderijen zoals men deze uit de jeugd kent, waar boeren een persoonlijke band hadden met hun dieren. Kleinschaligheid past volgens de burgers binnen een trend: *“Mensen gaan bewuster kijken wat ze in hun mond stoppen.”* *“Groen is in hè?”* Andere burgers stellen dat veehouders weinig keuze hebben, dat de sector zonder schaalvergroting niet kan overleven.

Veel veehouders zijn de afgelopen jaren inderdaad overgegaan tot schaalvergroting of plannen dat op korte termijn. *“Schaalvergroting is noodzaak, maar de mate bepaal je zelf.”* Mede door deze schaalvergroting is de sector volgens hen duurzamer geworden, *“als een bedrijf uitbouwt, dan moet het aan eisen voldoen”*. Schaalvergroting is iets waar veehouders vrijwillig toe moeten kunnen besluiten, mits binnen de bestaande regelgeving. Zij vinden dat het stellen van grenzen aan de bedrijfsomvang zoals nu als gevolg van de discussie over megastallen plaatsvindt, strijdig is met deze wens. Over schaalvergroting wordt door enkele veehouders opgemerkt dat snel het misverstand ontstaat dat dit gelijk op zou gaan met grotere aantallen dieren in totaliteit, terwijl het alleen gaat om de concentratie van dieren op minder locaties. *“Per saldo maakt het niet uit voor het aantal dieren, alleen ze worden geconcentreerder gehouden. Het is dus eigenlijk geen schaalvergroting maar efficiencyvergroting.”*

De term megastallen kent onder burgers vooral negatieve associaties. Men koppelt het aan anonimie, automatisering, dieren (en dan met name koeien) continu op stal. Er vallen termen als *“koeienfabriek”, “onderneming”, “enorme logistieke toestanden”, “hutje mutje”, “flatgebouw”, “gigantisch bedrijf”, “volgepropt”*. De term ‘mega’ lijkt een (menselijke) grens te overschrijden, bij ‘mega’ denkt men aan te veel dieren die in nog slechtere omstandigheden gehouden worden dan nu al het geval is. *“Zo veel mogelijk dieren in een zo’n klein mogelijke ruimte.”* *“Het is gevoel tegenover verstand. Het is heerlijk om langs weiland te rijden waar koetjes in de wei staan. Aan de andere kant, als ik ze daar zie lopen, kan ik ze niet meer eten ...”* Vooral het idee dat dieren niet meer buiten komen of te weinig bewegingsvrijheid hebben, stuit menigeen tegen de borst.

Veehouders vinden de gehanteerde definities voor megastallen zeer beperkend en arbitrair. *“Ik vind 300 koeien, dat is geen mega, deze grens is voor veel bedrijven al bereikt.”* Ook stellen ze dat een grens aan de hand van aantallen dieren of vierkante meters altijd mogelijkheden zal bieden om er creatief mee om te gaan. Bijvoorbeeld door een deel van het bedrijf te verplaatsen vlak over de grens waar de regelgeving milder uitpakt of het bedrijf te splitsen over twee locaties. De term megastallen is in hun ogen een negatief construct van de tegenstanders van de intensieve veehouderij. *“Want mega is altijd fout.”* *“Mega heeft een verkeerde lading. Maar niemand weet waar ze het over hebben.”* Ze nemen aan dat behoorlijk wat burgers tegen de komst van megastallen zijn en stellen dat de burger zich daarmee niet realiseert dat ook goede ontwikkelingen worden afgeremd. De burger weet ook niet waar hij over praat, *“dat kan ook niet, want niemand komt er, alleen het eigen personeel”*. De burger heeft een te romantisch en niet realistisch beeld van de veehouderij. Burgers vinden volgens de veehouders medestanders in politici die te veel naar emoties en te weinig naar ratio luisteren.

3.2 Discussie over megastallen

De term megastallen is op de volgende manier aan de respondenten geïntroduceerd.

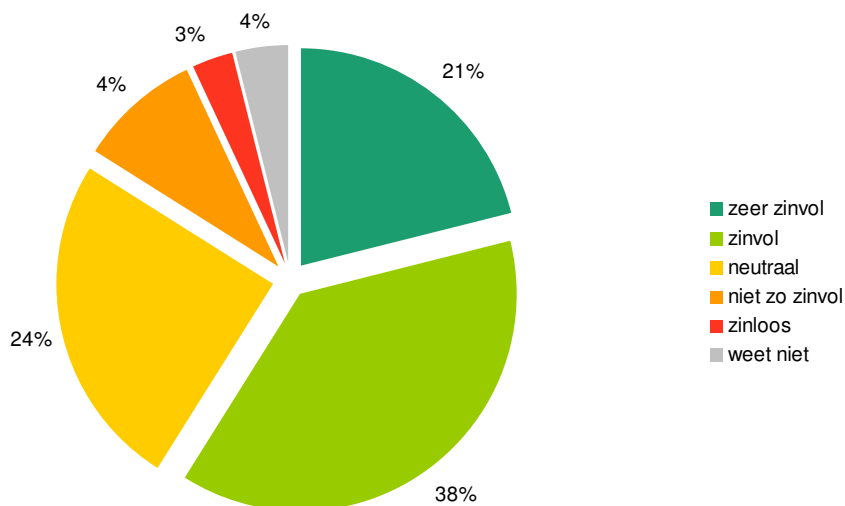
Een van de gevolgen van schaalvergroting is dat de stallen van veehouderijen groter worden. In dit verband wordt ook wel de term megastallen gebruikt.

Er worden verschillende definities voor megastallen gebruikt.

- *In termen van oppervlakte gaat het om stallen (inclusief oprit, bijbebouwing e.d.) van meer dan anderhalve hectare (bijna twee voetbalvelden).*
- *In termen van dieren gaat het om stallen waarin de volgende aantallen dieren kunnen worden gehuisvest:*
  - *meer dan 250 melkkoeien*
  - *meer dan 120.000 leghennen*
  - *meer dan 7.500 vleesvarkens*
  - *meer dan 1.200 fokzeugen*
  - *meer dan 2.760 geiten*

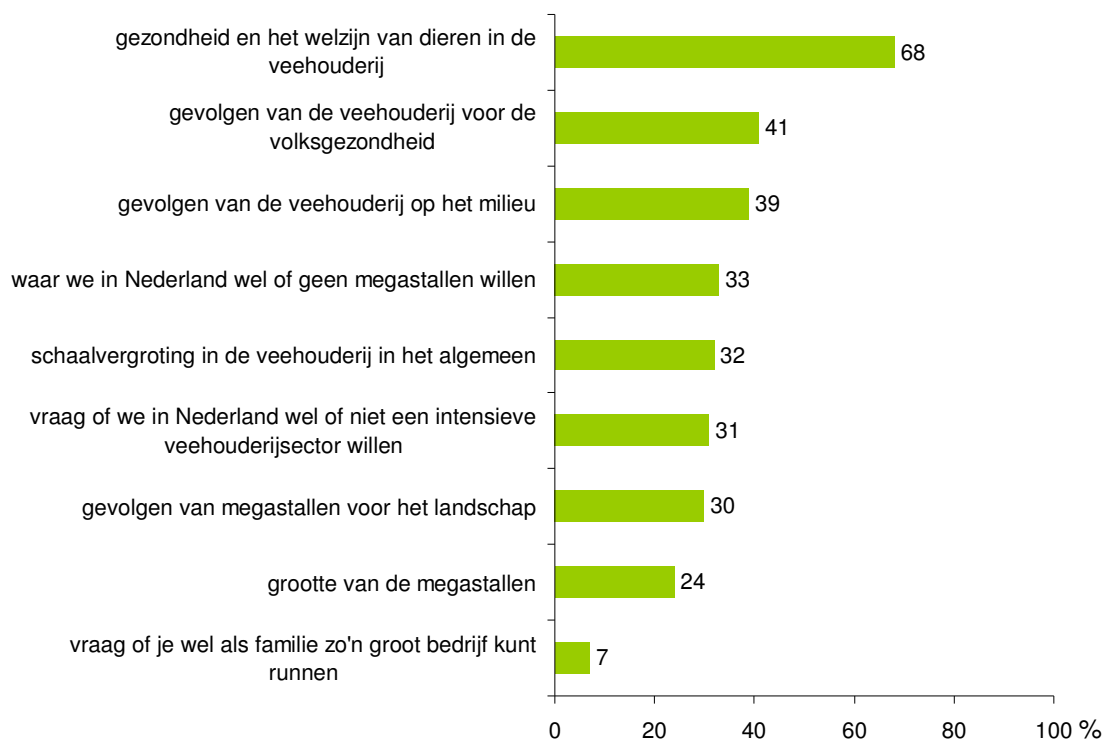
Hoe kijkt men aan tegen de maatschappelijke discussie over het wel of niet toestaan van megastallen? Deze discussie wordt door de meerderheid (59%) (zeer) zinvol gevonden. Een kwart staat hier neutraal in en 7% vindt dit niet zinvol.

13 | Wat vindt u ervan dat de maatschappelijke discussie over megastallen in Nederland wordt gevoerd? (n=1.090)

Vervolgens is gevraagd waar deze discussie over zou moeten gaan, waarbij de respondenten uit een aantal vooraf geselecteerde mogelijkheden konden kiezen. Er werden allerlei onderwerpen genoemd, en zeker niet alleen de grootte van de stallen.

14 | Waarover zou deze maatschappelijke discussie volgens u vooral moeten gaan? (n=1.090)

De gezondheid en het welzijn van dieren in de veehouderij wordt door tweederde als belangrijkste thema genoemd waar de discussie over zou moeten gaan. Hiernaast vindt men het belangrijk dat de gevolgen van de veehouderij voor zowel de volksgezondheid als het milieu in de discussie aan bod komen. In de derde plaats vindt men de locatie van de megastallen, schaalvergroting in de veehouderij, de vraag of Nederland wel of geen intensieve veehouderijsector moet hebben en de gevolgen van megastallen voor het landschap belangrijke thema's in de discussie. De grootte van de megastallen wordt door een kwart genoemd. Hoogopgeleiden van 55 jaar en ouder noemen de verschillende thema's in de meeste gevallen vaker dan andere groepen, met name de gevolgen voor het milieu en voor de volksgezondheid.

Uit de groepsdiscussies

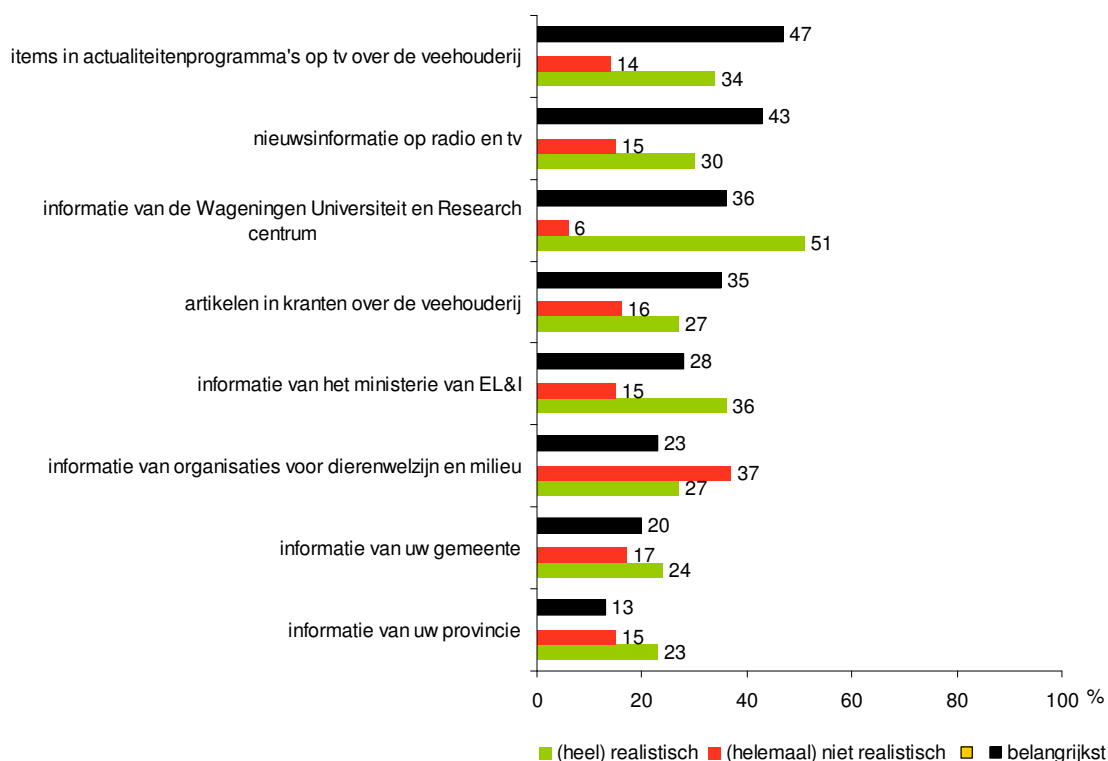
Een maatschappelijk debat over de doorontwikkeling van megastallen wordt door de burgers gewaardeerd, omdat dit aangeeft dat de overheid bereid is om naar de mening van burgers te luisteren. Men gaat ervan uit dat een dergelijk debat zinvol is en vertrouwt erop dat het debat onafhankelijk zal plaatsvinden. *"Op zich is het natuurlijk niet verkeerd om de mening te peilen van de mensen, en zeker van de mensen die er mogelijk hinder van ondervinden."* Een enkele burger denkt dat de overheid door middel van een debat probeert het eigen standpunt door te drukken. *"Ik denk dat die Bleeker probeert zijn eigen straatje schoon te vegen en gewoon ruim baan wil creëren voor dit hele idee."*

Ook de veehouders vinden een debat over megastallen een goed initiatief mits er voor wordt gezorgd dat de uiteindelijke beslissing op rationele argumenten wordt genomen. Een belangrijke voorwaarde voor een debat is volgens hen: *"... eerst zorgen dat iedereen dezelfde kennis heeft."*

3.3 Informatiebronnen

Burgers vinden een maatschappelijke discussie over megastallen zinvol en vinden dat in deze discussie een breed scala aan onderwerpen aan de orde moet komen. Welke informatiebronnen gebruiken burgers om hun mening te vormen? Van een aantal bronnen is gevraagd hoe belangrijk die zijn voor de meningsvorming en in welke mate men vindt dat de informatie uit deze bronnen realistisch is.

15 | Hoe realistisch is volgens u de informatie van ...? En [apart bevraagd] welke van deze bronnen zijn het belangrijkste voor uw meningsvorming? (meer antwoorden mogelijk; n=1.090)

Items in actualiteitenprogramma's en nieuwsinformatie blijken het belangrijkste te worden gevonden voor de meningsvorming en circa een derde vindt de informatie uit deze bronnen realistisch. Informatie van de Wageningen Universiteit vindt men realistischer, maar die wordt minder vaak gebruikt voor de meningsvorming. Het minst belang hecht men aan informatie van gemeente en provincie. Opvallend is tot slot dat men de informatie van belangenorganisaties vaak niet realistisch vindt.

Uit de groepsdiscussies

Veehouders hebben het idee dat het bijna onmogelijk is om positief in het nieuws te komen; zij vinden de rol van de media zeer dubieus. *“Zo’n uitzending van Zembla, dan moet er veel gebeuren wil je als sector weer je betrouwbaarheid terugkrijgen.”* *“We hebben ons er bijna niet in kunnen mengen, we zijn overspoeld door politiek en media.”* Oude beelden blijven lang hangen, de media hebben de neiging om alles negatief neer te zetten, *“met zware muziek eronder”*. Een enkeling stelt dat de sector eigenlijk veel meer de media bewust zou moeten inzetten om het vertekende beeld bij te stellen. *“Je kunt de pers ook gebruiken om te laten zien zoals het werkelijk is.”* Veehouders denken dat informatie over de megastallen de meeste burgers niet zal bereiken. *“Het grote publiek bereiken we niet, dat is het probleem. Het is inderdaad niet sexy om het goed te vinden. Maar ik zeg altijd: wij produceren omdat het wordt verkocht.”* Wel denken ze dat zij zelf ook een rol kunnen spelen bij het overbrengen van een beter beeld van de veehouderij. Een aantal van hen doet dat nu al door mensen te ontvangen op de veehouderij en rond te leiden.

4 Argumenten in de discussie

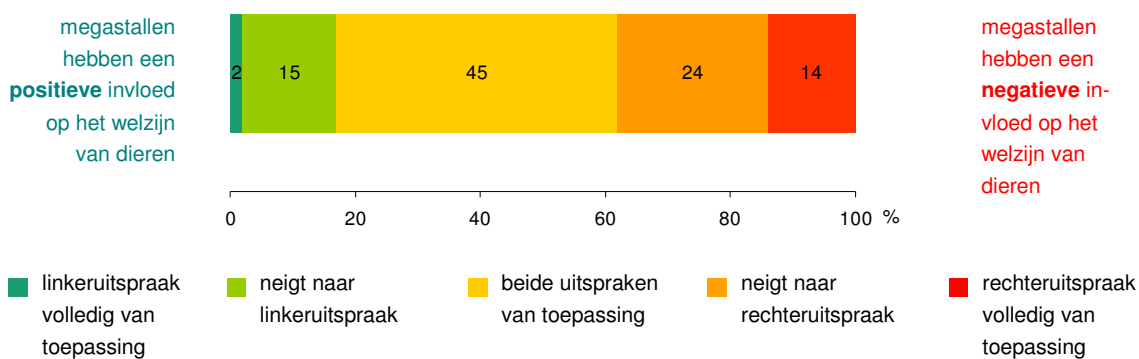
In de kwalitatieve fase van dit onderzoek is een groot aantal argumenten voor en tegen megastallen naar voren gebracht. Deze argumenten zijn onder te verdelen in vijf thema's, die in dit hoofdstuk achtereenvolgens worden behandeld. Daarbij gaan we bij elk thema ook in op de vraag hoe bepalend de argumenten zijn voor de ingeschatte gevolgen van megastallen voor dat thema.

We behandelen de thema's in volgorde van het belang dat burgers aan de onderliggende argumenten toekennen. Ten eerste wordt ingegaan op argumenten voor of tegen megastallen die te maken hebben met het dierenwelzijn (paragraaf 4.1). Daarna bespreken we argumenten die betrekking hebben op volksgezondheid (paragraaf 4.2), gevolgd door argumenten ten behoeve van het milieu (paragraaf 4.3), de economie (paragraaf 4.4) en het landschap (paragraaf 4.5).

4.1 Megastallen en dierenwelzijn

Welke gevolgen denken Nederlanders dat megastallen hebben op de gezondheid en het welzijn van dieren? Bijna vier op de tien Nederlanders (38%) zijn van mening dat megastallen nadelig zijn voor de gezondheid en het welzijn van dieren en 17% denkt dat megastallen hier een positieve invloed op hebben. Een grote groep kiest een middenpositie (45%).

16 | *Houding ten aanzien van dierenwelzijn (n=1.090)*

Er zijn tien argumenten voorgelegd² die betrekking hebben op de invloed van megastallen op de gezondheid en het welzijn van dieren. Hierbij is de volgende uitleg gegeven:

In de maatschappelijke discussie over megastallen brengen voor- en tegenstanders allerlei argumenten in. Sommige zijn op feiten gebaseerd, andere zijn meer een overtuiging. We gaan u enkele van deze argumenten voorleggen en vragen hoe belangrijk u deze argumenten vindt.

Per argument hebben de ondervraagden dus kunnen aangeven hoe **belangrijk** dit argument voor hem of haar is. Vervolgens hebben we via een correlatieanalyse gekeken hoe **bepalend** dit argument is voor de inschatting van de gevolgen van megastallen voor het welzijn van dieren. We maken dus een onderscheid tussen het belang van argumenten, en de mate waarin argumenten verschillen verklaren tussen voor- en tegenstanders van megastallen.

Correlatie

Een correlatie geeft weer in welke mate twee variabelen 'samen' verschijnen. Het is dus een maat van samenhang. Belangrijk om te weten is dat correlaties niet verklarend zijn, we kunnen dus niet spreken van oorzaak en gevolg.

Een voorbeeld van twee correlerende variabelen zijn lengte en gewicht: lange mensen zijn over het algemeen zwaarder. We kunnen echter niet zeggen dat lengte gewicht veroorzaakt. Wél kunnen we stellen dat lengte vaak bepalend is voor gewicht.

De maat voor samenhang die we hier hanteren is de Pearson's Rho (r). Deze kan een waarde aannemen tussen -1 en +1. We interpreteren deze waarden in dit rapport als volgt:

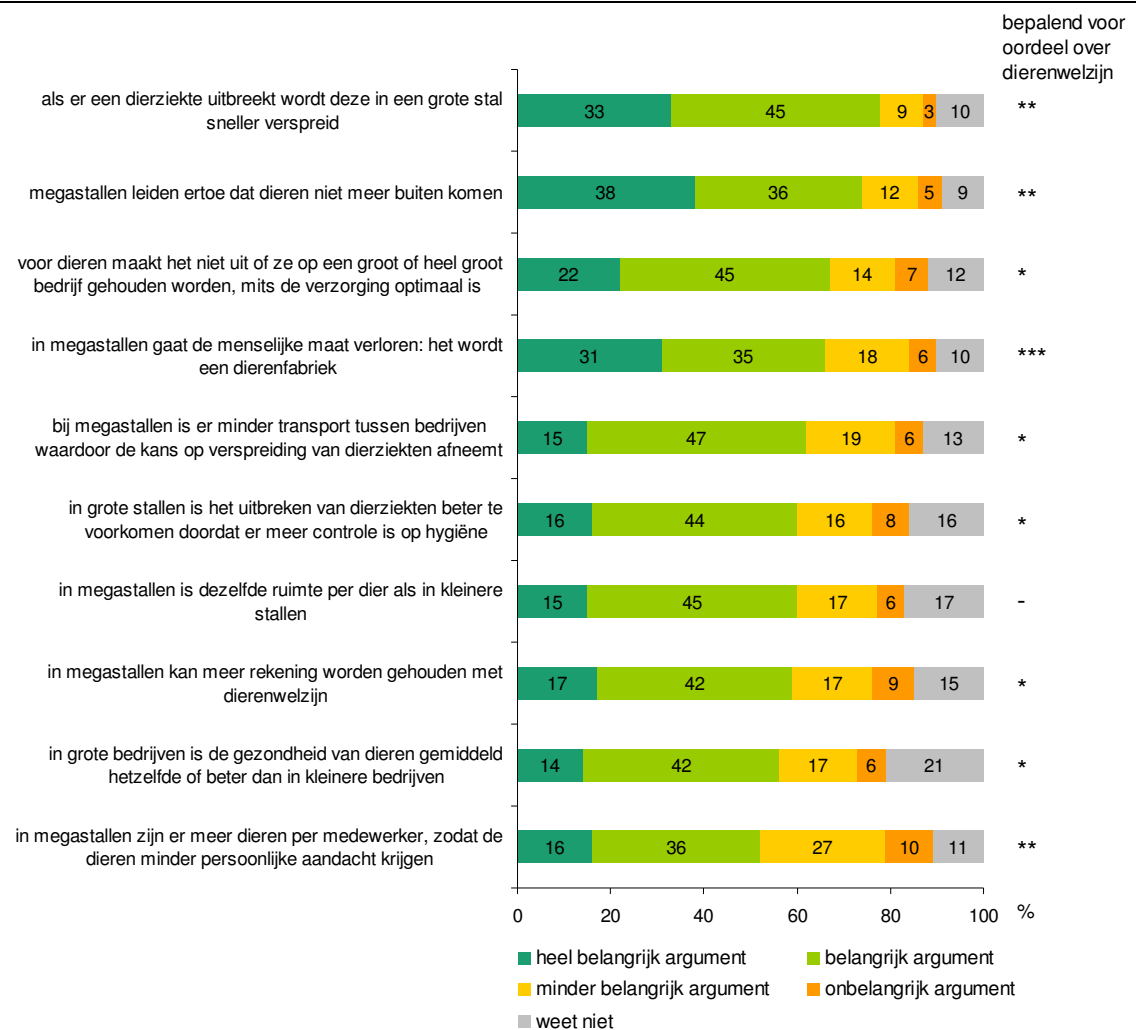
		aanduiding
< 0.2:	zwakke relatie	-
0.2 – 0.3:	matige relatie	*
0.3 – 0.4:	redelijke relatie	**
> 0.4:	sterke relatie	***

Vergeleken met de andere thema's hecht men in de discussie over megastallen het meeste belang aan de argumenten die te maken hebben met de gezondheid en het welzijn van dieren. Het belangrijkste argument is dat als er een dierziekte uitbreekt, deze zich in een grote stal sneller verspreidt (78% (heel) belangrijk). Dit argument is redelijk bepalend voor het oordeel. Ook hoog scoren de argumenten dat door megastallen dieren niet meer buiten komen (74% (heel) belangrijk), dat het voor dieren niet uitmaakt hoe groot hun leefruimte is, zolang ze maar goed verzorgd worden (67% (heel) belangrijk) en dat de menselijke maat in megastallen verloren gaat (66% (heel) belangrijk).

Dit laatste argument is het sterkst bepalend voor het oordeel over de invloed van megastallen op de gezondheid en het welzijn van dieren: personen die vinden dat de menselijke maat in megastallen verloren gaat, vinden vaak ook dat megastallen een negatieve invloed hebben op het welzijn van dieren.

² In de vragenlijst zijn éérst de argumenten aan de respondenten voorgelegd, waarna om het oordeel over het thema is gevraagd. Op die manier hadden respondenten een beter 'kader' om tot een oordeel te komen. In dit hoofdstuk beschrijven we het andersom (eerst het oordeel, daarna de argumenten). Dit maakt in onze ogen het verhaal duidelijker.

17 | Belang van argumenten die betrekking hebben op de invloed van megastallen op het dierenwelzijn (n=1.090)

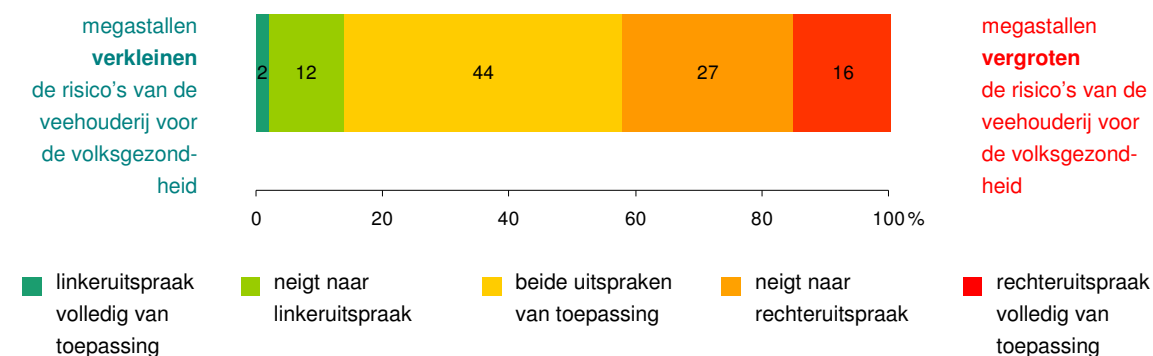
Argumenten die relatief minder belangrijk gevonden worden, zijn dat in grote bedrijven de gezondheid van dieren gemiddeld hetzelfde of beter is dan in kleinere bedrijven (56% (heel) belangrijk), en dat er in megastallen meer dieren per medewerker zijn, zodat de dieren minder aandacht krijgen (52% (heel) belangrijk).

4.2 Megastallen en volksgezondheid

Verkleinen megastallen volgens burgers de risico's van de veehouderij voor de gezondheid, of juist niet? En welke rol spelen argumenten voor en tegen hierbij?

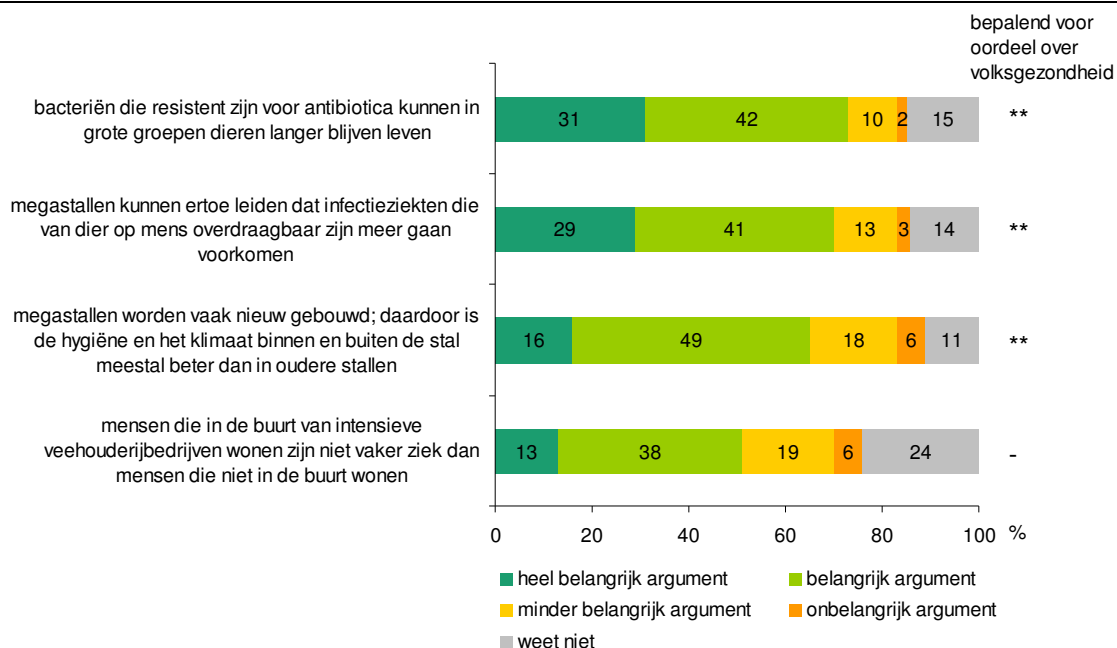
Ruim vier op de tien Nederlanders (43%) denken dat megastallen de risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid vergroten, en 14% denkt dat megastallen deze verkleinen. Ook hier zien we een grote groep die hierover geen duidelijk mening heeft (44%).

18 | Houding ten aanzien van de invloed van megastallen op de volksgezondheid (n=1.090)

Ook aan de argumenten ten aanzien van de volksgezondheid wordt vergeleken met de andere thema's veel belang gehecht. Het belangrijkste argument vindt men dat bacteriën die resistent zijn voor antibiotica langer kunnen blijven leven in grote groepen dieren (73% (heel) belangrijk). Maar ook het argument dat megastallen ertoe kunnen leiden dat overdraagbare infectieziekten meer gaan voorkomen, wordt door een grote groep belangrijk gevonden (70%). Beide zijn redelijk bepalend voor de inschatting van de risico's van megastallen voor de volksgezondheid.

19 | Belang van argumenten die betrekking hebben op de invloed van megastallen op de volksgezondheid (n=1.090)

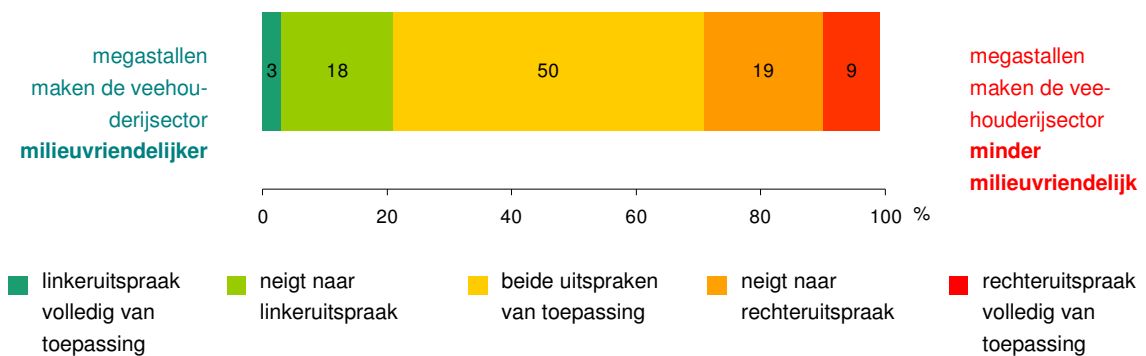
Een ruime meerderheid vindt het belangrijk dat de hygiëne van megastallen beter is (65% (heel) belangrijk), en dat mensen die in de buurt van megastallen wonen, niet vaker ziek zijn dan mensen die ergens anders wonen (51% (heel) belangrijk). Bij dit laatste argument valt op dat een relatief grote groep hier geen mening over heeft (24%). Dit argument is ook niet sterk bepalend voor de ingeschatte gevolgen voor de volksgezondheid.

4.3 Megastallen en milieu

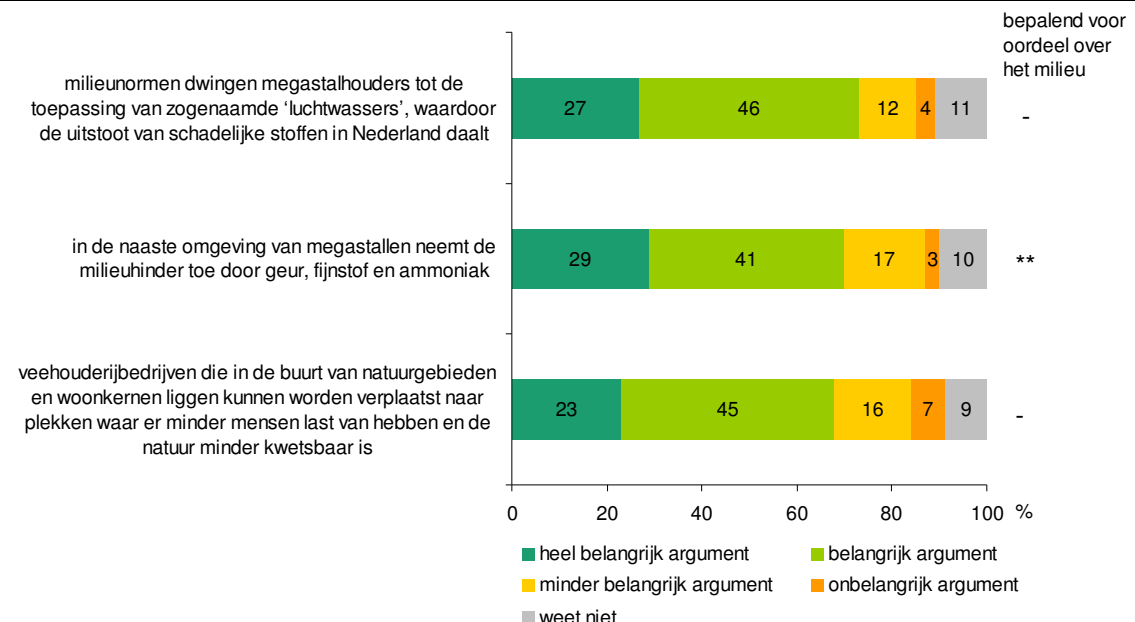
Als het gaat om de gevolgen van megastallen voor het milieu, dan zien we dat men dit verschillend inschat. De groep die positief tegenover megastallen staat als het gaat om de gevolgen voor het milieu (21%) is iets kleiner dan de groep die hier negatief tegenover staat (28%). De helft van de burgers heeft hier geen uitgesproken oordeel over.

20 | *Houding ten aanzien gevolgen van megastallen voor het milieu (n=1.090)*

Er zijn drie argumenten voorgelegd die te maken hebben met het milieu. Het argument dat milieunormen de megastalhouders dwingen tot de toepassing van luchtwassers wordt het belangrijkste gevonden (73% (heel) belangrijk). Opvallend is echter dat dit nauwelijks een bepalend argument is voor ingeschatte milieueffecten van megastallen.

21 | *Belang van argumenten die betrekking hebben op de invloed van megastallen op het milieu (n=1.090)*

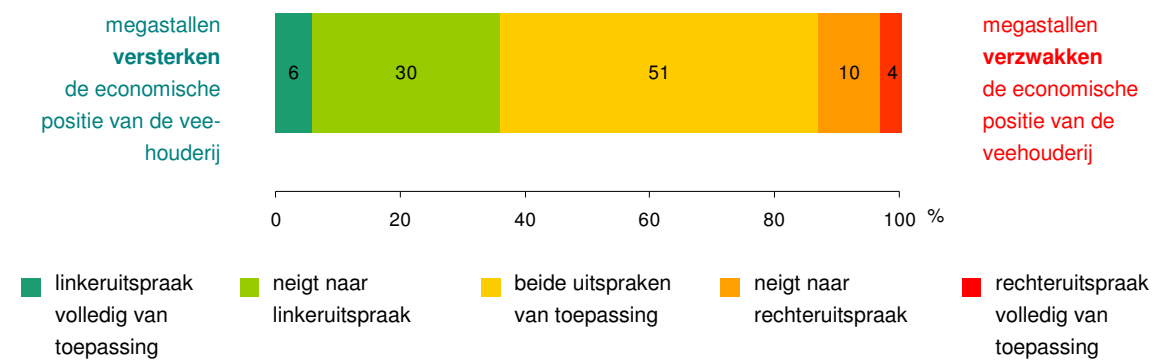
Ook vindt 70% het argument (heel) belangrijk dat door megastallen de milieuhinder in de naaste omgeving toeneemt door geur, fijnstof en ammoniak. Van de voorgelegde argumenten is dit het meest bepalende argument voor de inschatting van de milieugevolgen van megastallen.

Het argument dat veehouderijbedrijven in de buurt van natuur- en woongebieden kunnen worden verplaatst naar geschiktere plekken, wordt door 68% van de burgers belangrijk gevonden, maar is niet sterk bepalend voor de ingeschatte gevolgen voor het milieu.

4.4 Megastallen en economie

Ruim een derde van de Nederlanders denkt dat megastallen de economische positie van de veehouderij versterken en 14% denkt dat dit niet het geval is. Dit is het enige terrein waarbij men de gevolgen van megastallen vaker positief dan negatief inschat. Wel zien we net als bij de vorige dilemma's dat een grote groep geen duidelijke keuze maakt.

22 | *Houding ten aanzien van economische gevolgen van megastallen (n=1.090)*

De meeste economische argumenten worden door een meerderheid belangrijk gevonden, maar men hecht minder belang aan deze argumenten dan aan argumenten bij de andere thema's. Het argument dat door de schaalvergroting in de veehouderij de kleinere familiebedrijven worden verdrongen door grote ondernemingen die geleid worden door managers in plaats van boeren, wordt het belangrijkste gevonden (60% (heel) belangrijk). Opvallend is echter dat dit argument nauwelijks invloed heeft op de ingeschatte economische gevolgen.

Daarnaast hecht een meerderheid belang aan het feit dat de agrarische sector naar het buitenland verplaatst wanneer megastallen in Nederland niet worden toegestaan (54% (heel) belangrijk), en in lijn hiermee, dat de concurrentiepositie van Nederland sterker wordt door megastallen (51% (heel) belangrijk). Dit laatste argument is het meest bepalend voor het oordeel over de invloed van megastallen op de economie.

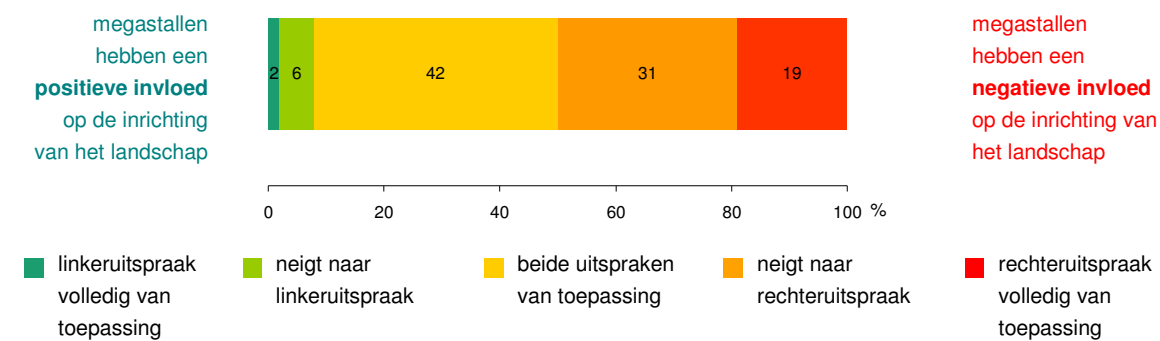
23 | *Belang van argumenten die betrekking hebben op de economische gevolgen van megastallen (n=1.090)*

In mindere mate (45%) vindt men het argument belangrijk dat door de toegenomen waarde van bedrijven het moeilijk wordt voor kinderen van veehouders om het bedrijf over te nemen. De groep die dit argument minder of onbelangrijk vindt, is ongeveer even groot (41%).

4.5 Megastallen en de inrichting van het landschap

De helft van de Nederlandse burgers denkt dat megastallen een negatieve invloed hebben op de inrichting van het landschap en een kleine groep (8%) vindt dat megastallen hier een positieve invloed op hebben. Veel burgers kunnen zich geen duidelijk oordeel vormen: een substantiële groep (42%) vindt dat megastallen geen negatieve, maar ook geen positieve invloed hebben op het Nederlandse landschap.

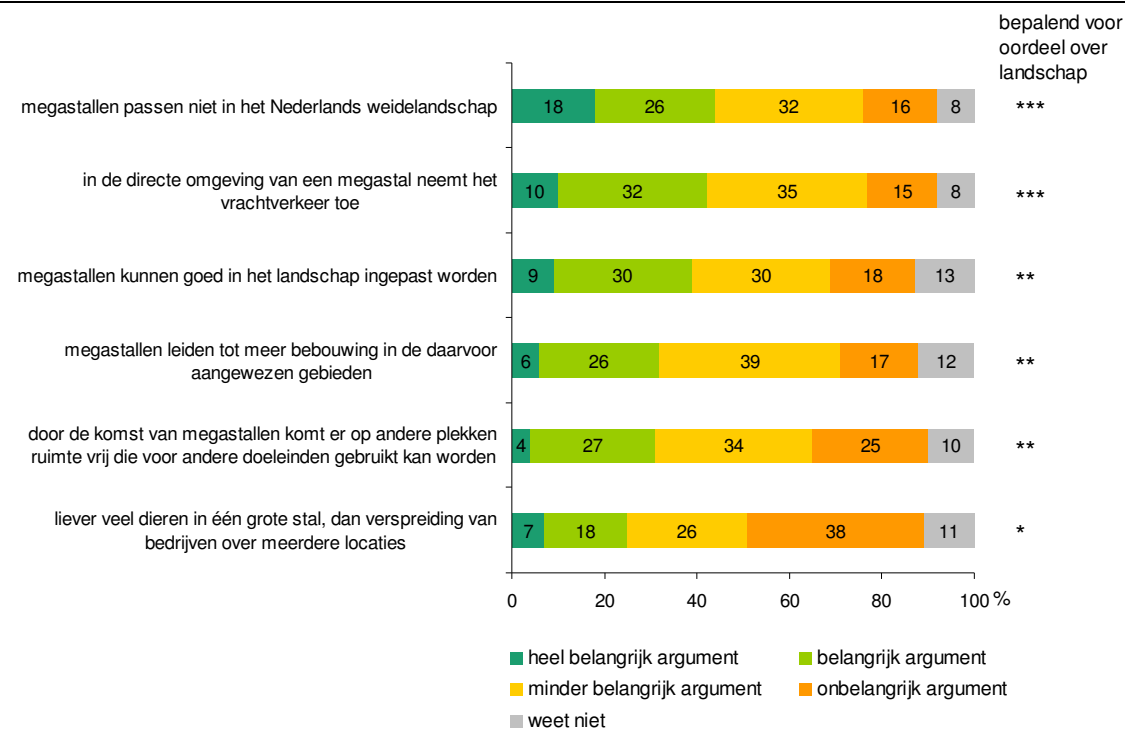
24 | Houding ten aanzien van landschappelijke gevolgen van megastallen (n=1.090)

Er zijn zes argumenten voorgelegd die betrekking hebben op de invloed van megastallen op de inrichting van het landschap.

Aan de argumenten ten aanzien van het landschap wordt vergeleken met de andere thema's weinig belang toegekend.

25 | Belang van argumenten die betrekking hebben op de indeling van het Nederlandse landschap (n=1.090)

Als het gaat om het Nederlandse landschap hechten burgers de meeste waarde aan het argument dat megastallen niet in het Nederlands weidelandschap passen: 44% geeft aan dat dit voor hen (heel) belangrijk is. De groep die dit argument minder of onbelangrijk vindt is net iets groter (48%). Dit argument heeft een sterke correlatie met de inschatting van de landschappelijke gevolgen van megastallen: mensen die vinden dat megastallen niet passen in het Nederlands weidelandschap, vinden vaak ook dat megastallen een negatieve invloed hebben op de landschappelijke indeling van Nederland (en vice versa).

Ook hecht men relatief veel belang aan het argument dat in de directe omgeving van een megastal het vrachtverkeer toeneemt (42%: (heel) belangrijk én bepalend voor het oordeel), en dat megastallen goed in het landschap ingepast kunnen worden (39% (heel) belangrijk).

Minder belangrijk zijn de argumenten dat megastallen tot meer bebouwing leiden in de daarvoor aangewezen gebieden (32%: (heel) belangrijk), dat er door de komst van megastallen op andere plekken ruimte vrijkomt die voor andere doeleinden gebruikt kan worden (31%: (heel) belangrijk) en dat er liever veel dieren in één grote stal staan, dan dat deze verspreid zijn over meer bedrijven (25%: (heel) belangrijk). We zien bij deze argumenten dat ze minder bepalend zijn voor de ingeschatte landschappelijke gevolgen.

Uit de groepsdiscussies

Het merendeel van de burgers is op emotionele gronden tegen megastallen. Burgers maken zich vooral zorgen over 1) het dierenwelzijn en 2) de volksgezondheid. Het idee *“als er een varken ziek wordt, dan moet je er direct 7.500 ruimen”*, stuit mensen tegen de borst. En: *“Ik ken iemand met Q-koorts, dat heeft erge gevolgen.”* De betekenis voor de Nederlandse economie lijkt daar voor de burgers niet tegen op te wegen. Met de eventuele gevolgen voor het landschap worden zij weinig geconfronteerd, hooguit vindt men het jammer dat er minder dieren zichtbaar zijn. *“En Nederland is wel gewoon koeien in de wei.”* Maar mits goed ingepast of omgeven door groen, hoeft Nederland er niet lelijker van te worden. De gevolgen voor het milieu worden voorzichtig positief ingeschat, vanuit de veronderstelling dat de omstandigheden in grotere stallen beter beheersbaar en controleerbaar zijn. Achterliggende waarde voor de zorgen van de burger is vooral ‘zorgzaamheid’: voor de dieren en voor elkaar. Vanuit het gegeven dat dieren worden gehouden als ‘product’ voor mensen voelt men een verantwoordelijkheid voor de wijze waarop dit gebeurt.

Volgens de veehouders hebben burgers echter geen goed beeld van de gevolgen van megastallen. Sommige veehouders denken niet zozeer in gevolgen van de doorontwikkeling van megastallen maar komen direct met oplossingen en/of voorwaarden. Zoals het op een goede manier inpassen in het landschap en het betrekken van de omwonenden daarin. *“Dat inpassen, dat hebben wij samen met de buurt gedaan, aan tafel gaan zitten en schetsen laten zien.”* Veehouders hebben soms de neiging om de zorgen van burgers te bagatelliseren (*“Als er iemand ziek is, dan moeten wij het toch zelf zijn?”*), maar ze zien aan de andere kant ook wel gevaren voor de volksgezondheid wanneer er meer dieren op één locatie worden gehouden: *“We moeten er wel voor waken, een uitbraak van bijvoorbeeld Q-koorts is wel het ergste dat er kan gebeuren.”* Andere veehouders geven aan dat er grenzen zijn aan de groei en zij voelen zich medeverantwoordelijk om daarover mee te denken; ze willen samen met burgers zorgen voor een groter draagvlak voor de veehouderij en zorg voor dierenwelzijn past daarbinnen. De belangen van veehouder en burger kunnen daarin samenvallen. *“Als het varken zich niet prettig voelt, dan gedijt het ook niet.”* *“Mensen gaan bewuster kijken wat ze in hun mond stoppen.”*

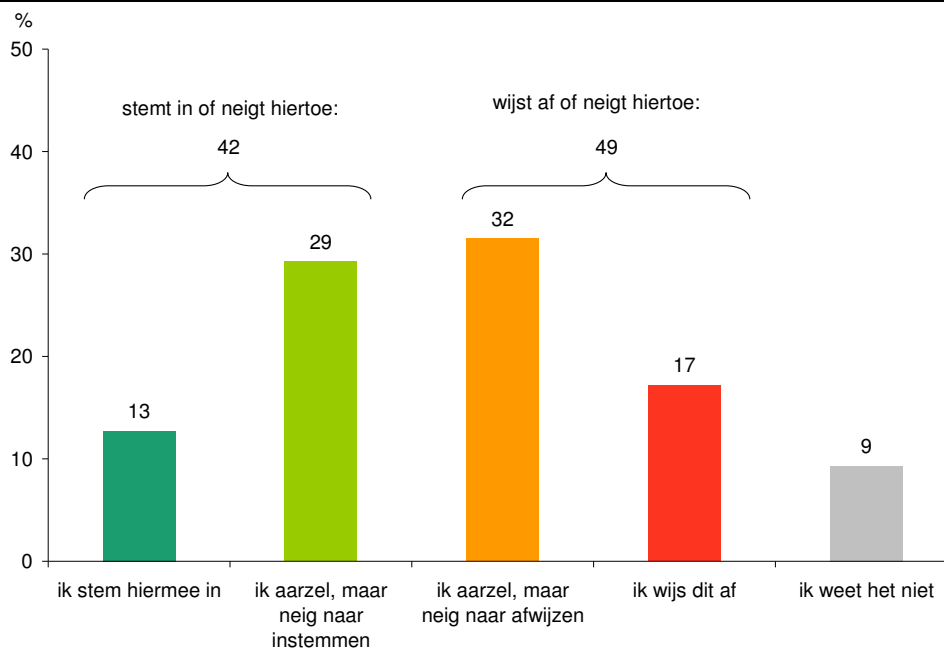
5 Het oordeel over megastallen

In het vorige hoofdstuk is ingegaan op het belang dat burgers hechten aan allerlei argumenten voor en tegen de bouw van megastallen. Nadat deze argumenten zijn voorgelegd, is gevraagd naar het oordeel over megastallen. In dit hoofdstuk beschrijven we deze resultaten. Eerst gaan we daarbij in paragraaf 5.1 in op de vraag in welke mate men instemt met de bouw van megastallen en in welke mate men nog van mening zou kunnen veranderen. Daarna beschrijven we in paragraaf 5.2 met welke argumenten deze oordeelsvorming verband houdt en in paragraaf 5.3 met welke persoonskenmerken.

5.1 Moeten megastallen worden toegestaan?

Gevraagd is om, na het afwegen van alle voors en tegens, aan te geven wat men vindt van het toestaan van megastallen in Nederland.

26 | Als u alle voors en tegens tegen elkaar afweegt, wat vindt u dan van het toestaan van megastallen in Nederland?
(n=1.090)

De groep die het toestaan van megastallen in Nederland afwijst of hiertoe neigt, is significant groter dan de groep die hiermee instemt of daartoe neigt. Het verschil is echter klein en opvallend is dat slechts een beperkte groep een uitgesproken mening heeft.

Veel mensen aarzelen dus over hun standpunt ten aanzien van het toestaan van megastallen. Een mogelijkheid is dat men is gaan twijfelen vanwege het grote aantal argumenten voor en tegen megastallen dat men voorgelegd heeft gekregen. Om zicht te krijgen op de mate waarin

dit het geval is, hebben we gevraagd in welke mate men al een mening over megastallen had voordat men de vragenlijst invulde.

27 | Had u voordat u deze vragenlijst invulde al een mening over het toestaan van megastallen in Nederland? (n=1.090)

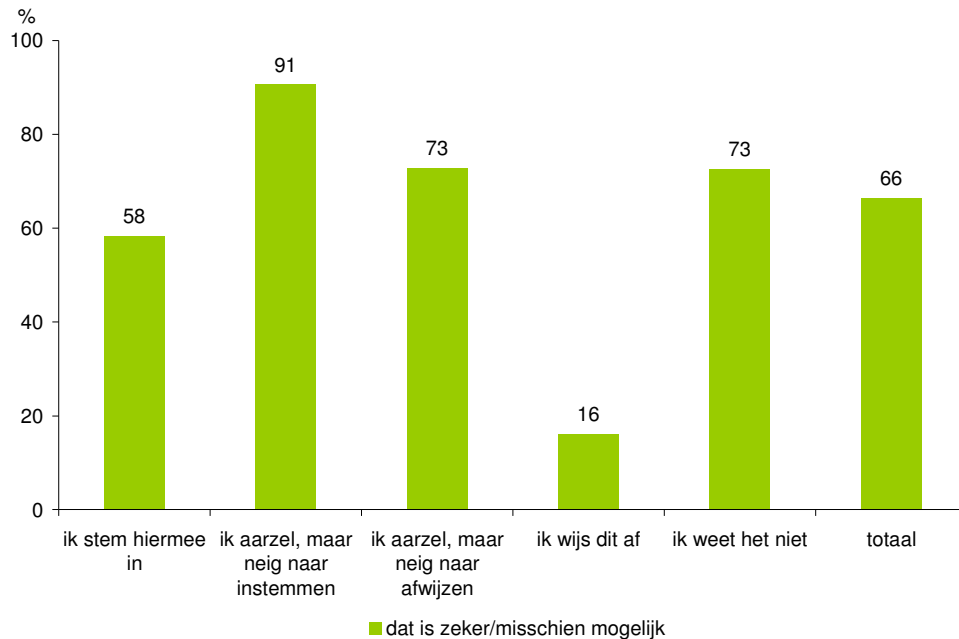
		opvatting over megastallen				
		ik stem hiermee in	ik aarzel, maar neig naar instemmen	ik aarzel, maar neig naar afwijzen	ik wijs dit af	ik weet het niet
	totaal	n=139	n=319	n=343	n=187	n=101
	%	%	%	%	%	%
opvatting voordat men de vragenlijst invulde	n=1.090					
• nee, ik had nog geen mening over megastallen	38	42	48	31	7	88
• ja, ik was voor toestaan van megastallen	8	52	5	0	0	1
• ja, ik aarzelde maar neigde naar instemmen	14	6	42	3	0	6
• ja, ik aarzelde maar neigde naar afwijzen	22	0	4	57	14	4
• ja, ik was tegen het toestaan van megastallen	17	0	1	9	79	1
• totaal	100	100	100	100	100	100

Van de ondervraagden geeft 38% aan dat men nog geen mening over dit onderwerp had voordat men de vragenlijst invulde. Van de groep die wel een mening had, is de groep tegenstanders (17%) iets groter dan de groep voorstanders (8%). Daarnaast zien we een sterke relatie tussen de mening voorafgaand aan het invullen van de vragenlijst en de mening na het invullen. Het sterkst is deze relatie bij de groep die megastallen afwijst. De groep die nog geen mening had voordat men de vragenlijst invulde, is verdeeld over de instemmers en de aarzelaars.

We kunnen hieruit concluderen dat de vragenlijst niet een heel verschillende invloed heeft gehad op voor- en tegenstanders van megastallen en dat vooral tegenstanders van megastallen niet snel van mening veranderen. Dit zien we ook terug bij de vraag in welke mate men het mogelijk acht in de toekomst nog van mening over dit onderwerp te veranderen. Van de ondervraagden geeft bijna tweederde (66%) aan dat dit zeker of misschien mogelijk is. Zoals uit de volgende figuur blijkt, geven vooral de aarzelende groepen aan dat hun mening nog voor verandering vatbaar is. Vooral de groep die megastallen afwijst, acht de kans klein dat men nog van mening verandert.

28 | Denkt u dat het mogelijk is dat u in de toekomst nog van mening verandert over dit onderwerp? (n=1.090)

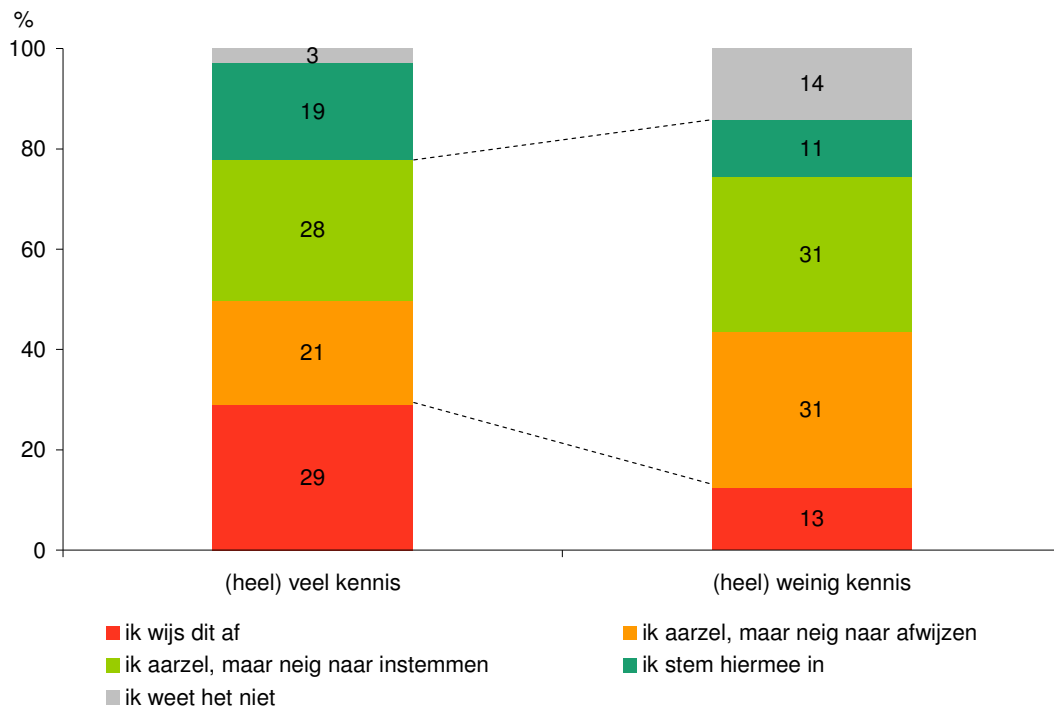
We kunnen concluderen dat vooral de tegenstanders van megastallen een uitgekristalliseerde mening hebben en dat de voorstanders en vooral de aarzelaars de mogelijkheid open willen houden om in de toekomst nog van mening te veranderen. Dit kan betekenen dat het aantal tegenstanders van megastallen tijdens de discussie eerder zal toenemen dan zal afnemen.

Uit de groepsdiscussies

Als aan het einde van het gesprek nog een keer om de mening wordt gevraagd, blijken de meeste burgers bij de eerder genoemde mening te blijven. *“Alles wat ik gehoord en gelezen heb is eigenlijk ondersteuning van wat ik al dacht.”* De grootste tegenstanders van megastallen lijken door de informatie gesterkt te zijn in hun mening. Vooral als de mening op gevoel is gebaseerd: *“Mijn opa zou zeggen, het is niet koosjer. Iedereen weet in zijn hart, al is het maar voor 1 procent, dat een megastal niet helemaal goed is, punt. Het klopt niet.”* Slechts een enkeling geeft aan door het gesprek en de informatie tot een positiever standpunt te zijn gekomen. Een aantal burgers geeft aan eigenlijk meer te moeten weten om tot een oordeel te kunnen komen: *“Je zou eens een kijkje moeten nemen in zo'n stal.”*

Tot slot kijken we naar de kennis over de veehouderij en de samenhang met de mening over megastallen. We maken hiervoor gebruik van de vraag *“Hoeveel weet u van de veehouderijsector?”*, zoals die in het begin van de vragenlijst is gesteld. De middengroep (niet veel en niet weinig kennis) is daarbij buiten beschouwing gelaten.

29 | Mening over megastallen, uitgesplitst naar "Hoeveel weet u van de veehouderijsector in Nederland?" (n=1.090)

Te zien is dat de groep met weinig kennis vaker aarzelt over de vraag of men voor of tegen het toestaan van megastallen is. Het is echter niet zo dat het percentage voor- en tegenstanders anders is dan bij de groep die veel kennis denkt te hebben. Bij de groep die veel kennis heeft, is het percentage dat megastallen afwijst groter dan het percentage dat met het toestaan van megastallen instemt. Meer kennis leidt dus vooral tot een meer uitgesproken mening en niet tot vaker instemmen met of afwijzen van megastallen.

5.2 Relatie met argumenten voor en tegen

In het vorige hoofdstuk is van een groot aantal argumenten voor en tegen megastallen aangegeven hoe belangrijk men die vindt. In welke mate verklaren deze argumenten de verschillen tussen voor- en tegenstanders van megastallen?

We kijken eerst naar de waargenomen gevolgen voor de vijf onderscheiden thema's en de relatie met het oordeel over megastallen.

30 | Relatie tussen ingeschatte gevolgen per thema en het oordeel over megastallen (n=1.090)

	argumenten binnen dit thema worden door gemiddeld ..% (heel) belangrijk gevonden ³	% dat positief effect verwacht op dit thema	% dat negatief effect verwacht op dit thema	mate waarin ingeschatte gevolgen het verschil tussen voor- en tegenstanders verklaren
	%	%	%	R
• landschap	36	8	50	*** (.67)
• volksgezondheid	65	14	43	** (.55)
• dierenwelzijn	63	17	38	*** (.61)
• milieu	70	21	28	** (.56)
• economie	52	36	14	* (.48)

We kunnen uit deze tabel de volgende conclusies trekken:

- Men geeft aan dat men de argumenten binnen de thema's **milieu**, **dierenwelzijn** en **volksgezondheid** het belangrijkste vindt voor de meningsvorming. Men verwacht vooral op het gebied van volksgezondheid en dierenwelzijn negatieve gevolgen, terwijl de meningen over de gevolgen voor het milieu wat meer verdeeld zijn. Bij alle drie thema's zijn er vrij grote verschillen in verwachtingen tussen voor- en tegenstanders van megastallen.
- De argumenten op het gebied van **landschap** worden duidelijk minder belangrijk gevonden. Men verwacht echter tegelijkertijd dat de gevolgen van megastallen op het landschap in sterke mate negatief zullen uitpakken. Voor- en tegenstanders van megastallen denken hier heel verschillend over.
- De argumenten op het gebied van de **economie** krijgen een wat groter belang toegekend dan die ten aanzien van het landschap, maar minder dan de andere thema's. Men heeft overwegend positieve verwachtingen van de effecten van megastallen op de economie. Voor- en tegenstanders verschillen relatief weinig in deze verwachtingen.

³ In deze cel is weergegeven het gemiddelde van de percentages (heel) belangrijk die aan de argumenten binnen een bepaald thema zijn toegekend.

We kunnen ook direct kijken naar de invloed van de voorgelegde argumenten op het oordeel over megastallen. Welke argumenten zijn dan het belangrijkste, en welke verklaren het beste de verschillen tussen voor- en tegenstanders?

31 | Mate waarin argumenten belangrijk worden gevonden en verschillen tussen voor- en tegenstanders van megastallen verklaren

	<i>Bovengemiddeld belangrijk (>55%)</i>	<i>Benedengemiddeld belangrijk (<55%)</i>
<i>Verklaren verschillen tussen voor- en tegenstanders goed (R>+/-0,3)</i>	Argumenten voor: ▪ megastallen worden vaak nieuw gebouwd; daardoor is de hygiëne en het klimaat binnen en buiten de stal meestal beter dan in oudere stallen Argumenten tegen: ▪ als er een dierziekte uitbreekt wordt deze in een grote stal sneller verspreid ▪ bacteriën die resistent zijn voor antibiotica kunnen in grote groepen dieren langer blijven leven ▪ in de naaste omgeving van megastallen neemt de milieuhinder toe door geur, fijnstof en ammoniak ▪ megastallen kunnen ertoe leiden dat infectieziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn meer gaan voorkomen ▪ megastallen leiden ertoe dat dieren niet meer buiten komen ▪ in megastallen gaat de menselijke maat verloren: het wordt een dierenfabriek	Argumenten voor: ▪ wanneer in Nederland geen megastallen mogen worden gebouwd verdwijnt de sector mogelijk naar het buitenland ▪ door megastallen kan de concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderijsector (7 miljard euro per jaar) worden versterkt door de komst van megastallen komt er op andere plekken ruimte vrij die voor andere doeleinden gebruikt kan worden Argumenten tegen: ▪ in megastallen zijn er meer dieren per medewerker, zodat de dieren minder persoonlijke aandacht krijgen ▪ megastallen passen niet in het Nederlands weidelandschap
<i>Verklaren verschillen tussen voor- en tegenstanders minder goed (R<+/-0,3)</i>	Argumenten voor: ▪ in grote bedrijven is de gezondheid van dieren gemiddeld hetzelfde of beter dan in kleinere bedrijven ▪ bij megastallen is er minder transport tussen bedrijven waardoor de kans op verspreiding van dierziekten afneemt ▪ in megastallen kan meer rekening worden gehouden met dierenwelzijn ▪ in megastallen is dezelfde ruimte per dier als in kleinere stallen ▪ in grote stallen is het uitbreken van dierziekten beter te voorkomen doordat er meer controle is op hygiëne ▪ voor dieren maakt het niet uit of ze op een groot of heel groot bedrijf gehouden worden, mits de verzorging optimaal is ▪ veehouderijbedrijven die in de buurt van natuurgebieden en woonkernen liggen kunnen worden verplaatst naar plekken waar er minder mensen last van hebben en de natuur minder kwetsbaar is ▪ milieunormen dwingen megastalhouders tot de toepassing van zogenaamde 'luchtwassers', waardoor de uitstoot van schadelijke stoffen in Nederland daalt Argumenten tegen: ▪ door de schaalvergroting in de veehouderijsector worden kleinere familiebedrijven verdrongen door grote ondernemingen die worden geleid door managers in plaats van boeren	Argumenten voor: ▪ megastallen kunnen goed in het landschap ingepast worden ▪ liever veel dieren in één grote stal, dan verspreiding van bedrijven over meerdere locaties ▪ mensen die in de buurt van intensieve veehouderijbedrijven wonen zijn niet vaker ziek dan mensen die niet in de buurt wonen ▪ door de toegenomen waarde van bedrijven wordt het moeilijk voor kinderen van veehouders om het bedrijf over te nemen Argumenten tegen: ▪ boeren moeten veel geld lenen voor de bouw van megastallen en lopen daarbij risico op te hoge schulden ▪ megastallen leiden tot meer bebouwing in de daarvoor aangewezen gebieden ▪ in de directe omgeving van een megastal neemt het vrachtverkeer toe

We kunnen uit deze tabel de volgende conclusies trekken:

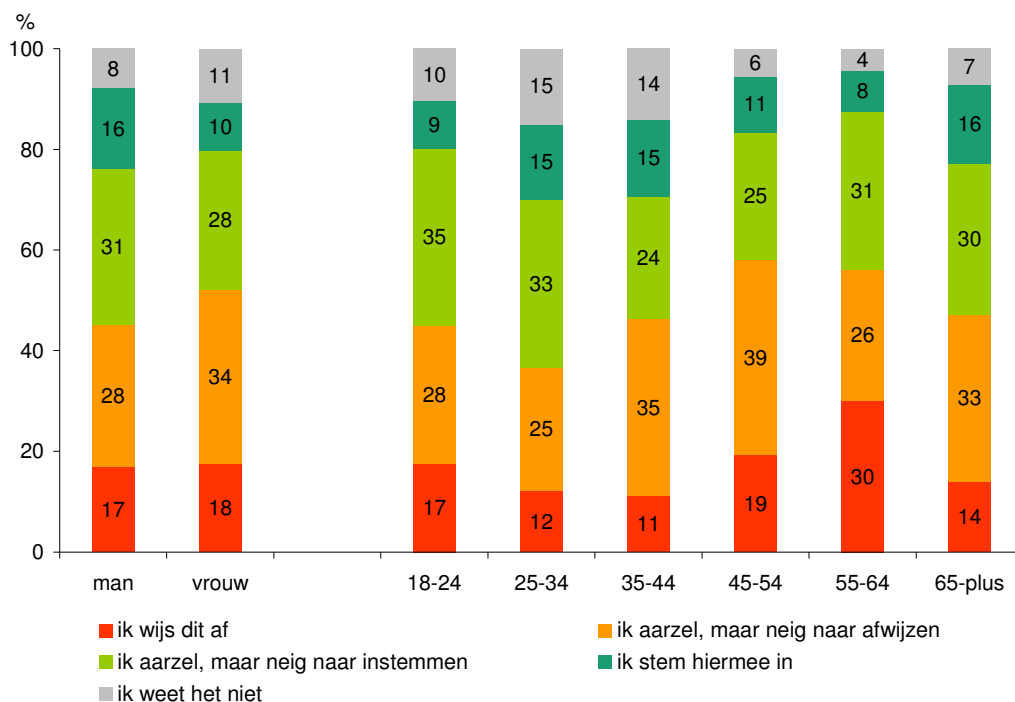
- De discussie wordt het sterkst bepaald door argumenten *tegen* megastallen. Dit zijn vooral argumenten op het gebied van dierenwelzijn en mogelijke risico's voor de volksgezondheid. Aan deze argumenten wordt veel belang gehecht en voor- en tegenstanders van megastallen verschillen daarbij sterk. Dit geldt ook voor de meer gevoelsmatige argumenten over het verloren gaan van de menselijke maat bij megastallen en over de vraag of megastallen in het Nederlandse weidelandchap passen.
- Veel argumenten vóór megastallen zijn feitelijk reacties op de tegenargumenten ("in megastallen is er dezelfde ruimte per dier als in kleine stallen"). Veel van deze argumenten worden wel belangrijk gevonden, maar voor- en tegenstanders verschillen hierin weinig en ze lijken minder bepalend voor de uiteindelijke mening.
- Voor- en tegenstanders van megastallen hechten een sterk verschillend belang aan economische argumenten. Dit geldt vooral voor het mogelijk verdwijnen van de sector naar het buitenland als megastallen verboden worden. Economische argumenten worden echter minder belangrijk gevonden dan argumenten ten aanzien van dierenwelzijn en volksgezondheid.
- Aan argumenten van landschappelijke aard wordt niet veel belang gehecht en ze worden ook niet heel verschillend door voor- en tegenstanders beoordeeld. Dit is te verklaren doordat de meeste respondenten niet in de nabijheid van een megastal wonen.

5.3 Relatie met persoonskenmerken

5.3.1 Socio-demografische kenmerken

Wat is de relatie tussen opvattingen over megastallen en kenmerken van de ondervraagden? Allereerst kijken we naar socio-demografische kenmerken.

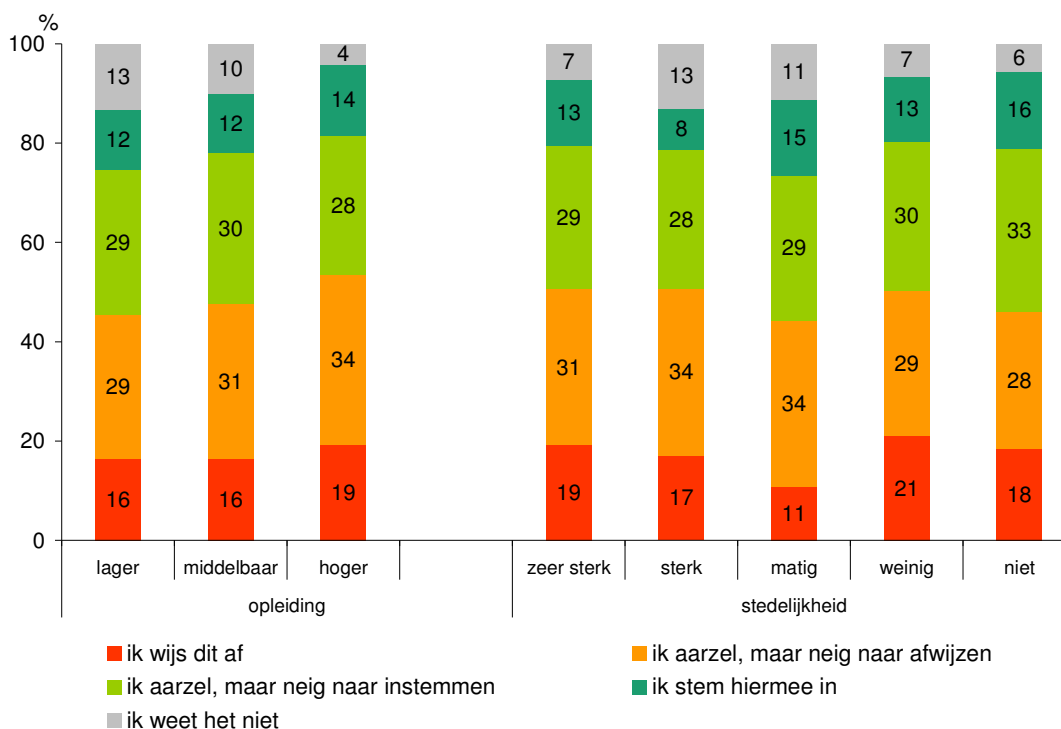
32 | *Mening over megastallen, uitgesplitst naar sekse en leeftijd (n=1.090)*

Er zijn geen grote verschillen naar achtergrondkenmerken. Vrouwen neigen wat vaker naar het afwijzen van megastallen, terwijl mannen vaker geneigd zijn om ermee in te stemmen. Naar leeftijd is het beeld wisselend. De groep van 25 t/m 34 jaar neigt samen met de 65-plussers het meest naar toestaan van megastallen. De groep van 45 t/m 64 jaar wijst megastallen juist het vaakst af. Andere leeftijdscategorieën nemen een tussenpositie in.

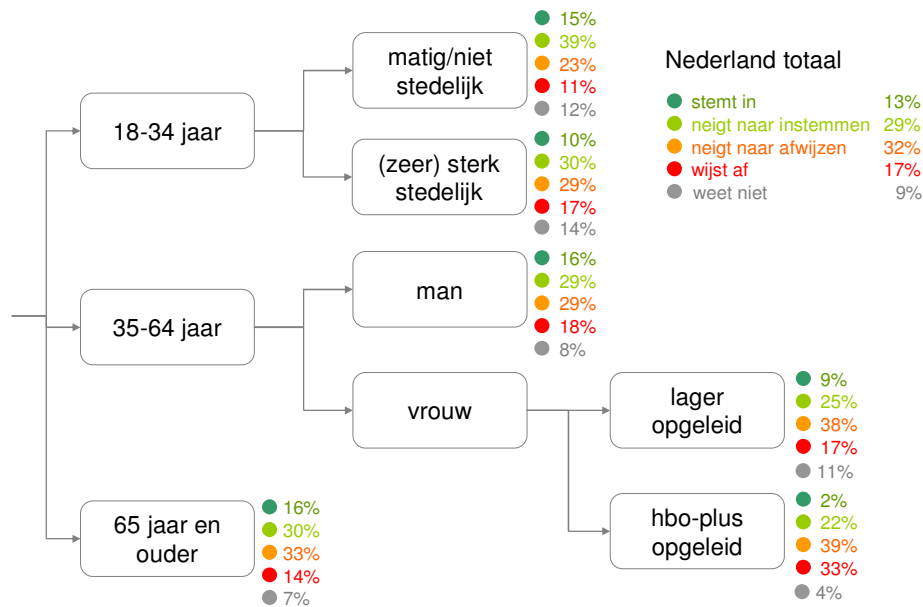
Naar opleiding zien we vooral dat lager opgeleiden vaker niet weten of ze voor of tegen megastallen moeten zijn. Ook tussen stad en platteland zijn de verschillen niet heel groot: in beide gebieden zijn zowel voor- als tegenstanders te vinden.

33 | Mening over megastallen, uitgesplitst naar opleidingsniveau en stedelijkheidsgraad (n=1.090)

En als we alle achtergrondkenmerken combineren, hoe ziet het percentage voor- en tegenstanders er dan uit?

34 | Mening over megastallen, uitgesplitst naar achtergrondkenmerken (n=1.090)

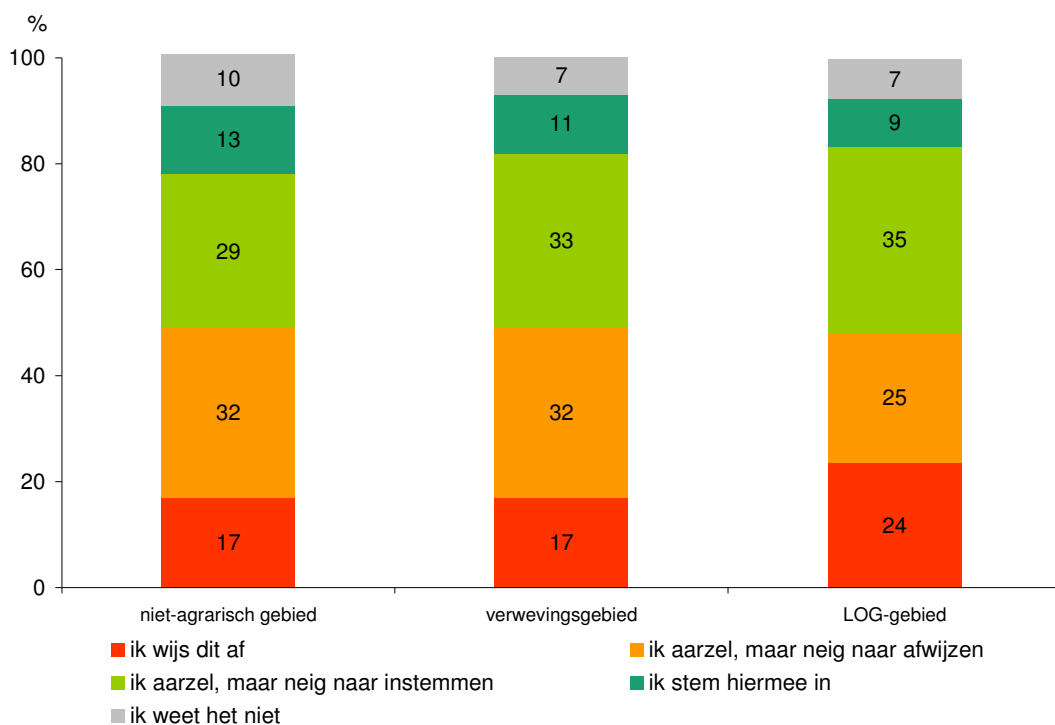

We zien dat er een jongere groep is (t/m 34 jaar) uit niet-stedelijke gebieden die relatief vaak voorstander is van het toestaan van megastallen, maar dit geldt niet voor degenen in deze leeftijdscategorie die in meer stedelijke gebieden wonen. In de leeftijdscategorie tussen 35 en 64 jaar zijn mannen vaker voorstander van megastallen dan vrouwen, en hoogopgeleide vrouwen staan daarbij het meest kritisch tegenover megastallen. 65-plussers zijn daarentegen weer relatief vaak voorstander van het toestaan van megastallen.

5.3.2 In agrarisch gebied wonen

Maakt het voor de mening over megastallen uit of men zelf in een agrarisch gebied woont? Om deze vraag te beantwoorden zijn in de volgende figuur drie groepen naast elkaar gezet: mensen die in landbouwontwikkelingsgebieden wonen (LOG-gebieden, dit zijn gebieden die zijn aangegeven voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijbedrijven), mensen die in zogenaamde verwevingsgebieden wonen (waar landbouw samengaat met natuur en wonen) en mensen die in overige gebieden wonen.

35 | Mening over megastallen, uitgesplitst naar het type gebied waar men woont (n=1.090)

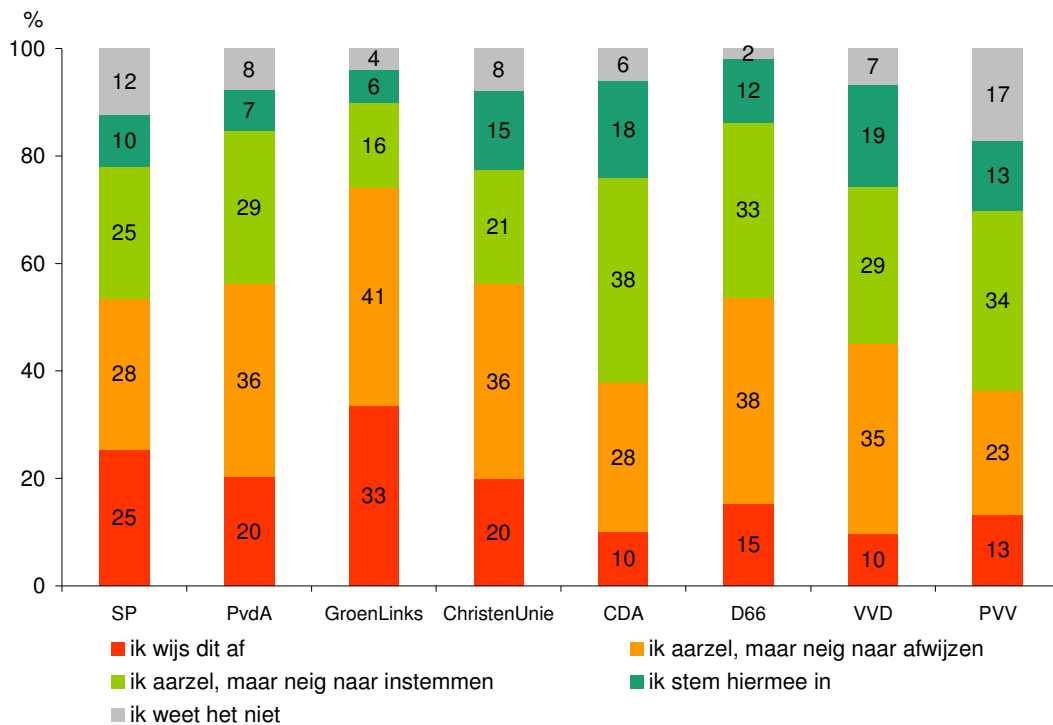
In LOG-gebieden en verwevingsgebieden wordt niet wezenlijk anders gedacht over megastallen dan in andere gebieden in Nederland. Als we naar andere verschillen tussen deze groepen kijken, zien we dat in deze gebieden wel meer belang wordt gehecht aan diverse argumenten in de discussie over megastallen. Het gaat hierbij om zowel landschappelijke gevolgen voor het milieu, gevolgen voor de volksgezondheid en economische gevolgen.

5.3.3 Relatie met stemgedrag en waardeoriëntatie

Wanneer we een relatie leggen tussen de houding ten aanzien van megastallen en het stemgedrag tijdens de Tweede Kamerverkiezingen in 2010, zien we een sterker verband.

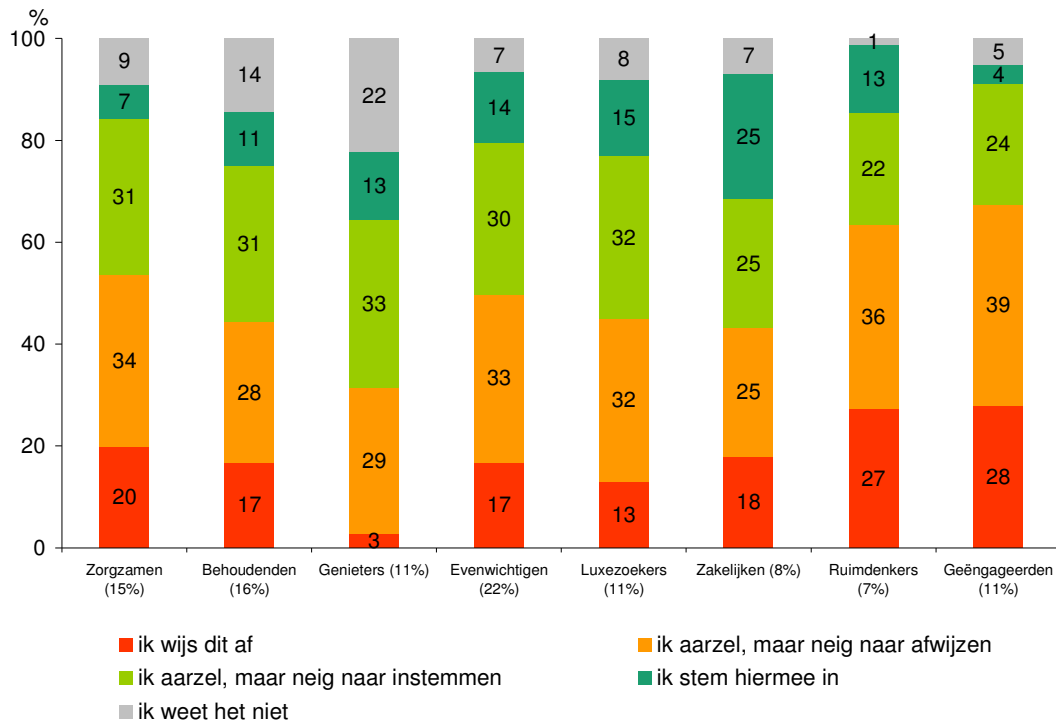
36 | Mening over megastallen naar stemgedrag 2010 (n=1.090)

Personen die in 2010 op het CDA stemden, zijn het meest voor het toestaan van megastallen. Daarnaast bevinden zich onder kiezers van VVD, D66 en PVV relatief veel voorstanders van megastallen. Kiezers van GroenLinks zijn het vaakst tegen het toestaan van megastallen en daarnaast zijn kiezers van de PvdA en ChristenUnie relatief vaak tegen.

Om meer inzicht te geven in de relatie tussen opvattingen over megastallen en waardeoriëntatie van burgers kunnen we gebruik maken van het WIN-model (Waarden In Nederland). Dit model onderscheidt acht segmenten van burgers op basis van hun waardeoriëntatie (zie ook bijlage 2 bij dit rapport). We zien dat groepen met een meer op het individu gerichte waardeoriëntatie (Genieters, Luxezoekers en Zakelijken) vaker voor het toestaan van megastallen zijn, terwijl groepen die meer op de maatschappij zijn gericht (Ruimdenkers en Geëngageerden) relatief vaak tegen megastallen zijn.

37 | Mening over megastallen, uitgesplitst naar waardeoriëntatie (n=1.090)

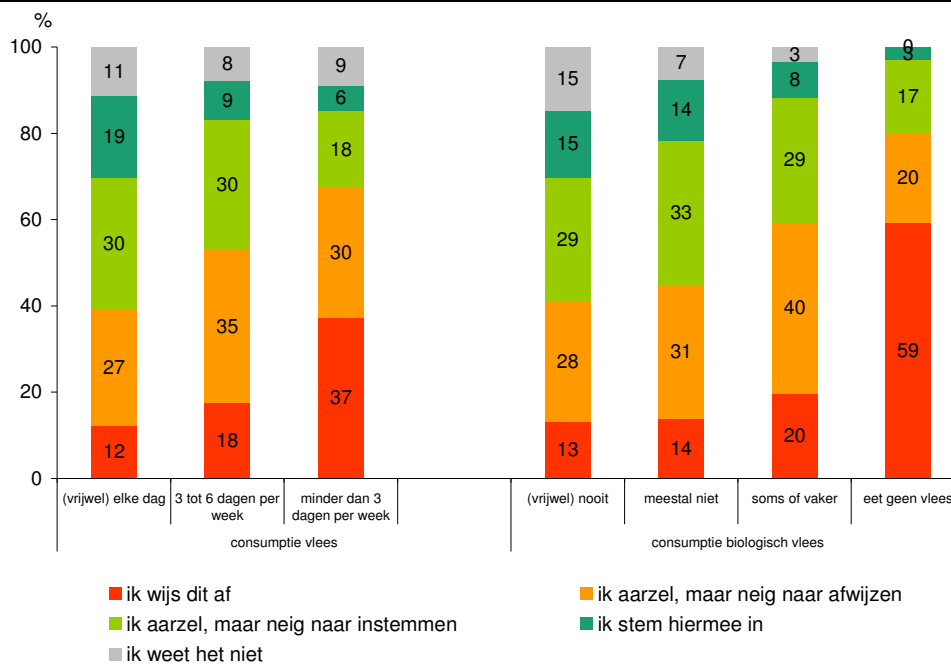

5.3.4 Relatie met andere kenmerken en gedrag

Tot slot gaan we in op de relatie tussen opvattingen over megastallen en enerzijds vleesconsumptie en anderzijds de band die men heeft met de agrarische sector.

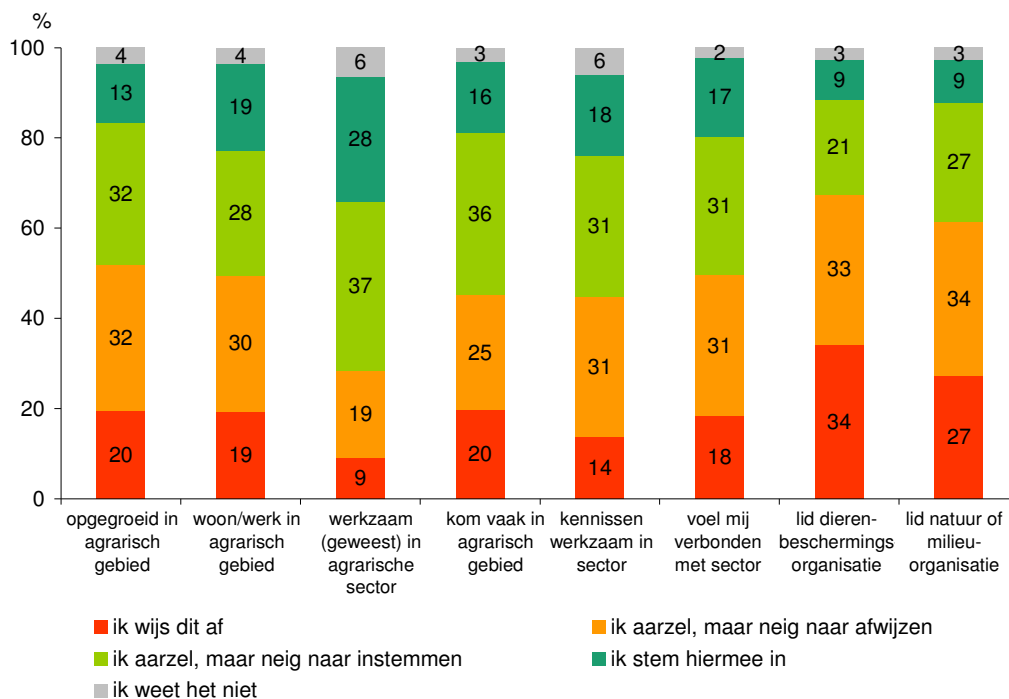
Als we kijken naar vleesconsumptie, zien we een sterke relatie tussen de hoeveelheid vlees die men consumeert en de opvattingen over megastallen. Hoe meer vlees men eet, des te sterker is men geneigd in te stemmen met de bouw van megastallen. Er is ook een relatie met de frequentie van het eten van biologisch vlees, maar die is minder sterk. Alleen de groep die nooit vlees eet (noch biologisch, noch regulier) is in grote meerderheid tegen het toestaan van megastallen.

38 | Mening over megastallen naar frequentie van vleesconsumptie (n=1.090)

Kijken we naar de relatie tussen opvattingen over megastallen en de mate waarin men zelf banden heeft met de sector, dan zien we vooral een relatie met zelf werkzaam zijn in de sector.

39 | Mening over megastallen naar band met de sector (n=1.090)

Personen die zelf in de veehouderijsector hebben gewerkt, stemmen vaker in met de bouw van megastallen. Dat geldt ook, maar in minder mate, voor mensen die vaak in agrarische gebieden komen. Personen die lid zijn van een dierenbeschermingsorganisatie of milieu- of natuurorganisatie zijn relatief vaak tegen de bouw van megastallen.

5.3.5 *Samengevat*

We kunnen de relatie tussen kenmerken van de ondervraagden en opvattingen over megastallen als volgt samenvatten.

---

vaker <i>voor</i> het toestaan van megastallen	vaker <i>tegen</i> het toestaan van megastallen
• Mannen • Consumenten die frequent vlees eten • Mensen die werkzaam zijn in de sector • Mensen wier familie, vrienden of bekenden werkzaam zijn in de sector • CDA-stemmers • VVD-stemmers • Genieters • Luxezoekers • Zakelijken	• Vrouwen • Consumenten die frequent biologisch vlees eten • Leden van dierenbeschermingsorganisaties • Leden van natuur- en milieuorganisaties • PvdA-stemmers • SP-stemmers • GroenLinks-stemmers • Ruimdenkers • Geëngageerden

---

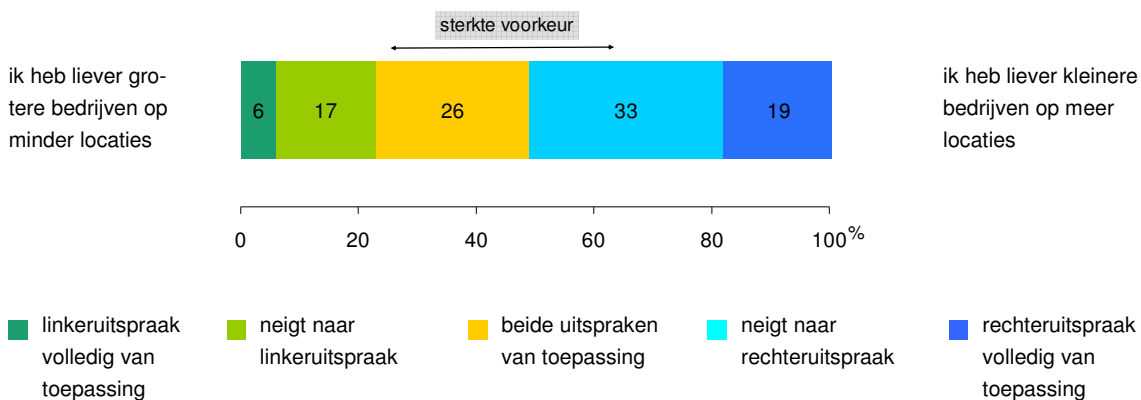
6 Voorwaarden voor megastallen

Stel dat megastallen zouden worden toegestaan, welke voorwaarden zouden hieraan dan moeten worden gesteld? In dit hoofdstuk gaan we in op deze vraag. Eerst gaan we in op de gevolgen van een verbod op megastallen. Dit kan ertoe leiden dat boeren die schaalvergroting willen realiseren in plaats van één megastal op één locatie te bouwen, meer kleine stallen op verschillende locaties gaan overnemen. Wat vindt men daarvan (paragraaf 6.1)? Vervolgens wordt in paragraaf 6.2 ingegaan op zeven mogelijke voorwaarden aan de bouw van megastallen.

6.1 Megastallen of bedrijven met meer locaties?

Wat hebben burgers liever: veehouderijbedrijven die groeien op één locatie of groei door uitbreiden op meer locaties?

40 | *Stel dat megastallen in Nederland niet worden toegestaan, dan kan dit ertoe leiden dat boeren in plaats van een megastal te bouwen, groeien door andere locaties over te nemen. Wat zou dan uw voorkeur hebben? (n=1.090)*

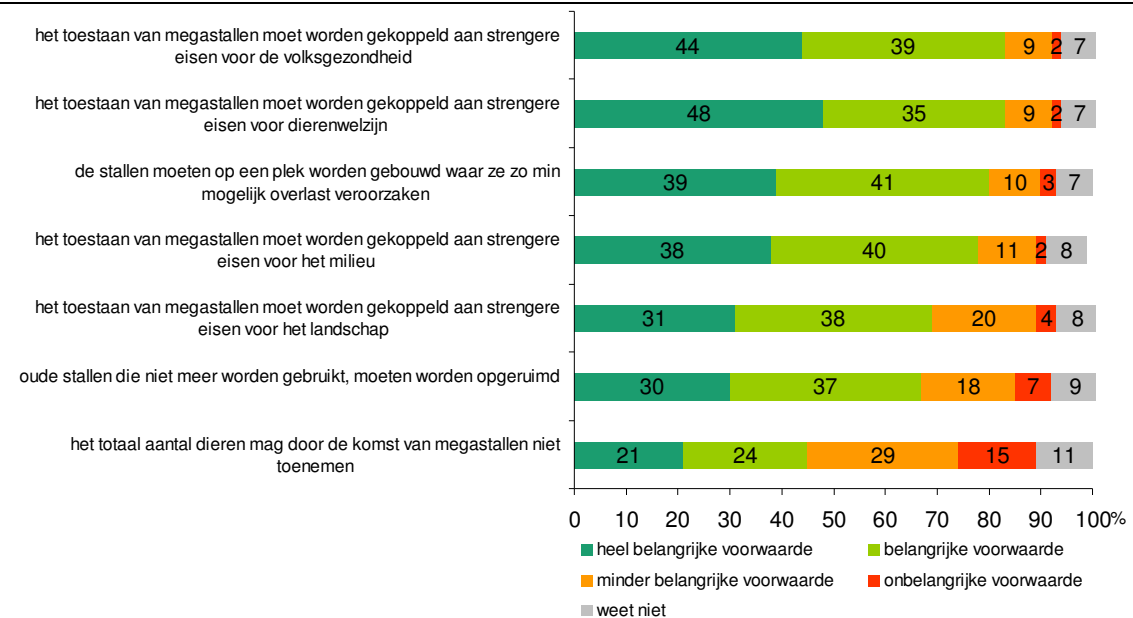
Van de Nederlanders prefereert 52% kleinere bedrijven op meer locaties boven grotere bedrijven op minder locaties. De voorkeur voor grotere bedrijven op minder locaties is beperkt: 23% heeft hier een voorkeur voor. Iets meer dan een kwart van de bevolking (26%) heeft geen uitgesproken voorkeur.

Vrouwen (55%) hebben vaker dan mannen (49%) een voorkeur voor kleinere bedrijven op meer locaties. Deze voorkeur is bij mensen met een hoog opleidingsniveau (55%) eveneens sterker dan bij mensen met een middelbaar (53%) of lager opleidingsniveau (48%). Op andere achtergrondkenmerken zijn geen significante verschillen te zien.

6.2 Voorwaarden aan megastallen

Stel dat megastallen zouden worden toegestaan, aan welke voorwaarden moet dan zijn voldaan? Van zeven voorwaarden is gevraagd hoeveel belang burgers daaraan hechten.

41 | Geef aan hoe belangrijk de volgende voorwaarden voor u zijn. (n=1.090)⁴

Als de overheid de bouw van megastallen toestaat, dan vindt 83% van de Nederlandse burgers dat hier strenge eisen voor de volksgezondheid en het dierenwelzijn aan moeten worden verbonden. Het bouwen van stallen op plaatsen waar ze zo min mogelijk overlast veroorzaken vindt 80% een (heel) belangrijke voorwaarde. Strenge milieu-eisen zijn voor 78% een (heel) belangrijke voorwaarde. Ook eisen ten aanzien van het landschap en het opruimen van overtollige stallen worden belangrijk gevonden. Minder belang hecht men aan de voorwaarde dat het totaal aantal dieren in Nederland niet mag toenemen.

⁴ We zien dat aan de meeste voorgelegde voorwaarden veel belang wordt gehecht. Dit kan een juiste weergave zijn van de opvatting van respondenten, maar de ervaring leert ook dat respondenten in onderzoek geneigd zijn om voorgelegde zaken al snel als belangrijk aan te merken. We adviseren daarom om bij de interpretatie vooral te kijken naar de relatieve scores (welke voorwaarden zijn belangrijk ten opzichte van andere), en minder waarde te hechten aan de absolute scores.

42 | Geef aan hoe belangrijk de volgende voorwaarden voor u zijn. ("voor mij een heel belangrijke voorwaarde"; n=1.090)

	totaal	seks		leeftijd			opleiding		
		man	vrouw	18-34 jaar	35-54 jaar	55-plus	laag	middelbaar	hoog
		%	%	%	%	%	%	%	%
▪ volksgezondheid	44	45	42	33	41	55	44	43	44
▪ dierenwelzijn	48	45	42	33	41	55	44	43	44
▪ overlast beperken	39	43	36	30	37	48	41	37	40
▪ milieu	38	41	36	30	35	48	39	38	39
▪ landschap	31	33	29	20	29	41	33	31	29
▪ oude stallen opruimen	30	33	27	21	26	42	41	27	25
▪ aantal dieren niet toenemen	21	21	21	16	17	28	21	21	19

In de bovenstaande tabel is per voorwaarde weergegeven welke groepen deze 'heel belangrijk' vinden. De verschillen zijn soms groot. Zo is duidelijk te zien dat 55-plussers een veel groter belang hechten aan strenge eisen voor de bouw van megastallen dan jongere leeftijdsgroepen. Bij alle voorwaarden geven 55-plussers immers vaker dan 55-minners aan dat zij de gestelde voorwaarden 'heel belangrijk' vinden.

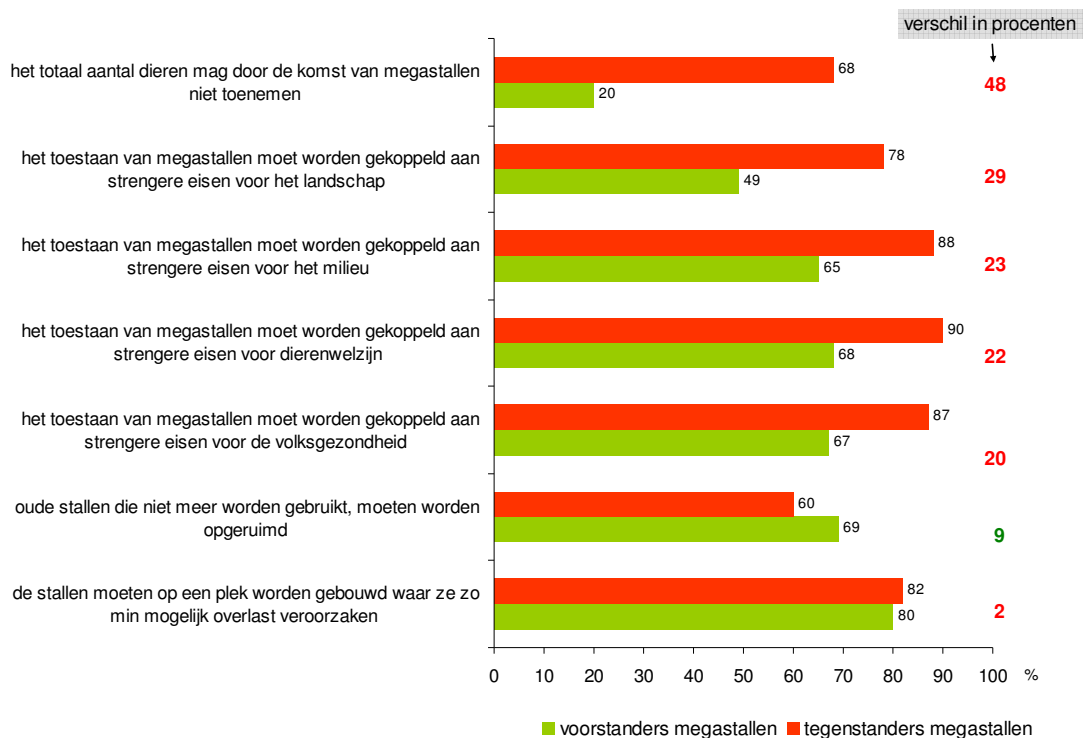
De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn minder uitgesproken. Mannen vinden vaker dan vrouwen dat de overlast bij de bouw van megastallen beperkt moet worden en dat oude stallen moeten worden opgeruimd. Ook vinden mannen voorwaarden ten aanzien van het milieu en landschap wat vaker 'heel belangrijk' dan vrouwen.

De verschillen tussen burgers met een verschillend opleidingsniveau zijn klein. Het enige opmerkelijke verschil is dat lager opgeleiden veel vaker dan middelbaar en hoger opgeleiden vinden dat de oude stallen moeten worden opgeruimd.

Duidelijke verschillen in voorwaarden zijn te vinden tussen voor- en tegenstanders van megastallen. In de volgende grafiek zijn de voorwaarden van overtuigde voorstanders ('ik stem hiermee in') vergeleken met overtuigde tegenstanders ('ik wijs dit af'). Te zien is dat tegenstanders van megastallen meer belang hechten aan vrijwel alle voorgelegde voorwaarden dan tegenstanders. Tegenstanders zijn kritischer dan voorstanders. Maar waar zijn de grootste verschillen te zien?

Het niet mogen toenemen van het totale aantal dieren wordt door tegenstanders van megastallen (68%) als een (heel) belangrijke voorwaarde gezien, terwijl voorstanders dit veel minder vaak als belangrijke voorwaarde noemen (20%). Ook vinden tegenstanders (78%) strengere eisen met betrekking tot het landschap vaker een (heel) belangrijke voorwaarde dan voorstanders (49%). Op deze twee voorwaarden zijn de verschillen tussen voor- en tegenstanders het grootst.

43 | Het belang dat voor- en tegenstanders van megastallen aan de onderstaande voorwaarden hechten (percentages 'heel belangrijk' en 'belangrijk'; n=1090)

Tegenstanders hechten ook een groter belang aan voorwaarden die te maken hebben met milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid. Voorstanders hechten een groter belang aan het opruimen van oude stallen. Het belang dat beide partijen hechten aan het beperken van overlast is ongeveer even groot.

Samenvattend kan worden gesteld dat Nederlandse burgers vooral belang hechten aan voorwaarden op het gebied van de volksgezondheid en het dierenwelzijn. Het belang dat burgers aan deze voorwaarden stellen, wordt gedeeld door brede lagen van de samenleving.

Uit de groepsdiscussies

Er wordt door de veehouders een onderscheid gemaakt naar type veehouder: sommigen zullen heel goed in staat zijn een megastal op een goede manier, met hart voor de dieren op te zetten, anderen zijn in hun ogen 'slechte' veehouders die het met kleine aantallen dieren niet goed doen. Een grotere schaal kan juist leiden tot een betere zorg voor de dieren. *"De dieren zijn beter af in grote stallen, die hebben personeel, er zit altijd iemand op."*

Er wordt door de veehouders gepleit voor een regelgeving, waar – in het geval bijvoorbeeld van de inrichting van het landschap – de veehouder contouren en randvoorwaarden meekrijgt, maar zelf kan bepalen hoe de invulling daarvan zal geschieden met inachtneming van de geschetste grenzen. *"Geef ons randvoorwaarden waarbinnen we moeten opereren en laat ons alsjeblieft onze gang gaan."*

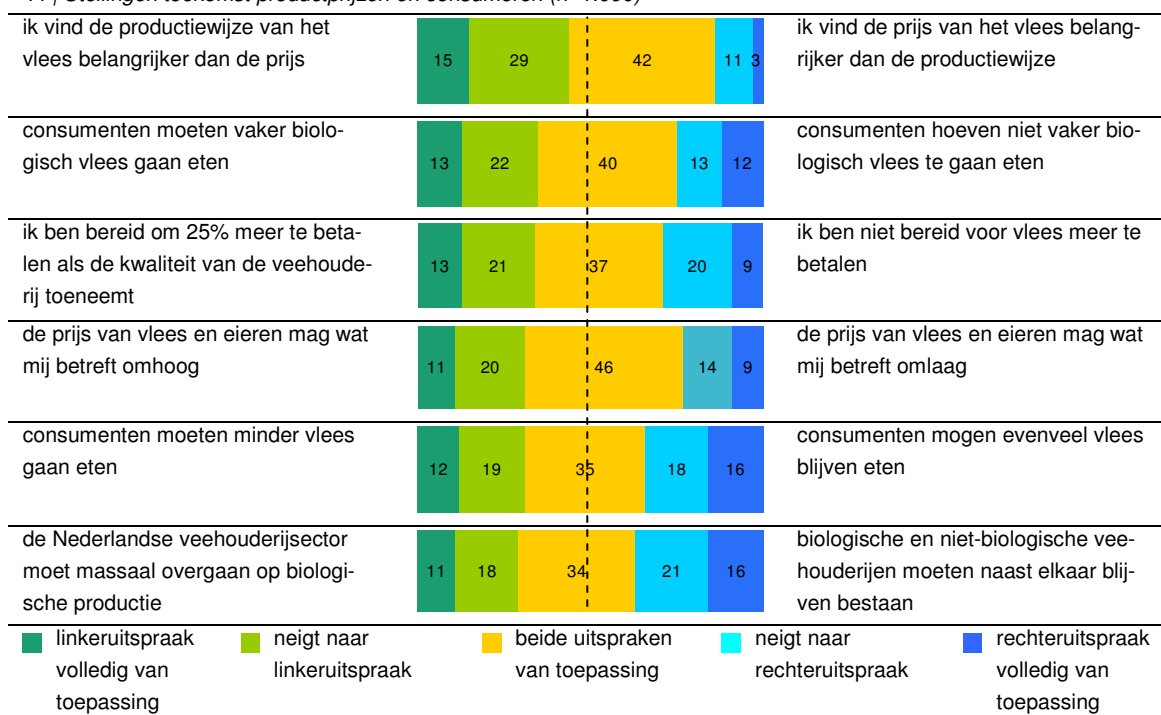
7 De toekomst van de veehouderij

Hoe ziet de toekomst van de veehouderij er volgens Nederlanders idealiter uit? Dit is in kaart gebracht aan de hand van 13 tegenstellingen. Per tegenstelling konden de respondenten aangegeven waar de voorkeur ligt. Binnen deze stellingen zijn twee categorieën identificeerbaar: stellingen over consumptie, kwaliteit en prijzen (paragraaf 7.1) en stellingen over regelgeving ten aanzien van de veehouderij (paragraaf 7.2). Tot slot zijn aan de respondenten drie scenario's voorgelegd hoe de veehouderij zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen. In paragraaf 7.3 beschrijven we hoe aantrekkelijk burgers deze scenario's vinden.

7.1 Consumptie, kwaliteit en prijzen

Over de vraag of prijs boven kwaliteit gaat, of vice versa, verschillen Nederlanders van mening. De groep die de productiewijze belangrijker vindt dan prijs is weliswaar groter (44%) dan de groep die de prijs belangrijker vindt (14%), maar bij veel andere tegenstellingen liggen de percentages voor en tegen dicht bij elkaar en kiest een groot deel de middencategorie. De groep die vindt dat consumenten vaker biologisch vlees moeten gaan eten is wat groter (35%) dan de groep die dat niet nodig vindt (25%), maar het verschil is beperkt. Ook bij de vragen of de prijs van vlees omhoog of omlaag moet, consumenten minder vlees moeten gaan eten en de sector massaal over moet schakelen op biologische productie ligt het aantal voor- en tegenstemmers dicht bij elkaar.

44 | Stellingen toekomst productprijzen en consumenten (n=1.090)

Wanneer we inzoomen op achtergrondkenmerken van de respondenten, dan constateren we dat er interessante verschillen tussen groepen zijn:

- Het aantal dagen dat men wekelijks vlees eet, is een sterke voorspeller voor de antwoorden op de bovenstaande items: hoe vaker men vlees eet, des te minder men wil betalen voor vlees, en des te minder waarde men hecht aan productie en consumeren van biologisch vlees.
- Ook leeftijd en opleiding zijn sterke voorspellers: jongeren en hoger opgeleiden zijn het vaker eens met stellingen die pleiten voor hogere prijzen en biologische productie. Lager opgeleiden en 55-plussers hechten hier minder waarde aan: ze vinden de productiewijze van vlees minder belangrijk en willen hier niet meer geld aan uitgeven.

Ook is er een duidelijke splitsing als we kijken naar verschillen in waardeoriëntatie (WIN, zie ook bijlage 2) van de burgers: Behoudenden en Genieters zijn minder vaak voorstander van biologische vleesproductie en -consumptie, en willen hier minder voor betalen. Ruimdenkers en Geëngageerden willen dit juist wel.

Uit de groepsdiscussies

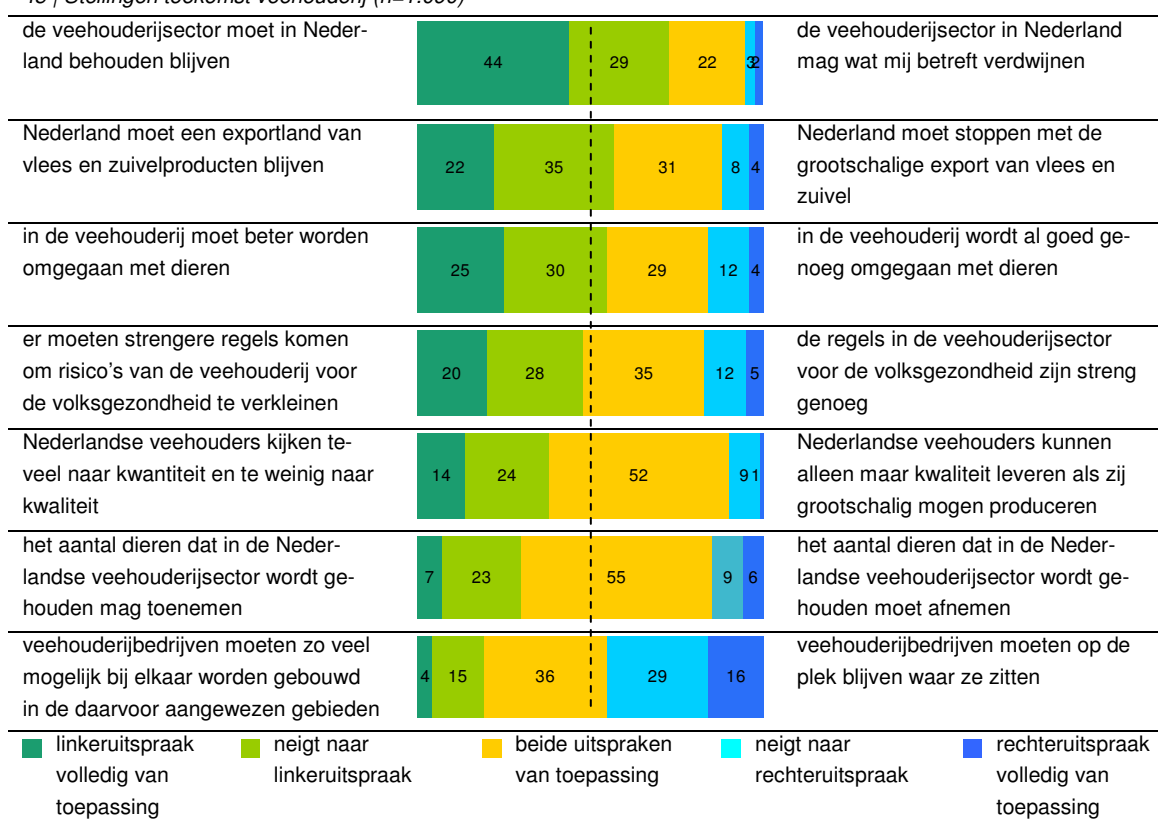
Burgers signaleren een dilemma: enerzijds geeft men aan gevoelig te zijn voor de prijs van dierlijke producten, anderzijds let men op het dierenwelzijn en vindt men de smaak van biologisch vlees beter. Een burger verwoordt het dilemma aldus: *“Ik wil wel elke dag vlees eten, maar van mij mag die koe ook elke dag hollen. Ja, dat wrikt natuurlijk een beetje.”* Eventuele prijstechnische gevolgen van biologisch vlees nemen sommige burgers weliswaar op de koop toe, maar zolang de kopers van vlees kunnen kiezen, is het merendeel geneigd om voor de voordeligste varianten te kiezen. Uit de discussies komt ook naar voren dat mensen vraagtekens zetten bij benamingen zoals scharrelvlees: *“Ik geloof nooit dat scharrelkippen gewoon op de boerderij wonen, daar is gewoon niet genoeg land voor.”*

Volgens de veehouders zijn burgers in zekere zin hypocriet: *“Wie neemt de verantwoordelijkheid voor de productie van vlees? Wij toch, de producenten. Toch niet die knakkers in Amsterdam die nooit vlees eten?”* *“Het rare van de hele discussie is dat mensen wel gewoon vlees blijven eten.”* Volgens veehouders zou onder de aandacht van de burger moeten worden gebracht dat een kilo heel goedkoop vlees alleen maar zo goedkoop kan zijn, omdat het is ingevoerd uit landen waar de regelgeving veel minder streng is dan in Nederland.

7.2 Regelgeving rondom veehouderij

Als het gaat om de veehouderij dan vindt een meerderheid van de burgers dat de sector in Nederland behouden moet blijven (73%). In lijn hiermee vindt een meerderheid dat Nederland een exportland van vlees en zuivelproducten moet blijven (57%). Tegelijkertijd vindt een meerderheid (55%) dat er beter moet worden omgegaan met dieren en vindt iets minder dan de helft dat er strengere regels moeten komen om de volksgezondheid te waarborgen. In lijn hiermee is de bevinding dat de groep die vindt dat er in de sector een te grote focus ligt op kwantiteit (38%) aanzienlijk groter is dan de groep die vindt dat kwantiteit een noodzakelijke voorwaarde is voor kwaliteit (10%).

45 | Stellingen toekomst veehouderij (n=1.090)

In het vorige hoofdstuk zagen we reeds dat men minder belang hecht aan het totaal aantal dieren in Nederland. In lijn hiermee vinden we hier dat relatief veel mensen vinden dat het aantal dieren in de Nederlandse veehouderijsector mag toenemen.

Als het gaat om ruimtelijke ordening vindt 45% dat veehouderijbedrijven op de plek mogen blijven waar ze zitten. 19% vindt dat veehouderijbedrijven zo veel mogelijk bij elkaar moeten worden gebouwd in de daarvoor aangewezen gebieden.

We constateren de volgende verschillen naar achtergrondkenmerken:

- Vleesconsumptie is ook hier een sterke voorspeller. Personen die veel vlees eten vinden vaker dat de veehouderijsector behouden moet blijven, dat het aantal dieren mag toenemen en dat al goed wordt omgegaan met dieren, dan personen die weinig vlees eten.
- Mannen willen vaker dan vrouwen dat Nederland een exportland van vlees- en zuivelproducten blijft.
- 55-plussers vinden dit ook vaker, maar willen ook vaker dat er strengere regels komen om risico's voor de volksgezondheid te verkleinen.
- Hoger opgeleiden vinden vaker dat Nederlandse veehouders te veel naar kwantiteit kijken en te weinig naar kwaliteit, en ze vinden vaker dat er strengere regels moeten komen om risico's voor de volksgezondheid te verkleinen.

Als we kijken naar verschillen in waardeoriëntaties, dan zien we dat Geëngageerden en Ruimdenkenden vaker pleiten voor een zo duurzaam en biologische mogelijk Nederland als het gaat om veehouderij.

7.3 Toekomstscenario's: veel draagvlak voor toekomstbestendige veehouderij

Nadat alle voors en tegens wat betreft megastallen aan bod zijn geweest en de respondenten een beeld hebben kunnen vormen van dit thema, zijn drie scenario's voorgelegd hoe de veehouderij zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen. We omschrijven eerst de drie scenario's, alvorens in te gaan op de voorkeuren van de Nederlandse burgers.

Scenario A:

De concurrerende veehouderij - accent op economische betekenis van de sector

Schaalvergroting wordt toegestaan en veehouders wordt zo veel mogelijk ruimte gegeven voor ondernemerschap. Als gevolg hiervan blijft de economische betekenis van de veehouderijsector groot en is er ruimte voor innovatie. Er worden minimumeisen gesteld voor dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. Nederland volgt daarin wat de Europese Commissie voorschrijft. Boeren beslissen zelf in welke mate ze bovenop deze minimumeisen extra voorzieningen treffen. Biologische veehouderij bestaat naast de intensieve veehouderij en groeit of krimpt afhankelijk van de vraag van de consument naar biologisch vlees. De prijzen van vlees blijven ongewijzigd ten opzichte van nu.

Scenario B:

De toekomstbestendige veehouderij - accent op duurzame ontwikkeling

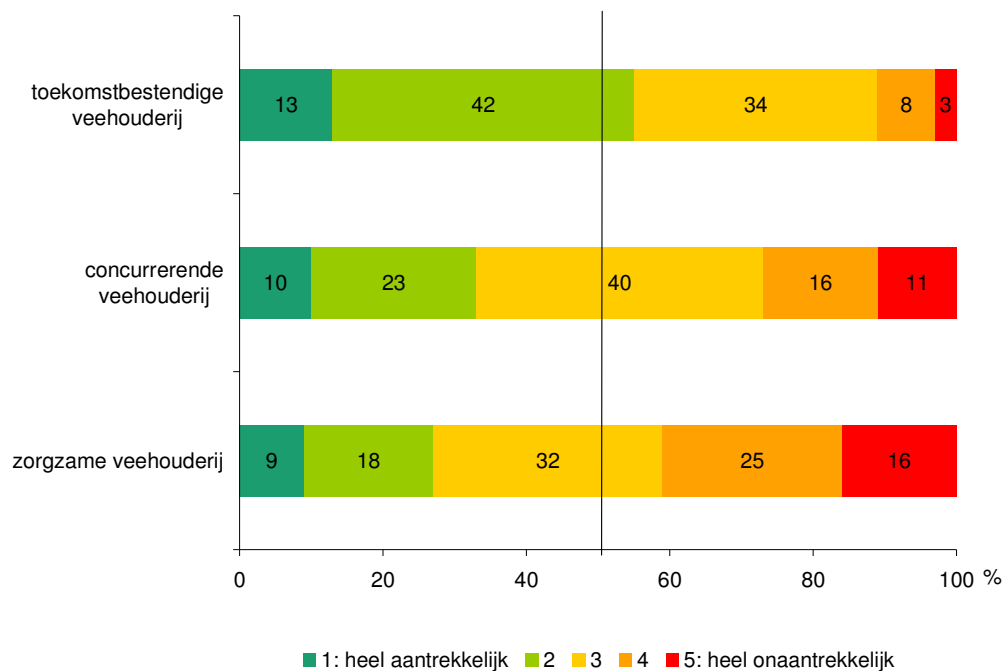
Schaalvergroting wordt toegestaan, maar wordt gekoppeld aan strenge regels op het gebied van landschappelijke inpassing, milieu, volksgezondheid en dierenwelzijn. Dit stelt de sector in staat zich economisch staande te houden en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de steeds hogere eisen van de consument. Door deze strenge eisen wordt het verschil tussen niet-biologisch en biologisch vlees en zuivel kleiner. De prijs van vlees wordt iets hoger ten opzichte van nu.

Scenario C:

De zorgzame veehouderij – accent op welzijn van mens en dier

Er komen geen megastallen. Daarentegen worden kleinschalige bedrijven gestimuleerd en komt er veel meer regelgeving op het gebied van dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. Dit leidt ertoe dat de vlees- en zuivelproductie in Nederland afneemt en we onze positie als exportland verliezen. Hiervoor in de plaats ontstaan er kleine bedrijven die zijn gespecialiseerd in heel specifieke vormen van veehouderij, bijvoorbeeld productie van topkwaliteit vlees voor restaurants. Ook het belang van biologische bedrijven neemt toe. In dit scenario wordt de prijs van vlees en zuivel veel hoger dan nu.

46 | Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario? (n=1.090)

Er is een duidelijke voorkeur voor de toekomstbestendige veehouderij, een meerderheid van 56% vindt dit scenario (heel) aantrekkelijk. Ook is de weerstand tegen dit scenario het kleinst. De concurrerende veehouderij wordt door een derde als (heel) aantrekkelijk ervaren en de zorgzame veehouderij door iets meer dan een kwart.

Hoger opgeleiden hebben relatief vaak een voorkeur voor de toekomstbestendige veehouderij (68%) en de zorgzame veehouderij (37%). Deze groep heeft vaker weerstand tegen de concurrerende veehouderij (38%). Lager opgeleiden hebben minder vaak een voorkeur voor de zorgzame veehouderij (17%).

Ook is de mate van vlees eten een sterke voorspeller voor de keuze in scenario's. Hoe vaker men vlees eet, des te vaker men kiest voor de concurrerende veehouderij. Hoe minder vaak men vlees eet, des te vaker men kiest voor de zorgzame veehouderij.

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Kwalitatieve fase

Voorafgaand aan het kwantitatieve onderzoek zijn discussies met focusgroepen gehouden. Deze discussies dienden ter verkenning van het onderwerp bij burgers en veehouders en ter inventarisatie van argumenten voor en tegen megastallen. De uitkomsten uit de kwalitatieve sessies zijn gebruikt als input voor de kwantitatieve vragenlijst.

In totaal zijn zes discussies met focusgroepen uitgevoerd, waaraan telkens negen personen hebben deelgenomen:

- vier met burgers: twee in een stedelijke omgeving en twee in een landelijke omgeving;
- twee met agrarische ondernemers in een landelijke omgeving.

De focusgroepen met burgers zijn samengesteld naar opleiding (lager opgeleiden en hoger opgeleiden). Elke groep bestond uit personen van 20 tot en met 74 jaar, met een spreiding naar geslacht en bezigheden. De burgers zijn geselecteerd uit onze accesspool TNS NIPObase. Op basis van bekende achtergrondkenmerken hebben wij relevante respondenten in de juiste regio's uit kunnen nodigen.

Voor de focusgroepen met agrarische ondernemers konden wij niet putten uit onze accesspool. Van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie hebben wij een adressenbestand ontvangen dat is gebruikt om de agrariërs te kunnen benaderen en uit te nodigen voor de kwalitatieve sessie.

Alle kwalitatieve groepsgesprekken hebben plaatsgevonden in week 14 (4, 6 en 7 april). De respondenten hebben een vergoeding ontvangen voor hun deelname.

Kwantitatieve fase

Steekproef en methode

In het onderzoek zijn $n=1.090$ burgers ondervraagd van 18 jaar en ouder. De respondenten zijn afkomstig uit onze accesspool TNS NIPObase. De steekproef is representatief uitgezet naar de achtergrondkenmerken sekse, leeftijd, opleiding, regio, en stedelijkheidsgraad. Hiernaast waren van de respondenten hun politieke voorkeur en waardeoriëntatie (WIN) bekend.

In de steekproef zijn personen uit landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) en verwevingsgebieden overgerepresenteerd. Hiertoe hebben wij van het ministerie EL&I (Dienst Landelijk Gebied) een postcodebestand ontvangen van personen woonachtig in alle LOG's of verwevingsgebieden. Dit bestand hebben wij vervolgens gekoppeld aan de postcodes van de respondenten uit onze accesspool TNS NIPObase. Op basis van de match is een steekproef getrokken

van personen woonachtig in deze gebieden, zodat ook deze personen vertegenwoordigd waren in het onderzoek.

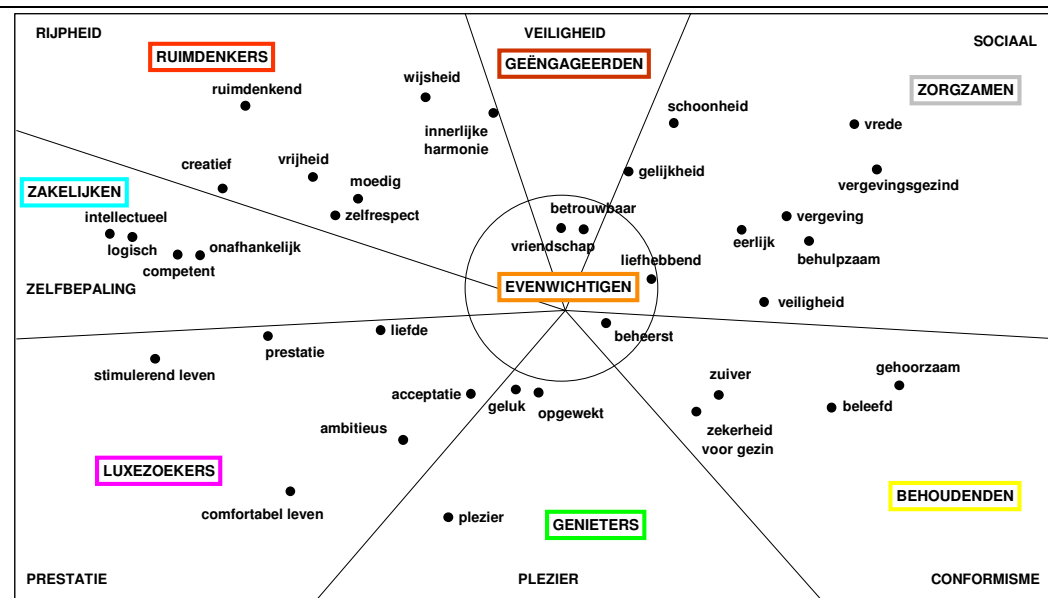
Veldwerk

Er is een steekproef uit TNS NIPObase getrokken van $n=1.485$ personen. Het veldwerk is uitgevoerd van 15 tot en met 20 april 2011. Van de benaderden hebben $n=1.090$ deelgenomen aan het onderzoek, waarmee de respons uitkomt op 73%. In de netto steekproef waren $n=68$ personen uit LOG gebieden en $n=96$ personen uit verwevingsgebieden vertegenwoordigd. De netto steekproef is op een aantal kenmerken (sekse, leeftijd, opleidingsniveau, grootte huishouden, regio, stedelijkheidsgraad) vergeleken met landelijke cijfers (volgens de Gouden Standard) en waar nodig herwogen. Hierin zijn de personen uit de LOG- en verwevingsgebieden meegewogen. Het resultaat is dat we kunnen spreken van een representatieve steekproef op deze achtergrondkenmerken.

Bijlage 2 WIN-waardeoriëntaties

Voor het meten van de sociaal-maatschappelijke grondhouding van de Nederlandse bevolking maken we gebruik van het WIN (Waardensegmenten In Nederland) model™. Deze waardenoriëntaties zijn gebaseerd op de waarden van Rokeach. Hierbij worden 18 eindwaarden (levensdoelen) en 18 instrumentele waarden onderscheiden (hoe deze doelen worden bereikt). Op basis van de rangordening van deze waarden naar belang, worden mensen in acht waarde-segmenten ingedeeld. Een impressie daarvan is weergegeven in onderstaande figuur.

De acht segmenten met de Rokeach-waarden die zij het belangrijkste vinden

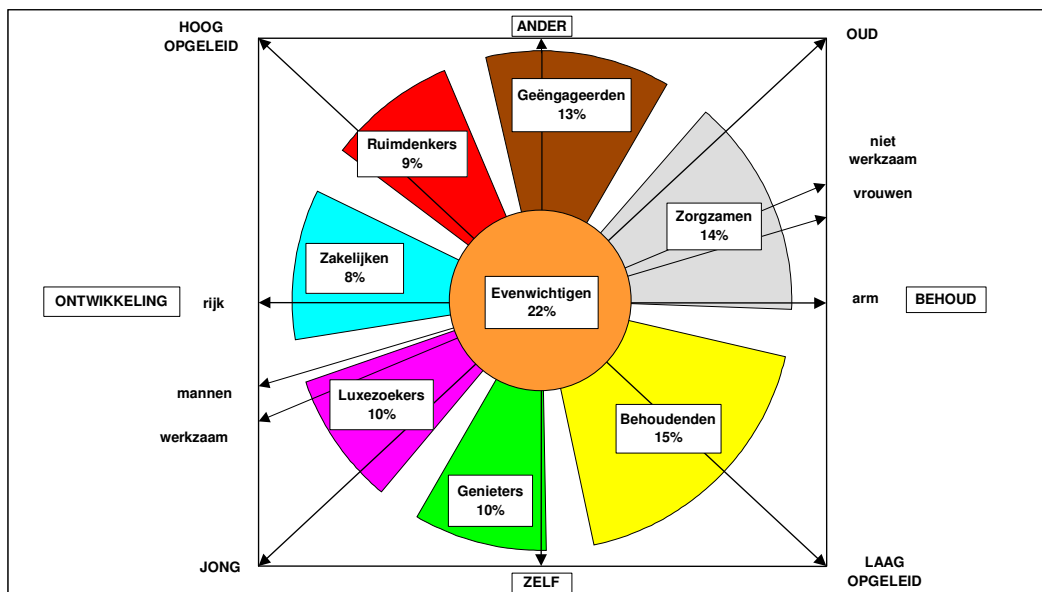

Leesvoorbeeld: door zorgzamen worden waarden als vrede, schoonheid, vergevingsgezindheid relatief belangrijk gevonden, terwijl luxezoekers een comfortabel en stimulerend leven relatief belangrijk vinden.

De waardeoriëntaties van mensen hangen sterk samen met socio-demografische en andere kenmerken van mensen. In onderstaande figuur een overzicht.

47 | WIN-segmenten en socio-demografie, en de omvang van de segmenten

Luxezoekers zijn derhalve jonger, zorgzamen ouder. Behoudenden zijn gemiddeld wat lager opgeleid, terwijl Ruimdenkers hoger zijn opgeleid.

Onderstaand geven we een samenvatting van de belangrijkste kenmerken van de segmenten weer.

Behoudenden

De behoudende is vooral gericht op de eigen leefomgeving. Gezinsleven en vriendenkring staan centraal. De behoudenden vallen niet graag op en mengen zich liever niet in gevaarlijke situaties en discussies. Televisiekijken is favoriet waarbij vooral entertainmentprogramma's geliefd zijn. Echt materialistisch is de behoudende niet, maar hij geeft wel om enige luxe en moderne artikelen. Het kernwoord van deze groep is *conformisme*.

Evenwichtigen

De evenwichtige lijkt het meest op het gemiddelde van de gehele bevolking. Zij vallen qua interesse, opleiding, bestedingspatronen, gedachtegoed en leefsituatie precies tussen de andere zeven groepen in. Het kernwoord voor deze groep is *gemiddeld*.

Geëngageerden

De Geëngageerde hecht veel waarde aan harmonie en stabiliteit, zowel in de samenleving als geheel, als in de eigen leefwereld. Zij zijn sociaal ingestelde personen en houden ervan om dingen in groepsverband te ondernemen. In dit segment komen verhoudingsgewijs meer ouderen voor, met een redelijk hoog opleidingsniveau. Zij pakken eerder een boek dan dat zij een televisieshow bekijken en interesseren zich voor kunst, natuur en politiek. Het kernwoord van deze groep is *veiligheid*.

Genieters

De Genieter is een echt gezelligheidsdier. Eigen plezier en genot, zowel op lichamelijk als emotioneel gebied, staan centraal. Maatschappelijke issues en politiek interesseren hen niet uitermate veel. In tegenstelling tot Geëngageerden, kijken genieters meer dan gemiddeld naar de televisie. Vooral de commerciële zenders hebben de voorkeur. Het bestedingsgedrag is hoger dan gemiddeld en de koopstijl impulsief. Het kernwoord van deze groep is *plezier*.

Luxezoekers

De Luxezoeker heeft hoge ambities en streeft naar succes en erkenning. Zij hechten veel waarde aan een comfortabel leven en houden absoluut niet van stil zitten. In het segment Luxezoekers komen de minste religieuze personen voor. De levensstijl is sterk ingericht rond de eigen behoeften. De Luxezoeker is maatschappelijk geïnteresseerd en haalt informatie uit zowel kranten als televisieprogramma's. Het segment Luxezoekers omvat de meeste Veronica- en Telegraaf-abonnees. Het kernwoord van deze groep is *prestatie*.

Ruimdenkers

De Ruimdenker is een vooruitstrevend persoon met een goede opleiding en veel idealen die vooral links georiënteerd zijn. Zij maken zich druk om politieke zaken en maatschappelijke problemen en proberen de wereld te verbeteren, beginnende bij henzelf. Zij zijn milieubewust en gesteld op hun vrijheid. Zelfontplooiing is erg belangrijk. Het kernwoord van deze groep is *betrokken*.

Zakelijken

De Zakelijke is ambitieus en onafhankelijk; zeer gericht op de eigen ontwikkeling en hoog geschoold. Het zijn harde werkers en snelle en creatieve denkers. Het huishouden van Zakelijken bestaat veelal uit tweeverdieners uit de hoogste inkomenscategorie, die houden van luxe maar daarnaast ook geld schenken aan goede doelen. Televisiekijken doen zij meer dan gemiddeld, vooral naar nieuws en achtergronden. Personen uit andere segmenten zullen geneigd zijn deze groep mensen als 'yuppen' te bestempelen. Het kernwoord van deze groep is *zelfbepaling*.

Zorgzamen

De Zorgzame richt zich op het welzijn van anderen. Zij zijn sociaal ingesteld en putten energie uit het helpen van naasten. De levensstijl is sober, maar erg gul voor derden. Tradities en traditionele waarden zijn belangrijk. Zorgzamen zijn echte gezelschapsmensen die zich graag verdienstelijk maken in de (kerk)gemeenschap. Zowel lezen als televisie kijken behoren tot de dagelijkse bezigheden. Zorgzamen lezen voornamelijk een regionale krant. Het kernwoord van deze groep is *sociaal*.

Bijlage 3 Vragenlijst

DEFINITIEVE VRAGENLIJST MEGASTALLEN

Vraag 10

We beginnen deze vragenlijst met enkele vragen over uzelf.

Op hoeveel dagen in de week eet u vlees?
(let op: het gaat over vlees en niet over vis)

- 1: (vrijwel) elke dag
- 2: op 5 à 6 dagen per week
- 3: op 3 à 4 dagen per week
- 4: op 1 à 2 dagen per week
- 5: (vrijwel) nooit

Indien vraag 10 1,2,3,4

Vraag 15

Zijn er bepaalde soorten vlees die u nooit eet?
Meer antwoorden mogelijk

Ik eet nooit:

- 1: rundvlees
- 2: kalfsvlees
- 3: varkensvlees
- 4: kip
- 5: lamvlees
- 6: wild
- 7: ik eet alle soorten vlees

Indien vraag 10 1,2,3,4

Vraag 17

Hoe vaak eet u biologisch vlees?

- 1: (vrijwel) altijd
- 2: meestal wel
- 3: soms wel, soms niet
- 4: meestal niet
- 5: (vrijwel) nooit

Vraag 20

Welke van de volgende uitspraken is op u van toepassing?

Meer antwoorden mogelijk

- 1: ik ben opgegroeid in een agrarisch gebied
- 2: ik woon of werk in een agrarisch gebied
- 3: ik ben werkzaam (geweest) in de agrarische sector
- 4: ik kom om een andere reden vaak in agrarisch gebied
- 5: vrienden, familie of bekenden van mij zijn werkzaam in de agrarische sector
- 6: ik voel mij verbonden met de agrarische sector
- 7: ik ben lid van een dierenbeschermingsorganisatie
- 8: ik ben lid van een natuur- of milieuorganisatie

NOTBACK

Vraag 30

We gaan het in dit onderzoek hebben over de veehouderij.

Als u denkt aan de veehouderij in Nederland, welk soort gevoelens roept dit als eerste bij u op?

- 1: vooral positieve gevoelens
- 2: vooral negatieve gevoelens
- 3: positieve en negatieve gevoelens
- 4: geen positieve, maar ook geen negatieve gevoelens

Vraag 40

Hoeveel weet u van de veehouderijsector in Nederland?

- 1: Heel veel
- 2: Redelijk veel
- 3: Niet veel, maar ook niet weinig
- 4: Redelijk weinig
- 5: Heel weinig

Vraag 50

We willen graag weten hoe u denkt over verschillende aspecten van de veehouderij.

De volgende vragen gaan over melkveehouderijbedrijven in Nederland. Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van melkveehouderijbedrijven?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

De melkveehouderijsector:

	1	2	3	4	5	
Maakt het landschap mooier						Maakt het landschap lelijker
Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid						Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid
Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren						Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren
Belast het milieu sterk						Belast het milieu niet
Is belangrijk voor onze economie						Is niet belangrijk voor onze economie

Item 2 ook in de volgende blokken doorvoeren

Vraag 60

De volgende vragen gaan over varkenshouderijbedrijven in Nederland.. Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van varkenshouderijbedrijven?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

De varkenssector:

	1	2	3	4	5	
Maakt het landschap mooier						Maakt het landschap lelijker
Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid						Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid
Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren						Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren
Belast het milieu sterk						Belast het milieu niet
Is belangrijk voor onze economie						Is niet belangrijk voor onze economie

Vraag 70

De volgende vragen gaan over pluimveehouderijbedrijven (legkippen of vleeskippen) in Nederland.

Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van pluimveehouderijbedrijven?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

De pluimveesector:

	1	2	3	4	5	
Maakt het landschap mooier						Maakt het landschap lelijker
Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid						Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid
Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren						Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren
Belast het milieu sterk						Belast het milieu niet
Is belangrijk voor onze economie						Is niet belangrijk voor onze economie

Vraag 75

De volgende vragen gaan over geitenhouderijbedrijven in Nederland.. Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van geitenhouderijbedrijven?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

De geitensector

	1	2	3	4	5	
Maakt het landschap mooier						Maakt het landschap lelijker
Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid						Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid
Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren						Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren
Belast het milieu sterk						Belast het milieu niet
Is belangrijk voor onze economie						Is niet belangrijk voor onze economie

Vraag 80

Schaalvergroting

Uit onderzoek blijkt dat in Nederland het aantal kleine veehouderijbedrijven in alle sectoren afneemt en het aantal grote bedrijven groeit.

We laten u drie mogelijke oorzaken hiervan zien. Kunt u aangeven welke daarvan volgens u het belangrijkste is?

De belangrijkste oorzaak van schaalvergroting is:

- 1: Veehouders willen een hoger inkomen
- 2: De opbrengsten per dier dalen als gevolg van de sterke internationale concurrentie in de sector
- 3: Bedrijven moeten van de overheid aan steeds meer regels voldoen. Om de kosten daarvan terug te verdienen moeten bedrijven groeien
- 4: Consumenten willen steeds minder betalen voor vlees. De ondernemer moet daarom zijn schaal vergroten zodat hij de kostprijs kan verlagen

Vraag 100

Een van de gevolgen van schaalvergroting is dat de stallen van veehouderijen groter worden. In dit verband wordt ook wel de term megastallen gebruikt.

Er worden verschillende definities voor megastallen gebruikt.

- In termen van oppervlakte gaat het om stallen (inclusief oprit, bijbebouwing e.d.) van meer dan anderhalve hectare (bijna twee voetbalvelden).
- In termen van dieren gaat het om stallen waarin de volgende aantallen dieren kunnen worden gehuisvest:

- Meer dan 250 melkkoeien
- Meer dan 120.000 leghennen
- Meer dan 7.500 vleesvarkens
- Meer dan 1.200 fokzeugen
- Meer dan 2.760 geiten

9: doorgaan

Vraag 110

Er is in de afgelopen periode een maatschappelijke discussie ontstaan over de vraag of dit soort grote stallen in Nederland moet worden toegestaan. Wat vindt u ervan dat deze discussie wordt gevoerd?

- 1: zeer zinvol
- 2: zinvol
- 3: neutraal
- 4: niet zo zinvol
- 5: zinloos
- 7: weet niet

Indien vraag 110=1 of 5

Waarom vindt u een maatschappelijke discussie over megastallen <Progr. aanpassen naar vr. 110> zeer zinvol/ zinloos?

OPEN

Vraag 120

Waarover zou deze maatschappelijke discussie volgens u vooral moeten gaan?

Meer antwoorden mogelijk

1: over de grootte van de stallen

2: over de gevolgen van megastallen voor het landschap

3: over de schaalvergroting in de veehouderij in het algemeen

4: over de gevolgen van de veehouderij voor de volksgezondheid

5: over de gezondheid en het welzijn van dieren in de veehouderij

6: over de gevolgen van de veehouderij op het milieu

7: over de vraag of we in Nederland wel of niet een intensieve veehouderijsector willen

8: over de vraag waar we in Nederland wel of geen megastallen willen

9: over of je wel als familie zo'n groot bedrijf kunt runnen

Vraag 130

In de maatschappelijke discussie over megastallen brengen voor- en tegenstanders allerlei argumenten in. Sommige zijn op feiten gebaseerd, andere zijn meer een overtuiging. We gaan u enkele van deze argumenten voorleggen en vragen hoe belangrijk u deze argumenten vindt.

9: doorgaan

Vraag 131

Argumenten voor en tegen megastallen die te maken hebben met het landschap

- Door de komst van megastallen komt er op andere plekken ruimte vrij die voor andere doeleinden gebruikt kan worden (natuur, woningbouw)
- Liever veel dieren in één grote stal, dan verspreiding van bedrijven over meerdere locaties
- Megastallen passen niet in het Nederlandse weidelandschap
- Megastallen leiden tot meer bebouwing in de daarvoor aangewezen gebieden
- In de directe omgeving van een megastal neemt het vrachtverkeer toe
- Megastallen kunnen goed in het landschap ingepast worden

(alle argumenten worden afzonderlijk op belang beoordeeld)

- 1: voor mij een heel belangrijk argument
- 2: voor mij een belangrijk argument
- 3: voor mij een minder belangrijk argument
- 4: voor mij een onbelangrijk argument

7: weet niet

Vraag 132

Samengenomen, hoe denkt u over de landschappelijke gevolgen van megastallen?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

	1	2	3	4	5	
Megastallen hebben een positieve invloed op de inrichting van het landschap						Megastallen hebben een negatieve invloed op de inrichting van het landschap

Vraag 141

Argumenten voor en tegen megastallen die te maken hebben met de volksgezondheid.

- Mensen die in de buurt van intensieve veehouderijbedrijven wonen zijn niet vaker ziek dan mensen die niet in de buurt wonen
- Megastallen kunnen ertoe leiden dat infectieziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn meer gaan voorkomen
- Megastallen worden vaak nieuw gebouwd; daardoor is de hygiëne en het klimaat binnen en buiten de stal meestal beter dan in oudere stallen
- Bacteriën die resistent zijn voor antibiotica kunnen in grote groepen dieren langer blijven leven

- 1: voor mij een heel belangrijk argument
- 2: voor mij een belangrijk argument
- 3: voor mij een minder belangrijk argument
- 4: voor mij een onbelangrijk argument

7: weet niet

Vraag 142

Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor de volksgezondheid?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

	1	2	3	4	5	
Megastallen verkleinen de risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid						Megastallen vergroten de risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid

Vraag 151

Argumenten voor en tegen megastallen die te maken hebben met de gezondheid en het welzijn van dieren

- In megastallen is dezelfde ruimte per dier als in kleinere stallen
- Megastallen leiden ertoe dat dieren niet meer buiten komen
- Voor dieren maakt het niet uit of ze op een groot of heel groot bedrijf gehouden wordt, mits de verzorging optimaal is
- Als er een dierziekte uitbreekt wordt deze in een grote stal sneller verspreid.
- In grote bedrijven is de gezondheid van dieren gemiddeld hetzelfde of beter dan in kleinere bedrijven
- In grote stallen is het uitbreken van dierziekten beter te voorkomen doordat er meer controle is op hygiëne
- Bij megastallen is er minder transport tussen bedrijven waardoor de kans op verspreiding van dierziekten afneemt
- In megastallen kan meer rekening worden gehouden met dierenwelzijn
- In megastallen zijn er meer dieren per medewerker, zodat de dieren minder persoonlijke aandacht krijgen
- In megastallen gaat de menselijke maat verloren: het wordt een dierenfabriek

1: voor mij een heel belangrijk argument

2: voor mij een belangrijk argument

3: voor mij een minder belangrijk argument

4: voor mij een onbelangrijk argument

7: weet niet

Vraag 152

Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor de gezondheid en het welzijn van dieren?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

	1	2	3	4	5	
Megastallen zijn nadelig voor de gezondheid en het welzijn van de dieren						Megastallen zijn bevorderlijk voor de gezondheid en het welzijn van dieren

Vraag 161

Argumenten voor en tegen megastallen die te maken hebben met het milieu

- Milieunormen dwingen megastalhouders tot de toepassing van zogenaamde ‘luchtwassers’, waardoor de uitstoot van schadelijke stoffen in Nederland daalt
- Veehouderijbedrijven die in de buurt van natuurgebieden en woonkernen liggen kunnen worden verplaatst naar plekken waar er minder mensen last van hebben en de natuur minder kwetsbaar is
- In de naaste omgeving van megastallen neemt de milieuhinder toe door geur, fijnstof en ammoniak

1: voor mij een heel belangrijk argument

2: voor mij een belangrijk argument

3: voor mij een minder belangrijk argument

4: voor mij een onbelangrijk argument

7: weet niet

Vraag 162

Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor het milieu?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

	1	2	3	4	5	
Megastallen maken de veehouderijsector milieuvriendelijker						Megastallen maken de veehouderijsector minder milieuvriendelijk

Vraag 171

Argumenten voor en tegen megastallen die te maken hebben met de economie

- Door megastallen kan de concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderijsector (7 miljard euro per jaar) worden versterkt
- Boeren moeten veel geld lenen voor de bouw van megastallen en lopen daarbij risico op te hoge schulden
- Door de schaalvergroting in de veehouderijsector worden kleinere familiebedrijven verdrongen door grote ondernemingen die worden geleid door managers in plaats van boeren
- Wanneer in Nederland geen megastallen mogen worden gebouwd verdwijnt de sector mogelijk naar het buitenland
- Door de toegenomen waarde van bedrijven wordt het moeilijk voor kinderen van veehouders om het bedrijf over te nemen

1: voor mij een heel belangrijk argument

2: voor mij een belangrijk argument

3: voor mij een minder belangrijk argument

4: voor mij een onbelangrijk argument

7: weet niet

Vraag 172

Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor de economische positie van de veehouderijsector?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

	1	2	3	4	5	
Megastallen versterken de economische positie van de veehouderijsector						Megastallen verzwakken de economische positie van de veehouderijsector

Vraag 200

Als u alle voors en tegens tegen elkaar afweegt, wat vindt u dan van het toestaan van megastallen in Nederland?

1: ik stem hiermee in

2: ik aarzel, maar neig naar instemmen

3: ik aarzel, maar neig naar afwijzen

4: ik wijs dit af

9: ik weet het niet

Vraag 202

Denkt u dat het mogelijk is dat u in de toekomst nog van mening verandert over dit onderwerp?

- 1: dat is zeker mogelijk
- 2: dat is misschien mogelijk
- 3: dat is waarschijnlijk niet mogelijk
- 4: dat is zeker niet mogelijk

Vraag 203

Had u voordat u deze vragenlijst invulde al een mening over het toestaan van megastallen in Nederland?

- 1: Nee, ik had nog geen mening over megastallen
- 2: Ja, ik was voor toestaan van megastallen
- 3: Ja, ik aarzelde maar neigde naar instemmen
- 4: Ja, ik aarzelde maar neigde naar afwijzen
- 5: Ja, ik was tegen toestaan van megastallen

Vraag 205

Stel dat megastallen in Nederland niet worden toegestaan, dan kan dit ertoe leiden dat boeren in plaats van een megastal bouwen, groeien door andere locaties over te nemen. Wat zou dan uw voorkeur hebben?

	1	2	3	4	5	
Ik heb liever grotere bedrijven op minder locaties						Ik heb liever kleinere bedrijven op meer locaties

NOTBACK

Vraag 210

Stel dat de bouw van megastallen wordt toegestaan in Nederland, aan welke voorwaarden vindt u dat dan moet worden voldaan?

- De stallen moeten op een plek worden gebouwd waar ze zo min mogelijk overlast veroorzaken
- Oude stallen die niet meer worden gebruikt, moeten worden opgeruimd
- Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor dierenwelzijn
- Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor de volksgezondheid
- Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor het milieu
- Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor het landschap
- Het totaal aantal dieren in Nederland mag door de komst van megastallen niet toenemen

1: voor mij een heel belangrijke voorwaarde

2: voor mij een belangrijke voorwaarde

3: voor mij een minder belangrijke voorwaarde

4: voor mij een onbelangrijke voorwaarde

7: weet niet

Vraag 220

Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit? U ziet hieronder een aantal tegenstellingen. Kunt u weer aangeven waar uw voorkeur ligt?

Als u het meer met de linkeruitspraak eens bent, kiest u een hokje aan de linkerkant. Bent u het meer met de rechteruitspraak eens, dan kiest u een hokje aan de rechterkant. Vindt u beide uitspraken in even sterke mate van toepassing, dan kiest u het middelste hokje.

	1	2	3	4	5	
Veehouderijbedrijven moeten zoveel mogelijk bij elkaar worden gebouwd in daarvoor aangewezen gebieden						Veehouderijbedrijven mogen op de plek blijven waar ze zitten (in de praktijk liggen ze ver uit elkaar)
Het aantal dieren dat in de Nederlandse veehouderijsector wordt gehouden mag toenemen						Het aantal dieren dat in de Nederlandse veehouderijsector wordt gehouden moet afnemen
De Nederlandse veehouderijsector moet massaal overgaan op biologische productie						Biologische en niet-biologische veehouderij moeten in Nederland naast elkaar blijven bestaan

Nederland moet een exportland van vlees en zuivelproducten blijven						Nederland moet stoppen met de grootschalige export van vlees en zuivel
In de veehouderij moet beter worden omgegaan met dieren						In de veehouderij wordt al goed genoeg omgegaan met dieren
De prijs van vlees en eieren mag wat mij betreft omhoog						De prijs van vlees en eieren mag wat mij betreft omlaag
Consumenten moeten minder vlees gaan eten						Consumenten mogen even veel vlees blijven eten
Consumenten moeten vaker biologisch vlees gaan eten						Consumenten hoeven niet vaker biologisch vlees te gaan eten
Er moeten strengere regels komen om risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid te verkleinen						De regels in de veehouderijsector voor de volksgezondheid zijn streng genoeg
Nederlandse veehouders kijken teveel naar kwantiteit en te weinig naar kwaliteit						Nederlandse veehouders kunnen alleen maar kwaliteit leveren als zij grootschalig mogen produceren
De veehouderijsector mag wat mij betreft uit Nederland verdwijnen						De veehouderijsector moet in Nederland behouden blijven
Ik ben bereid voor vlees 25% meer te betalen als de kwaliteit van de veehouderij toeneemt						Ik ben niet bereid voor vlees meer te betalen, de kwaliteit van de veehouderij is voldoende
Ik vind de productiewijze van het vlees belangrijker dan de prijs						Ik vind de prijs van het vlees belangrijker dan de productiewijze

Vraag 230

Tot slot laten we u drie scenario's zien waarin de veehouderij zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen. We willen u vragen voor elk scenario aan te geven hoe aantrekkelijk u dit vindt.

9: doorgaan

Vraag 240

De concurrerende veehouderij - Accent op economische betekenis van de sector

Schaalvergroting wordt toegestaan en veehouders wordt zoveel mogelijk ruimte gegeven voor ondernemerschap. Als gevolg hiervan blijft de economische betekenis van de veehouderijsector groot en is er ruimte voor innovatie. Er worden minimumeisen gesteld voor dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. Nederland volgt daarin wat de Europese Commissie voorschrijft. Boeren beslissen zelf in welke mate ze bovenop deze minimumeisen extra voorzieningen treffen. Biologische veehouderij bestaat naast de intensieve veehouderij en groeit of krimpt afhankelijk van de vraag van de consument naar biologisch vlees. De prijzen van vlees blijven ongewijzigd ten opzichte van nu.

Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario?

	1	2	3	4	5	
Heel aantrekkelijk						Heel onaantrekkelijk

Vraag 250

De toekomstbestendige veehouderij - Accent op duurzame ontwikkeling

Schaalvergroting wordt toegestaan, maar wordt gekoppeld aan strenge regels op het gebied van landschappelijke inpassing, milieu, volksgezondheid en dierenwelzijn. Dit stelt de sector in staat zich economisch staande te houden en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de steeds hogere eisen van de consument. Door deze strenge eisen wordt het verschil tussen niet-biologisch en biologisch vlees en zuivel kleiner. De prijs van vlees wordt iets hoger ten opzichte van nu.

Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario?

	1	2	3	4	5	
Heel aantrekkelijk						Heel onaantrekkelijk

Vraag 260

De zorgzame veehouderij – accent op welzijn van mens en dier

Er komen geen megastallen. Daarentegen worden kleinschalige bedrijven gestimuleerd en komt er veel meer regelgeving op het gebied van dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. Dit leidt ertoe dat de vlees- en zuivelproductie in Nederland afneemt en we onze positie als exportland verliezen. Hiervoor in de plaats ontstaan er kleine bedrijven die zijn gespecialiseerd in heel specifieke vormen van veehouderij, bijvoorbeeld productie van

topkwaliteit vlees voor restaurants. Ook het belang van biologische bedrijven neemt toe. In dit scenario wordt de prijs van vlees en zuivel veel hoger dan nu.

Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario?

	1	2	3	4	5	
Heel aantrekkelijk						Heel onaantrekkelijk

Vraag 270

We laten u een aantal partijen zien die informatie geven over de veehouderijsector.

Kun u aangeven hoe realistisch de informatie van deze partijen volgens u is?

- Items in actualiteitenprogramma's op televisie over de veehouderij
- Nieuwsinformatie op radio en televisie
- Artikelen in kranten over de veehouderij
- Informatie van organisaties voor dierenwelzijn en milieu zoals Wakker Dier en Varkens in nood, Milieudefensie en de Dierenbescherming
- Informatie van de Wageningen Universiteit en Research centrum
- Informatie van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
- Informatie van uw provincie
- Informatie van uw gemeente

	1	2	3	4	5	
Heel realistisch						Helemaal niet realistisch

Vraag 290

En welke van deze bronnen zijn het belangrijkste voor uw eigen meningsvorming?

Meer antwoorden mogelijk

- 1: Items in actualiteitenprogramma's op televisie over de veehouderij
- 2: Nieuwsinformatie op radio en televisie
- 3: Artikelen in kranten over de veehouderij
- 4: Informatie van organisaties voor dierenwelzijn en milieu zoals wakker dier, varkens in nood, de dierenbescherming en Milieudefensie
- 5: Informatie van de Landbouw Universiteit Wageningen
- 6: Informatie van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
- 7: Informatie van uw provincie
- 8: Informatie van uw gemeente

Bijlage 4 Tabellen

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
GEBIED (PC)																		
GEEN LOG\GEEN VERWEVING ---	926	85,0	457	85,6	469	84,4	260	91,0*	358	85,0	308	80,4*	255	83,5	364	84,0	302	87,2
VERWEVING -----	96	8,8	46	8,7	49	8,9	11	3,7*	35	8,3	50	13,1*	33	10,8	36	8,4	26	7,7
LOG -----	68	6,2	31	5,7	37	6,7	15	5,3	28	6,6	25	6,5	17	5,6	33	7,7	18	5,1
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
MAN -----	534	49,0	534	100,0*	-	-*	118	41,1*	191	45,3	226	59,0*	143	46,7	214	49,4	176	50,9
VROUW -----	556	51,0	-	-*	556	100,0*	168	58,9*	230	54,7	157	41,0*	163	53,3	219	50,6	170	49,1
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
LEEFTIJD																		
18-24 -----	118	10,8	46	8,7*	71	12,9*	118	41,2*	-	-*	-	-*	24	7,9*	58	13,4*	35	10,0
25-34 -----	168	15,4	71	13,3	97	17,4	168	58,8*	-	-*	-	-*	19	6,3*	57	13,2	92	26,5*
35-44 -----	215	19,7	95	17,8	120	21,5	-	-*	215	51,0*	-	-*	47	15,3*	95	21,8	72	20,8
45-54 -----	206	18,9	95	17,9	111	19,9	-	-*	206	49,0*	-	-*	53	17,3	96	22,1*	58	16,7
55-64 -----	182	16,7	99	18,5	83	15,0	-	-*	-	-*	182	47,6*	72	23,7*	63	14,4	46	13,4*
65 PLUS -----	201	18,4	127	23,7*	74	13,3*	-	-*	-	-*	201	52,4*	91	29,6*	65	15,1*	44	12,6*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Nielsen-indeling CBS (Gouden standaard)																		
Drie grote gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag) -----	125	11,5	64	11,9	62	11,1	40	14,1	42	10,1	43	11,1	30	9,8	53	12,2	43	12,3
West (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland excl. drie grote gemeenten en randgemeenten) -----	317	29,1	160	29,9	157	28,3	85	29,7	127	30,3	105	27,3	85	27,7	125	28,9	104	30,0
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe) -----	113	10,4	46	8,7	67	12,0	38	13,3	43	10,3	32	8,3	29	9,4	41	9,5	43	12,5
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland) -----	228	20,9	110	20,7	117	21,1	58	20,1	86	20,5	84	21,9	66	21,6	91	20,9	70	20,2
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg) -----	263	24,2	129	24,1	135	24,3	56	19,6*	101	24,0	106	27,8*	86	28,1	100	23,0	78	22,4
Randgemeenten (Amstelveen, Diemen, Landsmeer, Ouder-Amstel, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandwaard, Krimpen a/d IJssel, Capelle a/d IJssel, Schiedam, Westland, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg, Wassenaar) -----	42	3,9	25	4,7	17	3,1	9	3,1	20	4,7	14	3,6	10	3,4	23	5,4*	9	2,5
Totaal ondervraagden -----	1089	100,0	534	100,0	555	100,0	286	100,0	420	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Stedelijkheid (Postcodeniveau)

Zeer sterk stedelijk (2500 of meer inwoners/km ²) -----	216	19,9	108	20,3	108	19,6	74	26,1*	75	18,0	66	17,4	45	14,8*	73	16,9*	96	27,9*
Sterk stedelijk (1500 tot 2500 inwoners/km ²) -----	304	28,0	145	27,3	159	28,7	78	27,6	117	27,8	109	28,5	99	32,7*	122	28,1	82	23,8*
Matig stedelijk (1000 tot 1500 inwoners/km ²) -----	209	19,3	106	20,0	103	18,6	46	16,2	83	19,8	81	21,1	58	19,0	81	18,7	70	20,2
Weinig stedelijk (500 tot 1000 inwoners/km ²) -----	233	21,5	110	20,7	123	22,3	52	18,4	97	23,2	84	22,0	61	20,1	100	23,0	72	20,9
Niet stedelijk (Minder dan 500 inwoners/km ²) -----	123	11,3	63	11,8	60	10,8	33	11,6	47	11,3	42	11,1	40	13,3	58	13,3	25	7,1*
Totaal ondervraagden -----	1085	100,0	532	100,0	553	100,0	284	100,0	419	100,0	382	100,0	304	100,0	434	100,0	345	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Hoogst gevolgde opleiding																			
Geen onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Basisonderwijs	41	3,8	22	4,1	19	3,5	1	0,4*	7	1,8*	32	8,5*	41	13,5*	-	-*	-	-*	
LBO \ VBO \ VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg)	176	16,2	92	17,2	84	15,2	36	12,5	61	14,6	79	20,7*	176	57,6*	-	-*	-	-*	
MAVO \ eerste 3 jaar HAVO en VWO \ VMBO (theoretische en gemengde leerweg)	88	8,2	29	5,5*	59	10,8*	6	2,2*	31	7,3	52	13,6*	88	29,0*	-	-*	-	-*	
MBO	351	32,4	170	31,9	181	32,8	91	32,0	161	38,3*	100	26,1*	-	-*	351	81,0*	-	-*	
HAVO en VWO bovenbouw \ WO en HBO propedeuse	82	7,6	44	8,3	38	6,9	24	8,5	30	7,1	28	7,5	-	-*	82	19,0*	-	-*	
HBO \ WO-bachelor of kandidaats	226	20,8	110	20,7	115	20,8	77	26,9*	88	20,9	61	16,1*	-	-*	-	-*	226	65,2*	
WO-doctoraal of master	120	11,1	66	12,3	55	9,9	50	17,5*	42	9,9	29	7,5*	-	-*	-	-*	120	34,8*	
Totaal ondervraagden	1085	100,0	533	100,0	552	100,0	285	100,0	419	100,0	381	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0	

Op welke partij heeft u gestemd bij de verkiezingen op 9 juni 2010?

CDA	108	10,0	47	8,9	61	11,1	12	4,4*	30	7,2*	66	17,3*	36	11,9	42	9,7	31	8,9
PvdA	165	15,3	92	17,2	73	13,4	32	11,4*	47	11,4*	86	22,5*	44	14,4	65	15,2	56	16,4
SP	111	10,3	49	9,2	62	11,3	31	10,7	41	9,9	39	10,3	28	9,1	57	13,2*	25	7,2*
VVD	172	15,9	103	19,4*	69	12,5*	36	12,5	77	18,7	59	15,5	29	9,5*	67	15,5	76	22,1*
PVV	161	14,9	79	14,9	82	14,9	46	16,0	75	18,0*	41	10,7*	75	24,8*	76	17,6*	10	3,0*
GroenLinks	61	5,7	20	3,8*	41	7,5*	16	5,6	27	6,6	18	4,7	6	1,9*	18	4,2	37	10,9*
ChristenUnie	38	3,5	15	2,7	24	4,3	9	3,2	17	4,0	13	3,4	7	2,2	20	4,8	11	3,3
D66	87	8,1	50	9,4	37	6,8	34	12,0*	37	9,0	16	4,2*	7	2,4*	23	5,4*	57	16,7*
Partij voor de Dieren (PvdD)	15	1,4	8	1,5	7	1,3	7	2,5	5	1,3	3	0,8	3	1,1	4	0,9	8	2,4
SGP	15	1,4	6	1,2	9	1,7	6	2,1	4	0,9	6	1,6	8	2,6	4	1,0	3	0,9
Nieuw Nederland	3	0,2	-	-	3	0,5	-	-	3	0,6	-	-	1	0,5	1	0,3	-	-
Trots op Nederland	5	0,5	1	0,2	4	0,7	1	0,4	1	0,3	2	0,6	1	0,3	3	0,6	1	0,3
Partij voor Mens en Spirit	1	0,1	-	-	1	0,1	-	-	-	-	1	0,2	-	-	-	-	1	0,2
Heel Nederland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Partij één	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lijst 17	2	0,2	-	-	2	0,4	2	0,8	-	-	-	-	-	-	2	0,4	1	0,2
Piratenpartij	3	0,3	2	0,4	1	0,2	2	0,6	1	0,2	1	0,2	-	-	-	-	3	1,0
Evangelische Partij van Nederland	1	0,1	-	-	1	0,3	-	-	-	-	1	0,4	1	0,5	-	-	-	-
blanco of ongeldig gestemd	3	0,3	-	-	3	0,5	1	0,2	1	0,3	1	0,2	1	0,3	-	-	2	0,5
ik heb nog niet gestemd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ik heb niet gestemd	122	11,3	59	11,0	63	11,6	45	15,8*	48	11,6	29	7,5*	55	18,2*	47	10,9	20	5,8*
weet niet meer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ik had geen stemrecht	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wil niet zeggen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toen nog geen stemr	5	0,5	-	-	5	1,0	5	1,9*	-	-	-	-	1	0,4	2	0,5	1	0,3
Totaal ondervraagden	1081	100,0	533	100,0	548	100,0	285	100,0	415	100,0	381	100,0	303	100,0	431	100,0	343	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Segmenten: Met idealen (ALLEEN nieuwe termen)																		
Zorgzamen (15%) -----	136	12,7	62	11,7	74	13,6	24	8,8*	37	8,9*	75	19,7*	50	16,5*	62	14,5	23	6,6*
Behoudenden (16%) -----	168	15,7	83	15,8	85	15,5	32	11,5*	62	15,0	74	19,4*	83	27,4*	69	16,3	15	4,5*
Genieters (11%) -----	109	10,2	53	10,1	56	10,2	38	13,7*	53	12,9*	18	4,6*	42	13,8*	50	11,9	17	5,0*
Evenwichtigen (22%) -----	217	20,2	90	17,2*	126	23,2*	48	17,1	99	23,9*	70	18,4	58	19,3	93	21,9	65	18,9
Luxezoekers (11%) -----	150	14,0	93	17,7*	57	10,4*	63	22,5*	63	15,3	24	6,3*	35	11,7	65	15,2	50	14,6
Zakelijken (8%) -----	109	10,1	62	11,7	47	8,6	44	15,6*	42	10,2	23	6,1*	7	2,3*	32	7,6*	70	20,3*
Ruimdenkers (7%) -----	84	7,9	39	7,3	45	8,3	17	6,0	31	7,5	36	9,5	3	1,1*	16	3,7*	65	19,1*
Geëngageerden (11%) -----	100	9,3	44	8,4	55	10,1	13	4,8*	26	6,2*	61	16,0*	24	7,9	38	8,9	38	11,1
Totaal ondervraagden -----	1072	100,0	526	100,0	545	100,0	278	100,0	412	100,0	381	100,0	301	100,0	424	100,0	342	100,0

Vraag 11
Op hoeveel dagen in de week eet u vlees?

(vrijwel) elke dag -----	437	40,1	250	46,7*	188	33,8*	120	41,8	180	42,7	138	36,0*	134	43,9	184	42,3	119	34,3*
op 5 à 6 dagen per week -----	294	27,0	139	26,1	155	27,9	81	28,5	121	28,6	92	24,1	67	22,0*	121	27,9	105	30,4
op 3 à 4 dagen per week -----	260	23,8	115	21,6	145	26,0	53	18,5*	95	22,5	112	29,4*	72	23,4	106	24,5	80	23,2
op 1 à 2 dagen per week -----	50	4,6	18	3,4	32	5,7	17	5,8	10	2,4*	23	6,1	23	7,4*	8	1,7*	19	5,4
(vrijwel) nooit -----	49	4,5	12	2,2*	37	6,6*	16	5,4	16	3,8	17	4,4	10	3,3	16	3,6	23	6,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 15
Zijn er bepaalde soorten vlees die u nooit eet?
Ik eet nooit:

wild -----	489	47,0	199	38,2*	290	55,9*	129	47,6	194	47,9	166	45,5	155	52,4*	216	51,6*	116	35,9*
lamsvlees -----	420	40,3	166	31,9*	253	48,8*	93	34,5*	168	41,3	159	43,5	153	51,7*	174	41,7	90	27,9*
kalfsvlees -----	265	25,4	113	21,6*	152	29,3*	61	22,5	108	26,6	97	26,4	81	27,2	110	26,4	73	22,6
varkensvlees -----	80	7,6	37	7,2	42	8,1	18	6,5	28	6,8	35	9,4	24	8,0	23	5,4*	32	10,0
kip -----	45	4,3	23	4,4	22	4,3	10	3,8	10	2,3*	25	6,9*	17	5,9	12	2,9	16	4,8
rundvlees -----	37	3,5	18	3,4	19	3,7	7	2,6	13	3,2	17	4,6	16	5,3*	8	1,9*	13	4,1
ik eet al deze soorten vlees -----	389	37,3	243	46,6*	146	28,0*	113	41,6	151	37,3	125	34,2	91	30,6*	144	34,4	153	47,5*
Totaal antwoorden -----	1725	165,6	800	153,1	925	178,2	430	159,1	670	165,5	624	170,5	535	181,2	687	164,3	493	152,8
Totaal ondervraagden -----	1041	100,0	522	100,0	519	100,0	270	100,0	405	100,0	366	100,0	295	100,0	418	100,0	323	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 17																		
Hoe vaak eet u biologisch vlees?																		
(vrijwel) altijd -----	16	1,6	9	1,8	7	1,4	1	0,4	9	2,1	7	1,8	2	0,7	7	1,7	7	2,3
meestal wel -----	21	2,0	14	2,7	7	1,3	7	2,5	8	1,9	7	1,8	2	0,7	7	1,7	11	3,3*
soms wel, soms niet -----	260	24,9	121	23,2	138	26,7	63	23,2	94	23,2	103	28,2	64	21,8	97	23,2	98	30,5*
meestal niet -----	251	24,1	127	24,4	124	23,9	61	22,6	109	27,0	81	22,0	55	18,6*	87	20,8*	108	33,3*
(vrijwel) nooit -----	493	47,3	250	47,9	243	46,8	138	51,2	186	45,8	169	46,2	172	58,2*	220	52,6*	99	30,6*
Totaal ondervraagden -----	1041	100,0	522	100,0	519	100,0	270	100,0	405	100,0	366	100,0	295	100,0	418	100,0	323	100,0
Vraag 20																		
Welke van de volgende uitspraken is op u van toepassing?																		
ik ben opgegroeid in een agrarisch gebied -----	283	26,0	142	26,7	141	25,3	64	22,4	109	25,9	110	28,8	70	23,0	107	24,7	106	30,6*
ik ben lid van een natuur- of milieuorganisatie -----	188	17,2	96	18,0	92	16,5	23	8,1*	74	17,6	91	23,6*	36	11,7*	69	15,9	82	23,8*
vrienden, familie of bekenden van mij zijn werkzaam in de agrarische sector -----	176	16,1	83	15,5	93	16,7	57	19,9	77	18,2	42	11,0*	35	11,3*	66	15,2	76	21,8*
ik woon of werk in een agrarisch gebied -----	120	11,0	61	11,4	59	10,6	26	9,1	44	10,6	49	12,8	31	10,3	51	11,6	38	10,9
ik voel mij verbonden met de agrarische sector -----	118	10,9	59	11,0	59	10,7	35	12,1	41	9,8	43	11,1	30	9,8	44	10,2	44	12,8
ik ben lid van een dierenbeschermingsorganisatie -----	77	7,0	26	4,9*	50	9,1*	17	6,1	38	9,0*	21	5,6	24	8,0	23	5,2	29	8,5
ik kom om een andere reden vaak in agrarisch gebied -----	63	5,8	32	5,9	32	5,7	20	7,1	19	4,6	24	6,2	14	4,6	27	6,2	22	6,5
ik ben werkzaam (geweest) in de agrarische sector -----	47	4,3	28	5,2	19	3,4	15	5,1	20	4,6	12	3,2	12	3,8	16	3,7	18	5,3
geen van deze -----	512	46,9	252	47,2	259	46,6	152	53,0*	194	46,0	166	43,4	165	53,9*	214	49,4	130	37,5*
Totaal antwoorden -----	1583	145,3	779	145,9	804	144,6	409	143,0	616	146,3	558	145,8	417	136,4	616	142,1	545	157,7
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Vraag 30 Als u denkt aan de veehouderij in Nederland, welk soort gevoelens roept dit als eerste bij u op?																			
vooral positieve gevoelens -----	297	27,2	155	29,0	141	25,4	78	27,1	115	27,3	104	27,1	80	26,1	135	31,1*	82	23,7	
vooral negatieve gevoelens -----	76	7,0	38	7,1	38	6,8	23	8,0	28	6,6	25	6,5	9	3,1*	28	6,6	37	10,7*	
positieve en negatieve gevoelens ----	389	35,7	183	34,3	206	37,1	100	34,8	142	33,7	148	38,7	88	28,8*	153	35,4	148	42,8*	
geen positieve, maar ook geen negatieve gevoelens -----	328	30,1	158	29,6	170	30,6	86	30,0	137	32,4	106	27,7	128	42,0*	117	27,0	79	22,9*	
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0	

Vraag 40
Hoeveel weet u van de veehouderijsector in Nederland?

heel veel -----	12	1,1	9	1,6	3	0,5	5	1,7	4	1,0	3	0,7	2	0,7	5	1,2	4	1,2
redelijk veel -----	122	11,2	66	12,3	56	10,2	30	10,6	53	12,6	39	10,1	26	8,4	38	8,8*	58	16,7*
niet veel, maar ook niet weinig -----	396	36,4	204	38,2	192	34,6	85	29,8*	159	37,7	152	39,7	80	26,1*	167	38,6	149	43,2*
redelijk weinig -----	319	29,2	155	29,1	163	29,4	94	32,9	126	29,9	99	25,7	91	29,8	130	30,0	95	27,6
heel weinig -----	241	22,1	100	18,7*	141	25,4*	72	25,0	79	18,7*	91	23,7	107	35,1*	93	21,4	39	11,3*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Gemiddelde -----	2,4		2,5		2,3		2,3		2,5		2,4		2,1		2,4		2,7	

Vraag 50 (1) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van melkveehouderijbedrijven?

1-Maakt het landschap mooier -----	299	27,4	148	27,7	151	27,2	64	22,5*	108	25,6	127	33,1*	114	37,3*	118	27,2	66	19,2*
2 -----	383	35,1	190	35,6	193	34,7	98	34,2	152	36,2	133	34,7	93	30,5*	165	38,1	124	35,9
3 -----	321	29,4	146	27,4	174	31,4	89	31,0	140	33,3*	92	23,9*	85	27,9	131	30,1	102	29,4
4 -----	67	6,1	38	7,1	29	5,2	29	10,1*	16	3,7*	22	5,8	8	2,5*	17	3,8*	43	12,3*
5-Maakt het landschap lelijker -----	20	1,9	12	2,3	8	1,5	6	2,1	5	1,2	9	2,4	6	1,8	4	0,8*	11	3,2*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 50 (2) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van melkveehouderijbedrijven?																		
1-Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid -----	253	23,2	143	26,7*	110	19,8*	60	21,0	97	22,9	96	25,1	90	29,3*	103	23,6	60	17,3*
2 -----	381	35,0	172	32,3	209	37,5	97	33,9	154	36,5	131	34,1	99	32,3	154	35,4	129	37,2
3 -----	368	33,8	170	31,9	198	35,6	102	35,8	138	32,8	128	33,3	102	33,5	146	33,6	116	33,6
4 -----	66	6,0	33	6,2	33	5,9	20	7,0	30	7,1	16	4,2	9	2,9*	25	5,7	32	9,4*
5-Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid -----	22	2,0	15	2,9*	7	1,2*	6	2,3	3	0,7*	12	3,2*	6	1,9	7	1,7	9	2,6
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 50 (3) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van melkveehouderijbedrijven?

1-Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren -----	155	14,2	79	14,7	77	13,8	38	13,3	49	11,7	68	17,7*	61	19,9*	57	13,2	36	10,4*
2 -----	445	40,8	231	43,3	213	38,4	104	36,3	189	44,8*	152	39,7	113	37,0	183	42,3	147	42,5
3 -----	365	33,5	163	30,5*	202	36,3*	103	36,2	141	33,5	120	31,4	105	34,3	149	34,4	108	31,2
4 -----	94	8,6	40	7,5	54	9,7	32	11,2	35	8,4	27	6,9	16	5,1*	35	8,0	43	12,5*
5-Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren -----	32	2,9	21	4,0*	10	1,8*	9	3,1	7	1,6*	16	4,2	11	3,6	9	2,1	11	3,3
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 50 (4) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van melkveehouderijbedrijven?

1-Belast het milieu sterk -----	55	5,0	32	5,9	23	4,2	11	4,0	22	5,2	21	5,6	11	3,7	16	3,8	26	7,5*
2 -----	249	22,8	136	25,6*	112	20,2*	62	21,8	91	21,5	96	25,0	49	16,0*	94	21,6	105	30,5*
3 -----	547	50,1	250	46,8*	297	53,4*	146	51,2	208	49,4	192	50,2	168	55,1*	231	53,3	144	41,6*
4 -----	191	17,5	95	17,8	96	17,2	50	17,4	86	20,5*	55	14,3*	51	16,6	77	17,8	63	18,3
5-Belast het milieu niet -----	49	4,5	21	3,9	28	5,0	16	5,6	14	3,4	19	4,9	26	8,6*	15	3,6	7	2,1*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 50 (5) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van melkveehouderijbedrijven?																		
1-Is belangrijk voor onze economie -	344	31,5	202	37,8*	142	25,5*	76	26,4*	127	30,1	141	36,9*	121	39,7*	131	30,2	90	26,2*
2 -----	490	45,0	207	38,9*	283	50,8*	132	46,3	202	48,0	156	40,6*	103	33,9*	213	49,0*	173	50,1*
3 -----	203	18,6	91	17,1	112	20,1	61	21,3	76	18,1	66	17,2	72	23,7*	75	17,4	52	15,1*
4 -----	44	4,0	27	5,1	17	3,0	14	4,9	14	3,3	16	4,1	4	1,4*	13	3,0	27	7,8*
5-Is niet belangrijk voor onze economie -----	9	0,8	6	1,1	3	0,6	3	1,0	2	0,5	4	1,1	4	1,3	2	0,5	3	0,9
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 60 (1) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van varkenshouderijbedrijven?

1-Maakt het landschap mooier -----	55	5,1	24	4,5	31	5,5	15	5,2	19	4,6	21	5,5	27	8,8*	22	5,0	7	1,9*
2 -----	113	10,3	51	9,5	62	11,1	31	10,7	45	10,6	37	9,8	40	13,1	47	10,8	24	7,1*
3 -----	460	42,2	219	40,9	242	43,4	120	42,0	189	44,9	151	39,5	144	47,3*	206	47,6*	106	30,7*
4 -----	336	30,8	170	31,9	165	29,7	98	34,1	127	30,2	111	29,0	72	23,7*	113	26,1*	149	43,1*
5-Maakt het landschap lelijker -----	127	11,6	70	13,1	57	10,2	23	8,1*	41	9,8	62	16,3*	22	7,1*	45	10,5	60	17,2*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 60 (2) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van varkenshouderijbedrijven?

1-Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid -----	95	8,7	52	9,7	43	7,8	24	8,3	35	8,4	36	9,4	42	13,9*	34	7,9	18	5,3*
2 -----	265	24,3	134	25,0	131	23,6	63	22,1	108	25,8	93	24,3	83	27,2	105	24,2	75	21,8
3 -----	501	46,0	235	43,9	266	47,9	150	52,4*	190	45,1	161	42,0*	146	47,9	200	46,0	151	43,7
4 -----	177	16,3	86	16,1	91	16,4	37	12,8	77	18,3	63	16,5	24	7,7*	80	18,5	73	21,2*
5-Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid -----	52	4,8	28	5,2	24	4,4	13	4,4	10	2,4*	30	7,7*	10	3,3	15	3,4	27	7,9*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 60 (3) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van varkenshouderijbedrijven?																		
1-Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren -----	73	6,7	32	5,9	41	7,4	24	8,5	21	4,9	28	7,3	33	10,9*	25	5,7	15	4,4*
2 -----	239	21,9	136	25,5*	103	18,5*	45	15,7*	104	24,8	90	23,4	71	23,3	106	24,5	61	17,5*
3 -----	432	39,6	198	37,2	234	42,0	129	45,2*	166	39,5	137	35,7*	125	40,8	172	39,7	132	38,2
4 -----	249	22,9	119	22,3	130	23,4	58	20,2	100	23,7	92	23,9	53	17,4*	93	21,5	102	29,4*
5-Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren -----	97	8,9	48	9,0	48	8,7	29	10,3	30	7,1	37	9,7	24	7,7	37	8,6	36	10,4
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 60 (4) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van varkenshouderijbedrijven?

1-Belast het milieu sterk -----	159	14,6	98	18,3*	61	11,0*	28	9,9*	54	12,8	77	20,0*	29	9,5*	60	13,9	70	20,1*
2 -----	333	30,5	171	32,0	162	29,1	87	30,3	136	32,4	110	28,6	75	24,5*	129	29,8	126	36,4*
3 -----	421	38,7	176	33,0*	245	44,1*	117	41,0	170	40,4	134	35,1	150	49,2*	175	40,4	94	27,1*
4 -----	144	13,2	66	12,4	77	13,9	39	13,6	56	13,2	49	12,8	37	12,1	60	13,9	47	13,5
5-Belast het milieu niet -----	33	3,1	23	4,2*	11	1,9*	15	5,2*	5	1,3*	13	3,5	14	4,7*	9	2,1	10	2,9
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 60 (5) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van varkenshouderijbedrijven?

1-Is belangrijk voor onze economie -	198	18,2	124	23,2*	74	13,4*	45	15,6	63	14,9*	91	23,8*	82	27,0*	68	15,6	48	13,9*
2 -----	470	43,1	227	42,4	244	43,8	120	41,8	195	46,4	155	40,5	110	35,9*	204	47,1*	154	44,6
3 -----	351	32,2	144	26,9*	207	37,2*	95	33,3	143	34,0	112	29,3	100	32,6	139	32,1	109	31,5
4 -----	50	4,6	27	5,0	23	4,1	17	5,9	16	3,8	17	4,5	8	2,8	14	3,2	27	7,9*
5-Is niet belangrijk voor onze economie -----	21	1,9	13	2,4	8	1,4	10	3,3	4	0,9	7	1,9	5	1,7	8	1,9	7	2,1
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 70 (1) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van pluimveehouderijbedrijven?																		
1-Maakt het landschap mooier -----	49	4,5	27	5,0	22	4,0	14	4,9	13	3,1	21	5,6	26	8,7*	15	3,6	7	2,0*
2 -----	112	10,2	45	8,5	66	11,9	34	11,9	35	8,3	43	11,1	44	14,2*	42	9,7	25	7,2*
3 -----	509	46,7	229	42,9*	280	50,4*	131	45,7	214	50,7*	165	43,0	151	49,5	221	51,0*	134	38,7*
4 -----	298	27,4	174	32,5*	125	22,4*	84	29,3	117	27,8	97	25,4	59	19,4*	110	25,4	128	37,0*
5-Maakt het landschap lelijker -----	122	11,2	60	11,1	63	11,3	23	8,1	42	10,1	57	14,9*	25	8,3*	45	10,4	52	15,1*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 70 (2) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van pluimveehouderijbedrijven?

1-Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid -----																		
1	85	7,8	53	10,0*	32	5,7*	23	8,2	32	7,6	30	7,8	39	12,9*	30	6,8	16	4,7*
2 -----	220	20,2	102	19,1	118	21,3	52	18,1	94	22,2	75	19,7	70	22,9	88	20,4	61	17,7
3 -----	502	46,1	235	43,9	268	48,1	148	51,7*	197	46,9	157	41,0*	136	44,6	212	49,0	150	43,5
4 -----	207	19,0	105	19,6	102	18,4	47	16,6	79	18,8	81	21,1	40	13,2*	84	19,4	82	23,7*
5-Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid -----																		
5	75	6,9	39	7,3	36	6,5	16	5,4	19	4,6*	40	10,5*	20	6,5	19	4,4*	36	10,5*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 70 (3) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van pluimveehouderijbedrijven?

1-Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren -----																		
1	65	5,9	29	5,4	36	6,5	21	7,3	21	4,9	23	6,1	29	9,3*	25	5,8	11	3,3*
2 -----	183	16,8	103	19,2*	80	14,4*	39	13,7	74	17,7	69	18,0	62	20,4*	59	13,6*	61	17,7
3 -----	399	36,6	205	38,3	195	35,0	113	39,6	152	36,2	134	34,9	120	39,2	179	41,3*	96	27,8*
4 -----	304	27,9	132	24,6*	173	31,1*	76	26,7	121	28,8	107	27,9	65	21,4*	120	27,6	118	34,3*
5-Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren -----																		
5	139	12,7	66	12,4	73	13,1	36	12,7	52	12,4	50	13,1	30	9,7	51	11,7	59	16,9*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 70 (4) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van pluimveehouderijbedrijven?																		
1-Belast het milieu sterk	83	7,6	53	10,0*	30	5,3*	16	5,6	24	5,7	43	11,2*	17	5,6	33	7,5	33	9,6
2	281	25,8	150	28,1	131	23,5	57	19,8*	122	29,0	102	26,7	69	22,5	98	22,7	111	32,2*
3	549	50,4	241	45,2*	308	55,4*	161	56,3*	214	50,8	174	45,5*	169	55,3*	229	52,9	148	42,9*
4	137	12,6	67	12,5	70	12,6	37	13,1	49	11,6	51	13,3	36	11,8	59	13,5	42	12,3
5-Belast het milieu niet	40	3,6	22	4,2	17	3,1	15	5,2	12	2,9	12	3,2	15	4,8	15	3,4	10	3,0
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 70 (5) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van pluimveehouderijbedrijven?																		
1-Is belangrijk voor onze economie	188	17,2	109	20,4*	79	14,2*	42	14,6	71	16,8	76	19,7	79	25,9*	65	14,9	44	12,8*
2	428	39,2	204	38,2	223	40,2	101	35,3	164	39,0	162	42,4	105	34,2*	179	41,2	143	41,5
3	402	36,9	178	33,4*	224	40,3*	119	41,6	169	40,1	114	29,9*	105	34,4	165	38,0	128	37,1
4	60	5,5	34	6,3	26	4,8	20	6,9	17	4,1	23	6,0	13	4,4	22	5,2	24	7,1
5-Is niet belangrijk voor onze economie	12	1,1	9	1,7	3	0,6	5	1,6	-	-*	7	1,9	3	1,1	3	0,7	6	1,6
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 75 (1) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van geitenhouderijbedrijven?																		
1-Maakt het landschap mooier	83	7,6	44	8,2	40	7,1	19	6,8	32	7,7	32	8,3	37	12,0*	29	6,6	17	5,0*
2	223	20,5	106	19,8	118	21,1	59	20,5	92	21,8	73	19,0	61	20,1	107	24,7*	54	15,6*
3	639	58,6	301	56,3	338	60,8	162	56,8	256	60,9	220	57,5	179	58,6	255	58,7	202	58,4
4	111	10,2	62	11,5	49	8,9	36	12,6	33	7,9*	42	10,9	20	6,7*	31	7,1*	60	17,2*
5-Maakt het landschap lelijker	34	3,1	22	4,2*	11	2,1*	10	3,4	7	1,8*	17	4,3	8	2,6	13	2,9	13	3,8
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 75 (2) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van geitenhouderijbedrijven?																		
1-Vormt geen bedreiging voor de volksgezondheid	92	8,4	51	9,6	41	7,3	23	8,1	40	9,5	29	7,5	37	12,2*	30	6,8	24	6,9
2	228	20,9	105	19,7	123	22,1	61	21,4	89	21,1	78	20,4	55	18,1	92	21,2	81	23,5
3	536	49,1	243	45,4*	293	52,7*	160	55,9*	211	50,1	165	43,1*	156	51,2	223	51,4	152	44,0*
4	178	16,3	100	18,7*	78	14,1*	31	11,0*	64	15,2	83	21,5*	44	14,4	64	14,7	70	20,2*
5-Vormt een bedreiging voor de volksgezondheid	56	5,2	35	6,6*	21	3,8*	10	3,6	17	4,1	29	7,5*	12	4,0	26	5,9	18	5,3
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 75 (3) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van geitenhouderijbedrijven?

1-Zorgt voldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren	108	10,0	55	10,3	54	9,6	31	10,7	39	9,4	39	10,1	39	12,9*	34	7,9	34	9,8
2	317	29,1	172	32,1*	146	26,2*	66	23,2*	134	31,7	117	30,6	81	26,7	129	29,8	106	30,8
3	567	52,0	257	48,1*	310	55,7*	158	55,4	224	53,2	184	48,1	161	52,6	233	53,6	169	49,0
4	75	6,9	37	6,9	39	7,0	23	8,1	17	4,1*	35	9,1*	16	5,2	30	6,9	30	8,6
5-Zorgt onvoldoende voor het welzijn en de gezondheid van dieren	22	2,0	14	2,6	8	1,5	8	2,6	7	1,6	8	2,1	8	2,7	8	1,8	6	1,9
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 75 (4) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van geitenhouderijbedrijven?

1-Belast het milieu sterk	45	4,2	28	5,3	17	3,1	11	3,9	12	2,7	23	6,0*	15	4,8	13	2,9	17	5,0
2	137	12,6	73	13,6	64	11,6	31	10,7	46	11,0	60	15,6*	36	11,8	53	12,2	48	13,8
3	712	65,3	333	62,3*	379	68,2*	188	65,6	293	69,6*	231	60,4*	199	65,0	297	68,4	213	61,5
4	165	15,2	84	15,7	81	14,6	44	15,3	63	14,9	58	15,3	42	13,9	63	14,6	59	17,2
5-Belast het milieu niet	31	2,8	16	3,1	14	2,6	13	4,5*	7	1,7	10	2,7	14	4,5*	8	1,9	8	2,5
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 75 (5) Hoe denkt u dat het gesteld is met de volgende aspecten van geitenhouderijbedrijven?																		
1-Is belangrijk voor onze economie -	66	6,1	36	6,7	31	5,5	15	5,1	26	6,1	26	6,8	36	11,9*	15	3,5*	14	4,0*
2 -----	220	20,2	94	17,6*	126	22,7*	61	21,2	88	21,0	71	18,7	52	17,2	106	24,5*	62	17,9
3 -----	561	51,5	270	50,5	291	52,4	147	51,3	215	51,0	199	52,1	175	57,2*	227	52,3	156	45,0*
4 -----	197	18,1	108	20,2	89	16,0	52	18,0	79	18,7	67	17,4	35	11,4*	69	15,8	93	26,8*
5-Is niet belangrijk voor onze economie -----	45	4,2	26	4,9	19	3,4	12	4,3	13	3,2	19	5,1	7	2,3	17	3,8	22	6,3*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Vraag 80: De belangrijkste oorzaak van schaalvergroting is:																		
Bedrijven moeten van de overheid aan steeds meer regels voldoen. Om de kosten daarvan terug te verdienen moeten bedrijven groeien. -----																		
	583	53,5	257	48,1*	326	58,6*	126	44,1*	243	57,6*	214	55,9	198	65,0*	245	56,4	137	39,7*
Consumenten willen steeds minder betalen voor vlees. De ondernemer moet daarom zijn schaal vergroten zodat hij de kostprijs kan verlagen. --																		
	280	25,7	142	26,7	138	24,8	95	33,2*	94	22,3*	91	23,9	54	17,8*	104	24,0	120	34,7*
De opbrengsten per dier dalen als gevolg van de sterke internationale concurrentie in de sector -----																		
	184	16,9	110	20,6*	74	13,4*	54	18,9	72	17,1	58	15,2	41	13,4*	70	16,1	73	21,0*
Veehouders willen een hoger inkomen -----																		
	43	3,9	25	4,6	18	3,2	11	3,7	13	3,0	19	5,1	12	3,9	15	3,4	16	4,6
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Vraag 110 Er is in de afgelopen periode een maatschappelijke discussie ontstaan over de vraag of dit soort grote stallen in Nederland moet worden toegestaan. Wat vindt u ervan dat deze discussie wordt gevoerd?																			
zeer zinvol -----	224	20,5	108	20,3	116	20,8	47	16,3	81	19,3	96	25,1*	49	15,9*	84	19,5	91	26,3*	
zinvol -----	409	37,5	194	36,3	215	38,6	103	36,0	155	36,7	151	39,4	95	31,1*	165	38,1	146	42,1*	
neutraal -----	277	25,4	132	24,7	145	26,0	76	26,4	118	28,0	83	21,7*	103	33,7*	108	24,9	65	18,8*	
niet zo zinvol -----	96	8,8	59	11,1*	37	6,6*	24	8,5	37	8,8	35	9,1	28	9,1	41	9,5	27	7,7	
zinloos -----	38	3,4	19	3,5	19	3,3	15	5,2	15	3,5	8	2,1	11	3,6	18	4,1	9	2,5	
weet niet -----	47	4,3	22	4,1	26	4,6	21	7,5*	16	3,7	10	2,7*	20	6,6*	17	3,9	9	2,6	
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0	

Vraag 120
Waarover zou deze maatschappelijke discussie volgens u vooral moeten gaan?
Meer antwoorden mogelijk

over de grootte van de stallen -----	257	23,6	125	23,5	132	23,7	46	15,9*	85	20,1*	127	33,2*	84	27,5	109	25,2	62	17,9*
over de gevolgen van megastallen voor het landschap -----	325	29,8	153	28,7	172	30,9	54	19,0*	121	28,8	150	39,1*	98	32,2	121	27,8	104	30,0
over de schaalvergroting in de veehouderij in het algemeen -----	345	31,6	176	32,9	169	30,4	66	23,0*	131	31,2	148	38,6*	79	25,9*	135	31,1	129	37,2*
over de gevolgen van de veehouderij voor de volksgezondheid -----	441	40,5	218	40,9	223	40,1	108	37,9	153	36,3*	180	47,0*	92	30,2*	171	39,4	177	51,1*
over de gezondheid en het welzijn van dieren in de veehouderij -----	740	67,9	347	64,9*	393	70,7*	203	71,0	281	66,7	256	66,8	203	66,4	295	68,0	241	69,7
over de gevolgen van de veehouderij op het milieu -----	424	38,9	198	37,1	226	40,7	94	32,9*	156	37,0	174	45,4*	107	34,9	145	33,5*	171	49,6*
over de vraag of we in Nederland wel of niet een intensieve veehouderijsector willen -----	338	31,0	158	29,6	180	32,4	63	22,2*	136	32,3	139	36,2*	80	26,1*	123	28,3	135	38,9*
over de vraag waar we in Nederland wel of geen megastallen willen -----	355	32,5	174	32,5	181	32,6	75	26,2*	121	28,7*	159	41,4*	108	35,4	139	32,2	106	30,6
over of je wel als familie zo'n groot bedrijf kunt runnen. -----	75	6,9	38	7,2	36	6,5	13	4,6	19	4,6*	42	11,1*	34	11,2*	32	7,5	8	2,4*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 131 (1): Door de komst van megastallen komt er op andere plekken ruimte vrij die voor andere doeleinden gebruikt kan worden																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	44	4,1	22	4,2	22	3,9	11	4,0	11	2,6*	22	5,8*	20	6,6*	13	3,0	10	3,0
voor mij een belangrijk argument ----	296	27,1	152	28,5	143	25,8	84	29,2	107	25,4	105	27,4	86	28,1	117	26,9	93	26,9
voor mij een minder belangrijk argument -----	369	33,9	174	32,5	195	35,1	104	36,5	150	35,5	115	30,1*	103	33,8	139	32,1	124	36,0
voor mij een onbelangrijk argument -	273	25,1	143	26,8	130	23,4	55	19,3*	114	27,1	104	27,2	54	17,8*	116	26,7	102	29,6*
weet niet -----	108	9,9	42	7,9*	65	11,8*	32	11,0	39	9,4	37	9,5	42	13,8*	49	11,2	16	4,5*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 131 (2): Liever veel dieren in één grote stal, dan verspreiding van bedrijven over meerdere locaties

voor mij een heel belangrijk argument -----	75	6,9	39	7,3	36	6,4	15	5,2	27	6,3	34	8,8	27	8,8	31	7,1	16	4,7
voor mij een belangrijk argument ----	199	18,3	110	20,7*	89	16,0*	48	16,7	69	16,5	82	21,5*	72	23,4*	72	16,5	56	16,3
voor mij een minder belangrijk argument -----	285	26,1	126	23,7	158	28,5	90	31,5*	109	26,0	85	22,3*	72	23,6	107	24,7	105	30,2*
voor mij een onbelangrijk argument -	412	37,8	205	38,3	208	37,3	102	35,7	173	41,0	138	35,9	86	28,1*	176	40,7	149	43,1*
weet niet -----	118	10,9	53	10,0	65	11,7	31	10,9	43	10,2	44	11,5	49	16,1*	48	11,0	20	5,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 131 (3): Megastallen passen niet in het Nederlandse weidelandschap

voor mij een heel belangrijk argument -----	191	17,5	86	16,0	105	19,0	33	11,6*	66	15,7	92	24,1*	51	16,8	79	18,3	60	17,2
voor mij een belangrijk argument ----	284	26,0	131	24,6	152	27,4	56	19,6*	126	29,9*	102	26,6	72	23,5	108	24,9	102	29,6
voor mij een minder belangrijk argument -----	348	31,9	175	32,7	173	31,1	110	38,6*	122	29,1	115	30,0	89	29,2	139	32,0	118	34,1
voor mij een onbelangrijk argument -	172	15,8	95	17,7	78	14,0	53	18,5	68	16,2	51	13,4	55	17,9	65	15,0	53	15,2
weet niet -----	95	8,8	48	8,9	48	8,6	34	11,8*	39	9,2	23	6,0*	38	12,6*	43	9,8	13	3,9*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 131 (4): Megastallen leiden tot meer bebouwing in de daarvoor aangewezen gebieden																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	66	6,1	34	6,3	32	5,8	11	3,9	16	3,7*	40	10,4*	19	6,4	27	6,3	18	5,3
voor mij een belangrijk argument ----	283	26,0	129	24,1	155	27,8	57	20,0*	115	27,3	112	29,1	74	24,2	125	28,8	84	24,3
voor mij een minder belangrijk argument -----	421	38,7	216	40,4	205	36,9	117	41,0	165	39,1	140	36,5	121	39,5	160	37,0	138	40,0
voor mij een onbelangrijk argument -	179	16,5	100	18,8*	79	14,2*	52	18,3	74	17,6	53	13,9	40	13,1	59	13,5*	81	23,4*
weet niet -----	139	12,8	55	10,3*	84	15,2*	48	16,9*	52	12,4	39	10,2*	51	16,8*	63	14,4	24	7,0*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 131 (5): In de directe omgeving van een megastal neemt het vrachtverkeer toe

voor mij een heel belangrijk argument -----	114	10,4	58	10,9	55	10,0	20	7,0*	32	7,5*	62	16,2*	40	13,1	44	10,1	29	8,3
voor mij een belangrijk argument ----	343	31,5	152	28,4*	192	34,4*	74	25,8*	148	35,1*	122	31,8	97	31,6	141	32,4	104	30,1
voor mij een minder belangrijk argument -----	383	35,2	207	38,7*	177	31,8*	112	39,1	145	34,3	127	33,2	92	30,1*	147	33,9	143	41,5*
voor mij een onbelangrijk argument -	164	15,1	86	16,2	78	14,0	54	18,8*	60	14,3	50	13,1	35	11,5*	68	15,8	61	17,6
weet niet -----	85	7,8	31	5,8*	54	9,8*	26	9,2	37	8,9	22	5,7*	42	13,6*	34	7,9	9	2,5*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 131 (6): Megastallen kunnen goed in het landschap ingepast worden

voor mij een heel belangrijk argument -----	94	8,6	60	11,3*	33	6,0*	19	6,5	32	7,6	43	11,2*	30	9,7	41	9,5	21	6,2
voor mij een belangrijk argument ----	328	30,1	178	33,3*	150	26,9*	77	26,8	135	32,0	116	30,3	101	32,9	134	30,8	93	26,8
voor mij een minder belangrijk argument -----	327	30,0	141	26,5*	186	33,5*	102	35,6*	124	29,5	101	26,5	86	28,3	127	29,3	113	32,6
voor mij een onbelangrijk argument -	198	18,1	94	17,5	104	18,7	47	16,6	75	17,9	75	19,6	42	13,7*	68	15,7	88	25,3*
weet niet -----	143	13,2	61	11,4	83	14,9	42	14,6	55	12,9	47	12,4	47	15,3	63	14,6	31	9,0*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 132: Samengenomen, hoe denkt u over de landschappelijke gevolgen van megastallen?																		
1-Megastallen hebben een positieve invloed op de inrichting van het landschap																		
1	22	2,0	15	2,8	7	1,2	4	1,5	8	1,9	9	2,4	6	2,1	10	2,3	5	1,5
2	66	6,1	42	7,9*	24	4,4*	18	6,4	25	5,9	23	6,1	21	6,7	25	5,8	21	6,0
3	453	41,6	222	41,6	231	41,6	131	46,0	166	39,5	156	40,7	144	47,0*	179	41,3	127	36,7*
4	341	31,3	150	28,2*	191	34,3*	96	33,5	143	33,9	103	26,8*	85	27,9	132	30,5	123	35,5*
5-Megastallen hebben een negatieve invloed op de inrichting van het landschap																		
5	207	19,0	104	19,5	103	18,5	36	12,6*	79	18,8	92	24,0*	50	16,3	87	20,2	70	20,3
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 141 (1): Mensen die in de buurt van intensieve veehouderijbedrijven wonen zijn niet vaker ziek dan mensen die niet in de buurt wonen

voor mij een heel belangrijk argument																		
1	144	13,2	85	16,0*	58	10,5*	34	12,1	50	11,9	59	15,4	49	16,0	52	11,9	43	12,5
voor mij een belangrijk argument																		
2	413	37,9	194	36,3	219	39,5	113	39,6	162	38,4	138	36,2	99	32,4*	176	40,6	135	39,1
voor mij een minder belangrijk argument																		
3	212	19,4	95	17,8	117	21,0	59	20,8	87	20,6	66	17,2	53	17,3	73	16,8	87	25,0*
voor mij een onbelangrijk argument - weet niet																		
4	68	6,3	40	7,5	28	5,1	25	8,7	29	6,8	15	3,9*	12	3,9*	28	6,5	28	8,1
5	253	23,2	120	22,5	133	23,9	54	18,9	94	22,3	105	27,4*	93	30,4*	105	24,2	53	15,2*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 141 (2): Megastallen kunnen er toe leiden dat infectieziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn meer gaan voorkomen

voor mij een heel belangrijk argument																		
1	319	29,2	162	30,3	157	28,2	67	23,5*	125	29,6	127	33,1*	81	26,5	138	31,7	100	29,0
voor mij een belangrijk argument																		
2	452	41,4	210	39,4	241	43,4	107	37,5	185	44,0	159	41,6	118	38,8	171	39,4	159	46,1*
voor mij een minder belangrijk argument																		
3	140	12,8	67	12,6	72	13,0	52	18,4*	47	11,2	40	10,4	45	14,7	52	11,9	43	12,5
voor mij een onbelangrijk argument - weet niet																		
4	33	3,0	20	3,7	13	2,4	11	4,0	17	4,0	5	1,2*	4	1,2*	11	2,6	18	5,2*
5	147	13,5	75	14,0	72	13,0	48	16,7	47	11,2	52	13,7	58	18,9*	62	14,4	25	7,2*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 141 (3): Megastallen worden vaak nieuw gebouwd; daardoor is de hygiëne en het klimaat binnen en buiten de stal meestal beter dan in oudere stallen																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	170	15,6	95	17,7	76	13,6	39	13,8	55	13,1	76	19,8*	56	18,5	70	16,1	44	12,8
voor mij een belangrijk argument ----	539	49,4	253	47,4	286	51,4	145	50,8	223	53,0	170	44,4*	138	45,2	214	49,3	184	53,2
voor mij een minder belangrijk argument -----	193	17,7	98	18,3	95	17,1	51	17,8	69	16,3	73	19,1	55	18,0	62	14,2*	76	22,0*
voor mij een onbelangrijk argument -	65	6,0	38	7,1	27	4,9	17	6,1	27	6,3	21	5,5	13	4,4	28	6,4	24	7,0
weet niet -----	123	11,3	51	9,5	72	13,0	33	11,5	48	11,3	43	11,2	42	13,9	61	14,0*	18	5,1*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 141 (4): Bacteriën die resistent zijn voor antibiotica kunnen in grote groepen dieren langer blijven leven

voor mij een heel belangrijk argument -----	337	30,9	175	32,8	162	29,1	68	23,7*	120	28,4	150	39,0*	90	29,5	128	29,6	117	33,9
voor mij een belangrijk argument ----	462	42,4	213	39,9	249	44,9	126	44,2	190	45,0	146	38,2*	108	35,4*	180	41,5	172	49,9*
voor mij een minder belangrijk argument -----	111	10,2	54	10,1	57	10,3	41	14,4*	43	10,3	26	6,9*	40	13,2*	41	9,3	30	8,7
voor mij een onbelangrijk argument -	26	2,3	13	2,5	12	2,2	9	3,1	11	2,7	5	1,4	8	2,5	12	2,7	6	1,8
weet niet -----	154	14,2	79	14,8	75	13,5	42	14,6	57	13,6	55	14,4	59	19,4*	73	16,9*	20	5,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 142: Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor de volksgezondheid?

1-Megastallen verkleinen de risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid -----	16	1,5	9	1,8	7	1,2	4	1,4	5	1,1	8	2,0	4	1,4	8	1,9	4	1,2
2 -----	126	11,6	80	15,0*	46	8,4*	28	10,0	50	11,9	48	12,5	43	14,0	48	11,0	36	10,3
3 -----	483	44,4	230	43,0	254	45,6	144	50,5*	182	43,3	157	40,9	151	49,5*	197	45,5	131	37,9*
4 -----	295	27,1	139	25,9	156	28,1	76	26,6	118	28,1	100	26,2	74	24,3	114	26,3	106	30,6
5-Megastallen vergroten de risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid -----	169	15,5	76	14,3	93	16,7	33	11,4*	66	15,6	70	18,4*	33	10,8*	67	15,4	69	20,1*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 151 (1): In megastallen is er evenveel ruimte per dier als in kleinere stallen																		
voor mij een heel belangrijk argument	165	15,2	77	14,5	88	15,8	40	14,1	65	15,3	60	15,8	68	22,2*	64	14,8	33	9,4*
voor mij een belangrijk argument	494	45,4	239	44,7	255	45,9	143	49,9	195	46,3	157	40,9*	123	40,3*	208	47,9	162	46,7
voor mij een minder belangrijk argument	180	16,5	97	18,2	83	14,9	50	17,6	64	15,2	66	17,1	42	13,6	62	14,3	76	22,1*
voor mij een onbelangrijk argument	67	6,1	32	6,0	35	6,3	11	3,9	30	7,1	26	6,7	8	2,5*	27	6,3	32	9,3*
weet niet	184	16,9	89	16,6	95	17,1	41	14,5	68	16,0	75	19,5	66	21,5*	73	16,7	43	12,5*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 151 (2): Megastallen leiden er toe dat dieren niet meer buiten komen

voor mij een heel belangrijk argument	412	37,8	198	37,0	214	38,5	85	29,7*	166	39,5	161	42,0*	111	36,3	178	41,1	122	35,2
voor mij een belangrijk argument	393	36,0	177	33,2	215	38,7	115	40,1	147	34,9	131	34,2	109	35,8	139	32,0*	144	41,5*
voor mij een minder belangrijk argument	131	12,0	80	15,0*	50	9,1*	42	14,5	42	10,0	47	12,3	32	10,3	55	12,6	43	12,6
voor mij een onbelangrijk argument	50	4,6	30	5,7	20	3,6	12	4,1	21	5,0	18	4,6	16	5,2	16	3,8	18	5,3
weet niet	105	9,6	49	9,1	56	10,1	33	11,6	45	10,6	27	7,0*	38	12,4*	46	10,5	19	5,4*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 151 (3): Voor dieren maakt het niet uit of ze op een groot of heel groot bedrijf gehouden wordt, mits de verzorging optimaal is

voor mij een heel belangrijk argument	243	22,3	114	21,4	129	23,2	63	22,1	97	23,0	83	21,8	83	27,0*	87	20,1	72	20,7
voor mij een belangrijk argument	487	44,7	243	45,4	245	44,0	135	47,3	191	45,3	162	42,2	132	43,4	187	43,1	168	48,6
voor mij een minder belangrijk argument	154	14,1	72	13,4	82	14,8	36	12,4	50	11,9	68	17,8*	32	10,5*	63	14,5	58	16,8
voor mij een onbelangrijk argument	80	7,4	48	9,0*	32	5,7*	21	7,3	32	7,6	27	7,1	16	5,3	37	8,5	27	7,8
weet niet	125	11,5	57	10,7	68	12,2	31	10,8	52	12,2	43	11,1	42	13,8	60	13,8	21	6,1*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 151 (4): Als er een dierziekte uitbreekt wordt deze in een grote stal sneller verspreid																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	363	33,3	186	34,8	177	31,9	83	29,1	130	30,8	150	39,2*	104	33,9	147	33,8	112	32,3
voor mij een belangrijk argument ----	493	45,2	235	44,0	258	46,4	137	48,0	201	47,7	155	40,5*	119	39,1*	194	44,7	178	51,5*
voor mij een minder belangrijk argument -----	97	8,9	50	9,3	48	8,6	30	10,5	34	8,0	34	8,8	34	11,2	32	7,3	31	9,1
voor mij een onbelangrijk argument -	26	2,4	18	3,3	9	1,5	7	2,3	13	3,1	7	1,7	5	1,5	12	2,7	10	2,8
weet niet -----	111	10,1	46	8,6	65	11,6	29	10,2	44	10,3	38	9,9	43	14,2*	50	11,6	15	4,3*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 151 (5): In grote bedrijven is de gezondheid van dieren gemiddeld hetzelfde of beter dan in kleinere bedrijven

voor mij een heel belangrijk argument -----	151	13,8	69	12,9	82	14,7	37	12,9	53	12,7	60	15,7	52	16,9	58	13,3	41	11,8
voor mij een belangrijk argument ----	459	42,1	217	40,6	243	43,7	135	47,2	176	41,8	148	38,7	121	39,7	184	42,4	153	44,3
voor mij een minder belangrijk argument -----	187	17,1	105	19,6*	82	14,8*	42	14,6	80	19,0	65	16,9	44	14,4	75	17,2	68	19,7
voor mij een onbelangrijk argument -	62	5,7	34	6,4	28	5,1	14	4,7	27	6,3	22	5,8	8	2,5*	24	5,5	30	8,6*
weet niet -----	231	21,2	110	20,5	121	21,8	59	20,5	85	20,2	87	22,8	81	26,5*	94	21,6	54	15,6*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 151 (6): In grote stallen is het uitbreken van dierziekten beter te voorkomen doordat er meer controle is op hygiëne

voor mij een heel belangrijk argument -----	175	16,1	88	16,5	87	15,7	29	10,1*	70	16,5	77	20,1*	57	18,6	78	18,0	39	11,4*
voor mij een belangrijk argument ----	475	43,6	232	43,5	243	43,6	132	46,2	189	44,8	154	40,2	128	41,9	190	43,7	157	45,3
voor mij een minder belangrijk argument -----	177	16,3	86	16,0	92	16,5	51	17,9	68	16,2	58	15,2	48	15,9	59	13,5*	69	20,0*
voor mij een onbelangrijk argument -	83	7,6	45	8,5	38	6,8	20	7,2	34	8,1	28	7,4	14	4,5*	34	7,8	35	10,2*
weet niet -----	179	16,5	83	15,5	97	17,4	53	18,6	61	14,4	65	17,1	58	19,1	74	17,0	45	13,0*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 151 (7): Bij megastallen is er minder transport tussen bedrijven waardoor de kans op verspreiding van dierziekten afneemt																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	159	14,6	81	15,3	78	13,9	32	11,3	61	14,5	66	17,2	60	19,5*	65	15,0	33	9,6*
voor mij een belangrijk argument ----	513	47,0	240	44,9	273	49,1	140	49,0	201	47,8	171	44,7	140	45,9	196	45,2	175	50,5
voor mij een minder belangrijk argument -----	204	18,7	104	19,4	100	18,0	52	18,1	82	19,5	70	18,3	46	14,9*	75	17,2	84	24,2*
voor mij een onbelangrijk argument -	66	6,0	39	7,4	26	4,7	18	6,4	24	5,6	24	6,2	8	2,6*	29	6,7	29	8,3*
weet niet -----	149	13,6	69	13,0	79	14,3	44	15,2	53	12,6	52	13,6	52	17,0*	68	15,8	26	7,5*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 151 (8): In megastallen kan meer rekening worden gehouden met dierenwelzijn

voor mij een heel belangrijk argument -----	184	16,9	81	15,2	103	18,5	45	15,8	68	16,2	71	18,5	74	24,2*	71	16,5	37	10,7*
voor mij een belangrijk argument ----	463	42,5	224	41,9	239	43,0	131	46,0	173	41,1	158	41,4	121	39,7	196	45,1	146	42,3
voor mij een minder belangrijk argument -----	185	17,0	105	19,6*	81	14,5*	50	17,4	83	19,6	53	13,8*	42	13,9	59	13,7*	83	23,9*
voor mij een onbelangrijk argument -	93	8,5	52	9,8	41	7,3	21	7,2	35	8,2	38	9,9	14	4,6*	40	9,2	39	11,4*
weet niet -----	165	15,1	72	13,5	92	16,6	39	13,6	63	14,9	63	16,4	54	17,6	68	15,6	41	11,8*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 151 (9): In megastallen zijn er meer dieren per medewerker, zodat de dieren minder persoonlijke aandacht krijgen

voor mij een heel belangrijk argument -----	176	16,1	70	13,1*	106	19,1*	46	15,9	73	17,3	58	15,0	52	17,1	69	16,0	53	15,4
voor mij een belangrijk argument ----	392	36,0	169	31,7*	223	40,1*	104	36,5	157	37,3	131	34,2	118	38,5	145	33,3	129	37,4
voor mij een minder belangrijk argument -----	294	27,0	173	32,4*	121	21,8*	83	28,9	98	23,4*	114	29,6	70	23,0	121	27,8	103	29,7
voor mij een onbelangrijk argument -	104	9,5	63	11,9*	40	7,2*	18	6,5	43	10,2	42	11,1	21	7,0	42	9,7	40	11,6
weet niet -----	123	11,3	58	10,8	66	11,8	35	12,2	50	11,9	39	10,1	44	14,4*	57	13,1	20	5,8*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 151 (10): In megastallen gaat de menselijke maat verloren: het wordt een dierenfabriek																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	342	31,4	159	29,8	183	32,9	74	25,9*	132	31,3	136	35,4*	91	29,7	140	32,4	110	31,7
voor mij een belangrijk argument ----	383	35,1	172	32,2*	211	37,9*	104	36,5	154	36,5	125	32,6	107	35,0	155	35,8	119	34,3
voor mij een minder belangrijk argument -----	198	18,2	112	21,0*	86	15,5*	55	19,4	67	15,9	76	19,8	55	17,9	73	16,8	71	20,5
voor mij een onbelangrijk argument -	66	6,0	44	8,2*	22	4,0*	18	6,4	28	6,6	20	5,1	14	4,6	18	4,0*	34	9,9*
weet niet -----	102	9,3	47	8,9	54	9,7	34	11,8	41	9,7	27	7,0*	39	12,8*	48	11,0	12	3,6*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 152: Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor de gezondheid en het welzijn van dieren? Megastallen zijn nadelig voor de gezondheid en het welzijn van de dieren?

1-Megastallen zijn nadelig voor de gezondheid en het welzijn van de dieren -----	152	14,0	75	14,0	77	13,9	32	11,1	69	16,4	51	13,4	35	11,4	71	16,4	46	13,4
2 -----	265	24,3	126	23,6	140	25,1	75	26,3	105	24,9	85	22,3	63	20,7	99	22,8	102	29,6*
3 -----	494	45,3	236	44,2	258	46,4	124	43,2	186	44,2	184	48,1	149	48,8	198	45,6	143	41,4
4 -----	161	14,8	86	16,1	75	13,6	50	17,6	57	13,5	54	14,2	53	17,4	59	13,6	49	14,3
5-Megastallen zijn bevorderlijk voor de gezondheid en het welzijn van dieren -----	17	1,6	11	2,1	6	1,0	5	1,8	4	1,0	8	2,0	5	1,6	7	1,7	5	1,3
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 161 (1): Milieunormen dwingen megastalhouders tot de toepassing van zogenaamde 'luchtwassers', waardoor de uitstoot van schadelijke stoffen in Nederland daalt.																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	289	26,5	160	30,0*	129	23,1*	54	18,8*	99	23,4	137	35,7*	101	33,1*	111	25,7	76	21,8*
voor mij een belangrijk argument ----	506	46,4	243	45,4	263	47,4	136	47,5	202	48,0	168	43,9	121	39,6*	203	46,7	181	52,4*
voor mij een minder belangrijk argument -----	130	11,9	57	10,7	73	13,1	48	16,8*	50	11,8	32	8,3*	31	10,3	45	10,4	53	15,4*
voor mij een onbelangrijk argument -	39	3,6	22	4,1	17	3,1	10	3,3	20	4,8	9	2,4	7	2,2	17	3,9	15	4,4
weet niet -----	126	11,6	52	9,8	74	13,3	39	13,6	50	12,0	37	9,6	45	14,8*	58	13,3	20	5,9*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 161 (2): Veehouderijbedrijven die in de buurt van natuurgebieden en woonkernen liggen kunnen worden verplaatst naar plekken waar er minder mensen last van hebben en de natuur minder kwetsbaar is.

voor mij een heel belangrijk argument -----	245	22,5	126	23,6	119	21,4	46	16,2*	84	20,0	114	29,8*	80	26,3	98	22,5	65	18,8*
voor mij een belangrijk argument ----	486	44,6	237	44,3	249	44,8	128	44,9	180	42,7	177	46,3	124	40,7	194	44,8	166	48,0
voor mij een minder belangrijk argument -----	176	16,1	92	17,1	84	15,1	59	20,7*	72	17,2	44	11,5*	43	14,1	60	13,9	72	20,9*
voor mij een onbelangrijk argument -	76	6,9	38	7,1	38	6,8	20	6,9	33	7,8	23	6,0	19	6,1	31	7,1	26	7,6
weet niet -----	108	9,9	42	7,9*	66	11,9*	32	11,2	52	12,3*	24	6,3*	39	12,7*	51	11,7	16	4,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 161 (3): In de naaste omgeving van megastallen neemt de milieuhinder toe door geur, fijnstof en ammoniak.																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	313	28,7	145	27,2	167	30,1	54	18,9*	125	29,6	134	34,9*	89	29,0	135	31,2	87	25,1
voor mij een belangrijk argument ----	445	40,8	220	41,2	225	40,4	125	43,8	167	39,7	152	39,7	109	35,8*	182	41,9	153	44,4
voor mij een minder belangrijk argument -----	183	16,8	99	18,5	84	15,2	62	21,8*	72	17,0	49	12,7*	53	17,2	55	12,7*	74	21,5*
voor mij een onbelangrijk argument -	31	2,8	18	3,4	12	2,2	8	2,9	13	3,1	10	2,5	8	2,5	11	2,5	12	3,6
weet niet -----	119	10,9	52	9,7	67	12,1	36	12,6	44	10,5	39	10,1	47	15,5*	51	11,8	19	5,4*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 162: Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor het milieu?

1-Megastallen maken de veehouderijsector milieuvriendelijker	36	3,3	19	3,6	17	3,0	6	2,0	15	3,6	15	3,9	11	3,7	14	3,2	11	3,1
2 -----	201	18,4	115	21,6*	85	15,4*	49	17,0	77	18,3	75	19,6	60	19,6	75	17,3	65	18,8
3 -----	542	49,8	250	46,9	292	52,5	159	55,6*	211	50,1	172	45,0*	158	51,7	228	52,7	152	43,9*
4 -----	209	19,2	98	18,4	111	20,0	52	18,2	79	18,7	79	20,5	50	16,4	74	17,1	85	24,7*
5-Megastallen maken de veehouderijsector minder milieuvriendelijk ----	102	9,3	51	9,5	51	9,1	21	7,2	39	9,2	42	11,0	26	8,6	42	9,7	33	9,6
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 171 (1): Door megastallen kan de concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderijsector (7 miljard euro per jaar) worden versterkt.

voor mij een heel belangrijk argument -----	143	13,1	84	15,6*	59	10,6*	28	9,7	53	12,5	62	16,3*	60	19,6*	44	10,2*	38	11,0
voor mij een belangrijk argument ----	414	38,0	215	40,3	198	35,7	127	44,4*	138	32,7*	149	39,0	93	30,6*	176	40,7	143	41,4
voor mij een minder belangrijk argument -----	285	26,1	127	23,7	158	28,4	75	26,1	122	29,0	88	22,9	72	23,5	104	24,0	106	30,8*
voor mij een onbelangrijk argument -	89	8,2	41	7,7	48	8,7	21	7,3	38	8,9	31	8,0	18	5,9	36	8,3	35	10,2
weet niet -----	160	14,6	68	12,7	92	16,5	36	12,5	71	16,9	53	13,8	62	20,5*	73	16,8	23	6,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 171 (2): Boeren moeten veel geld lenen voor de bouw van megastallen en lopen daarbij risico op te hoge schulden.																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	189	17,4	94	17,7	95	17,1	37	13,0*	73	17,3	79	20,7*	70	23,0*	78	18,0	40	11,6*
voor mij een belangrijk argument ----	358	32,8	154	28,8*	204	36,7*	89	31,2	133	31,6	136	35,4	97	31,7	144	33,3	116	33,5
voor mij een minder belangrijk argument -----	300	27,6	160	30,0	140	25,2	89	31,3	113	26,7	98	25,7	66	21,5*	115	26,4	118	34,2*
voor mij een onbelangrijk argument -	114	10,4	73	13,6*	41	7,4*	33	11,4	44	10,6	37	9,5	23	7,6	37	8,5	54	15,5*
weet niet -----	129	11,8	53	9,9	76	13,7	37	13,0	58	13,8	33	8,7*	50	16,3*	60	13,8	18	5,2*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 171 (3): Door de schaalvergroting in de veehouderijsector worden kleinere familiebedrijven verdrongen door grote ondernemingen die worden geleid door managers in plaats van boeren

voor mij een heel belangrijk argument -----	272	25,0	132	24,7	140	25,2	62	21,8	111	26,2	100	26,0	84	27,7	110	25,4	77	22,2
voor mij een belangrijk argument ----	382	35,1	175	32,8	207	37,3	109	38,3	130	31,0*	143	37,2	103	33,7	154	35,4	125	36,1
voor mij een minder belangrijk argument -----	249	22,8	134	25,0	115	20,7	67	23,3	100	23,8	82	21,3	51	16,8*	97	22,3	100	28,8*
voor mij een onbelangrijk argument -	64	5,9	43	8,0*	22	3,9*	15	5,1	23	5,4	27	7,1	13	4,3	22	5,1	29	8,4*
weet niet -----	122	11,2	50	9,4	72	12,9	33	11,5	57	13,6*	32	8,4*	54	17,6*	51	11,7	16	4,5*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 171 (4): Wanneer in Nederland geen megastallen mogen worden gebouwd verdwijnt de sector mogelijk naar het buitenland

voor mij een heel belangrijk argument -----	191	17,5	101	18,8	90	16,2	43	15,2	73	17,3	74	19,4	73	23,8*	66	15,3	51	14,7
voor mij een belangrijk argument ----	391	35,9	189	35,5	202	36,3	117	40,9	141	33,5	133	34,7	96	31,4	164	37,9	130	37,5
voor mij een minder belangrijk argument -----	261	23,9	128	24,0	133	23,9	67	23,3	99	23,5	95	24,9	64	20,9	100	23,2	95	27,6
voor mij een onbelangrijk argument -	104	9,5	58	10,8	46	8,3	20	6,8	46	10,8	39	10,1	16	5,1*	41	9,4	47	13,7*
weet niet -----	144	13,2	59	11,0*	85	15,3*	39	13,8	63	14,8	42	10,9	58	18,8*	62	14,2	22	6,5*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 171 (5): Door de toegenomen waarde van bedrijven wordt het moeilijk voor kinderen van veehouders om het bedrijf over te nemen																		
voor mij een heel belangrijk argument -----	163	14,9	74	13,8	89	16,0	43	15,0	52	12,4	68	17,7	56	18,5*	70	16,1	35	10,2*
voor mij een belangrijk argument ----	328	30,1	151	28,3	177	31,9	93	32,5	125	29,6	111	29,0	99	32,5	133	30,6	96	27,9
voor mij een minder belangrijk argument -----	317	29,1	159	29,8	158	28,4	85	29,7	125	29,8	107	27,9	74	24,1*	117	27,0	124	35,9*
voor mij een onbelangrijk argument -	135	12,4	84	15,7*	51	9,2*	30	10,4	59	13,9	47	12,2	21	6,7*	44	10,2	70	20,4*
weet niet -----	147	13,4	66	12,4	80	14,5	36	12,5	60	14,3	50	13,2	55	18,1*	70	16,1*	20	5,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Vraag 172: Samengenomen, hoe denkt u over de gevolgen van megastallen voor de economische positie van de veehouderijsector?																		
-Megastallen versterken de economische positie van de veehouderijsector -----	64	5,9	42	7,9*	22	4,0*	13	4,4	22	5,2	30	7,8*	23	7,6	18	4,2	23	6,6
	329	30,2	186	34,8*	143	25,7*	87	30,5	112	26,7*	129	33,7	89	29,1	131	30,1	109	31,5
	553	50,8	248	46,5*	305	54,8*	142	49,8	229	54,3	182	47,6	159	51,9	222	51,2	167	48,4
	103	9,5	38	7,2*	65	11,6*	36	12,7*	36	8,5	31	8,0	20	6,6*	45	10,5	37	10,8
-Megastallen verzwakken de economische positie van de veehouderijsector -----	41	3,7	19	3,6	22	3,9	7	2,6	22	5,3*	11	2,9	15	4,8	17	4,0	9	2,6
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Vraag 200: Als u alle voors en tegens tegen elkaar afweegt, wat vindt u dan van het toestaan van megastallen in Nederland?																		
ik stem hiermee in -----	139	12,7	86	16,0*	53	9,6*	36	12,8	56	13,3	46	12,1	37	12,2	52	12,1	49	14,2
ik aarzel, maar neig naar instemmen	319	29,3	165	30,9	154	27,7	97	34,0	104	24,7*	118	30,7	89	29,1	132	30,4	97	28,2
ik aarzel, maar neig naar afwijzen ---	343	31,5	152	28,4*	192	34,5*	74	25,8*	155	36,9*	114	29,8	89	29,1	135	31,1	118	34,2
ik wijs dit af -----	187	17,2	90	16,8	98	17,6	41	14,3	64	15,2	83	21,6*	50	16,3	71	16,4	66	19,1
ik weet het niet -----	101	9,3	42	7,9	59	10,7	38	13,1*	42	9,9	22	5,8*	40	13,2*	43	10,0	15	4,2*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 202																		
Denkt u dat het mogelijk is dat u in de toekomst nog van mening verandert over dit onderwerp?																		
dat is zeker mogelijk -----	112	10,3	60	11,2	52	9,4	41	14,3*	36	8,6	35	9,1	23	7,6	38	8,8	50	14,3*
dat is misschien mogelijk -----	612	56,2	301	56,4	311	55,9	167	58,5	244	57,9	201	52,6	175	57,3	248	57,1	188	54,4
dat is waarschijnlijk niet mogelijk -----	262	24,0	121	22,7	141	25,3	55	19,2*	107	25,4	100	26,1	68	22,4	106	24,4	87	25,0
dat is zeker niet mogelijk -----	104	9,5	52	9,7	52	9,4	23	8,0	34	8,1	46	12,1*	39	12,7*	42	9,7	22	6,3*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 203																		
Had u voordat u deze vragenlijst invulde al een mening over het toestaan van megastallen in Nederland?																		
nee, ik had nog geen mening over megastallen -----	419	38,4	179	33,6*	239	43,0*	135	47,1*	163	38,8	121	31,5*	150	49,2*	175	40,4	91	26,3*
ja, ik was voor toestaan van megastallen -----	91	8,3	57	10,6*	34	6,1*	24	8,4	35	8,4	31	8,2	19	6,2	34	7,9	38	10,9*
ja, ik aarzelde maar neigde naar instemmen -----	158	14,5	101	18,9*	57	10,2*	42	14,6	48	11,5*	68	17,7*	36	11,9	71	16,5	49	14,1
ja, ik aarzelde maar neigde naar afwijzen -----	239	21,9	114	21,3	125	22,5	50	17,3*	109	26,0*	80	20,9	52	17,0*	87	20,1	99	28,7*
ja, ik was tegen toestaan van megastallen -----	184	16,9	83	15,6	101	18,1	36	12,5*	65	15,4	83	21,7*	48	15,7	66	15,2	69	20,0
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 205: Stel dat megastallen in Nederland niet worden toegestaan, dan kan dit ertoe leiden dat boeren in plaats van een megastal bouwen, groeien door andere locaties over te nemen. Wat zou dan uw voorkeur hebben?																		
1-Ik heb liever grotere bedrijven op minder locaties -----	60	5,5	36	6,8	24	4,2	13	4,7	22	5,1	25	6,5	18	6,0	19	4,3	23	6,7
2 -----	180	16,6	105	19,7*	75	13,5*	53	18,5	60	14,2	68	17,7	47	15,5	68	15,8	64	18,4
3 -----	285	26,2	132	24,8	153	27,5	95	33,2*	104	24,6	87	22,6*	95	31,0*	118	27,2	69	20,0*
4 -----	356	32,6	172	32,2	183	33,0	81	28,2	154	36,6*	121	31,5	90	29,6	132	30,5	133	38,4*
5-Ik heb liever kleinere bedrijven op meer locaties -----	209	19,2	88	16,5*	121	21,7*	44	15,5	82	19,5	83	21,6	55	17,9	96	22,2*	57	16,5
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Vraag 210 (1): De stallen moeten op een plek worden gebouwd waar ze zo min mogelijk overlast veroorzaken																		
voor mij een heel belangrijke voorwaarde -----	427	39,2	227	42,6*	200	36,0*	87	30,3*	156	37,1	184	48,1*	126	41,2	161	37,0	139	40,2
voor mij een belangrijke voorwaarde	450	41,3	211	39,4	239	43,0	124	43,2	181	43,0	145	37,9	120	39,2	171	39,5	158	45,6*
voor mij een minder belangrijke voorwaarde -----	107	9,9	48	9,0	59	10,7	35	12,2	41	9,6	32	8,3	29	9,4	46	10,7	32	9,4
voor mij een onbelangrijke voorwaarde -----	29	2,7	16	2,9	13	2,4	11	3,9	14	3,3	4	1,1*	5	1,5	14	3,3	10	2,9
weet niet -----	76	7,0	32	6,1	44	7,9	30	10,3*	29	6,9	18	4,6*	26	8,6	41	9,5*	7	1,9*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 210 (2): Oude stallen die niet meer worden gebruikt, moeten worden opgeruimd																		
voor mij een heel belangrijke voorwaarde	330	30,3	178	33,3*	152	27,3*	59	20,6*	109	25,9*	162	42,3*	125	41,1*	116	26,7*	87	25,1*
voor mij een belangrijke voorwaarde	398	36,5	175	32,8*	222	40,0*	113	39,5	159	37,8	125	32,7	91	29,8*	164	37,9	141	40,8*
voor mij een minder belangrijke voorwaarde	196	17,9	99	18,6	96	17,3	64	22,3*	85	20,2	47	12,2*	39	12,9*	79	18,2	77	22,4*
voor mij een onbelangrijke voorwaarde	72	6,6	41	7,7	30	5,5	16	5,7	35	8,2	21	5,4	13	4,3	33	7,5	26	7,5
weet niet	95	8,8	41	7,6	55	9,8	34	12,0*	33	7,8	28	7,4	36	11,9*	42	9,7	15	4,3*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 210 (3): Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor dierenwelzijn

voor mij een heel belangrijke voorwaarde	522	47,9	248	46,3	275	49,5	130	45,5	202	47,9	191	49,8	149	48,6	206	47,5	166	48,1
voor mij een belangrijke voorwaarde	377	34,6	187	34,9	191	34,3	93	32,4	145	34,5	140	36,5	101	33,1	158	36,4	117	33,9
voor mij een minder belangrijke voorwaarde	93	8,5	51	9,6	41	7,4	32	11,2	34	8,0	27	7,0	20	6,7	24	5,6*	48	13,8*
voor mij een onbelangrijke voorwaarde	25	2,3	18	3,4*	7	1,3*	5	1,8	13	3,1	7	1,9	7	2,4	10	2,4	7	2,1
weet niet	72	6,6	31	5,8	41	7,5	26	9,1	28	6,5	19	4,9	28	9,2*	35	8,1	7	2,1*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 210 (4): Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor de volksgezondheid

voor mij een heel belangrijke voorwaarde	475	43,6	242	45,4	232	41,8	95	33,1*	172	40,7	209	54,5*	134	43,8	187	43,0	153	44,4
voor mij een belangrijke voorwaarde	420	38,6	195	36,5	226	40,6	115	40,2	175	41,5	131	34,1*	112	36,8	166	38,3	140	40,4
voor mij een minder belangrijke voorwaarde	100	9,1	55	10,2	45	8,1	43	15,0*	37	8,8	19	5,1*	25	8,2	34	7,9	40	11,7*
voor mij een onbelangrijke voorwaarde	16	1,5	9	1,7	7	1,3	4	1,4	7	1,6	6	1,4	4	1,3	9	2,0	3	1,0
weet niet	79	7,2	34	6,3	45	8,2	29	10,3*	31	7,3	19	4,9*	30	9,9*	38	8,7	9	2,5*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 210 (5): Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor het milieu																		
voor mij een heel belangrijke voorwaarde	418	38,3	220	41,1	198	35,6	87	30,4*	148	35,0	183	47,8*	119	38,9	164	37,7	133	38,5
voor mij een belangrijke voorwaarde	440	40,4	202	37,8	238	42,9	120	41,9	180	42,6	141	36,9	122	39,8	165	38,1	153	44,3
voor mij een minder belangrijke voorwaarde	119	10,9	59	11,1	60	10,8	40	14,0	47	11,1	32	8,5*	27	9,0	48	11,0	44	12,7
voor mij een onbelangrijke voorwaarde	25	2,3	15	2,9	10	1,8	7	2,5	14	3,3	4	1,1*	6	2,0	13	2,9	7	1,9
weet niet	87	8,0	38	7,1	49	8,9	32	11,2*	33	7,9	22	5,7*	31	10,3	45	10,3*	9	2,6*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 210 (6): Het toestaan van megastallen moet worden gekoppeld aan strengere eisen voor het landschap

voor mij een heel belangrijke voorwaarde	334	30,7	174	32,5	161	28,9	58	20,3*	121	28,7	156	40,6*	102	33,4	133	30,6	99	28,5
voor mij een belangrijke voorwaarde	413	37,9	196	36,6	218	39,2	102	35,7	179	42,4*	133	34,7	120	39,4	158	36,5	133	38,4
voor mij een minder belangrijke voorwaarde	217	19,9	105	19,7	111	20,0	81	28,2*	73	17,2	63	16,6*	44	14,3*	86	19,9	87	25,0*
voor mij een onbelangrijke voorwaarde	44	4,0	26	4,8	18	3,3	14	4,7	18	4,4	12	3,1	10	3,2	17	4,0	17	4,9
weet niet	81	7,5	34	6,3	48	8,6	32	11,1*	31	7,3	19	5,0*	30	9,7	39	9,0	11	3,1*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 210 (7): Het totaal aantal dieren in Nederland mag door de komst van megastallen niet toenemen

voor mij een heel belangrijke voorwaarde	224	20,6	110	20,7	114	20,5	47	16,3	72	17,0*	106	27,7*	64	20,8	92	21,2	67	19,3
voor mij een belangrijke voorwaarde	264	24,3	114	21,4*	150	27,0*	81	28,5	93	22,0	90	23,5	80	26,1	108	24,8	76	22,1
voor mij een minder belangrijke voorwaarde	320	29,3	168	31,4	152	27,3	76	26,6	139	32,9*	105	27,4	87	28,4	128	29,4	105	30,5
voor mij een onbelangrijke voorwaarde	159	14,6	97	18,2*	62	11,1*	43	15,0	68	16,3	48	12,5	35	11,5	51	11,8*	73	21,1*
weet niet	123	11,3	44	8,3*	78	14,1*	39	13,7	50	11,8	34	8,8	40	13,2	56	12,8	24	7,1*
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 2201 (1): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?																		
1-Veehouderijbedrijven moeten zoveel mogelijk bij elkaar worden gebouwd in daarvoor aangewezen gebieden -----	43	3,9	23	4,4	19	3,5	12	4,3	14	3,4	16	4,2	15	5,0	13	3,0	14	3,9
2 -----	163	15,0	86	16,1	77	13,9	43	15,0	58	13,7	63	16,3	39	12,9	62	14,3	62	17,8
3 -----	397	36,4	194	36,3	203	36,6	114	39,9	163	38,7	120	31,4*	120	39,4	169	38,9	104	30,1*
4 -----	317	29,1	144	27,0	173	31,2	80	28,1	119	28,3	118	30,8	76	24,9	120	27,7	121	35,1*
5-Veehouderijbedrijven mogen op de plek blijven waar ze zitten (in de praktijk liggen ze ver uit elkaar) -----	169	15,5	87	16,3	82	14,8	36	12,7	67	15,9	66	17,3	54	17,7	70	16,1	45	13,1
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (2): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-Het aantal dieren dat in de Nederlandse veehouderijsector wordt gehouden mag toenemen -----	76	7,0	41	7,6	36	6,4	25	8,8	30	7,1	21	5,6	18	5,9	36	8,2	22	6,3
2 -----	252	23,1	140	26,2*	112	20,1*	64	22,5	101	24,1	86	22,5	69	22,4	95	21,8	89	25,7
3 -----	596	54,6	272	50,8*	324	58,3*	152	53,0	233	55,3	211	55,1	179	58,7	243	56,0	169	49,0*
4 -----	96	8,8	49	9,1	47	8,5	24	8,4	36	8,5	36	9,5	29	9,5	34	7,7	34	9,7
5-Het aantal dieren dat in de Nederlandse veehouderijsector wordt gehouden moet afnemen -----	70	6,4	33	6,2	37	6,6	21	7,3	21	5,0	28	7,2	11	3,5*	27	6,2	32	9,2*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 2201 (3): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?																		
1-De Nederlandse veehouderijsector moet massaal overgaan op																		
biologische productie -----	120	11,0	53	9,9	67	12,0	32	11,2	45	10,8	43	11,1	19	6,2*	36	8,4*	64	18,4*
2 -----	196	18,0	85	15,9	111	20,0	66	23,1*	73	17,4	57	14,9*	30	9,9*	78	18,0	88	25,4*
3 -----	373	34,2	189	35,3	184	33,2	99	34,8	150	35,7	123	32,2	130	42,5*	156	36,0	83	24,0*
4 -----	229	21,0	112	20,9	117	21,1	43	14,9*	88	21,0	98	25,5*	66	21,5	98	22,7	65	18,8
5-Biologische en niet-biologische veehouderij moeten in Nederland naast elkaar blijven bestaan -----																		
	172	15,8	96	18,0	76	13,7	46	16,0	64	15,2	62	16,2	61	19,9*	65	14,9	47	13,4
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (4): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-Nederland moet een exportland van vlees een zuivelproducten blijven -----																		
	244	22,3	133	25,0*	110	19,8*	54	19,0	91	21,5	99	25,8*	80	26,2	97	22,3	66	19,0
2 -----	382	35,1	189	35,5	193	34,7	89	31,0	152	36,1	142	37,0	101	32,9	147	33,8	133	38,5
3 -----	338	31,0	153	28,7	184	33,2	102	35,6	136	32,2	100	26,2*	99	32,3	141	32,6	96	27,7
4 -----	81	7,4	40	7,5	41	7,3	23	8,1	30	7,1	28	7,2	13	4,2*	37	8,4	31	9,0
5-Nederland moet stoppen met de grootschalige export van vlees en zuivel -----																		
	46	4,2	18	3,4	28	5,0	18	6,2	13	3,1	15	3,8	13	4,3	12	2,8	20	5,8
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (5): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-In de veehouderij moet beter worden omgegaan met dieren -----																		
	269	24,6	126	23,5	143	25,7	66	23,2	107	25,4	96	25,0	77	25,1	111	25,7	80	23,0
2 -----	326	29,9	152	28,5	174	31,3	99	34,6	120	28,4	108	28,1	76	24,7*	125	28,8	125	36,1*
3 -----	317	29,1	160	30,0	157	28,2	75	26,2	122	28,9	120	31,4	101	33,2	126	29,1	86	24,9*
4 -----	132	12,1	70	13,1	62	11,1	32	11,3	58	13,7	42	10,9	35	11,3	58	13,4	39	11,3
5-In de veehouderij wordt al goed genoeg omgegaan met dieren -----																		
	46	4,2	26	4,9	20	3,6	14	4,8	15	3,6	17	4,5	17	5,7	13	2,9	16	4,7
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 2201 (6): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?																		
1-De prijs van vlees en eieren mag wat mij betreft omhoog -----	117	10,7	56	10,5	61	11,0	35	12,4	32	7,7*	49	12,9	21	6,8*	37	8,6	58	16,7*
2 -----	222	20,3	105	19,6	117	21,0	48	16,7	86	20,4	88	23,0	44	14,3*	74	17,1*	104	30,1*
3 -----	498	45,7	242	45,4	256	46,0	128	44,8	194	46,0	177	46,1	151	49,5	204	47,0	139	40,3*
4 -----	155	14,2	74	13,9	81	14,5	45	15,7	69	16,3	41	10,8*	47	15,5	76	17,5*	32	9,2*
5-De prijs van vlees en eieren mag wat mij betreft omlaag -----	98	9,0	56	10,5	41	7,5	30	10,6	40	9,6	27	7,1	43	13,9*	42	9,7	13	3,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (7): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-Consumenten moeten minder vlees gaan eten -----	134	12,3	62	11,5	72	13,0	33	11,7	45	10,7	56	14,5	27	8,8*	39	8,9*	68	19,8*
2 -----	208	19,0	90	16,9	117	21,1	44	15,4	79	18,8	84	22,1	44	14,5*	66	15,1*	97	28,0*
3 -----	385	35,3	177	33,1	209	37,5	103	36,2	155	36,8	127	33,1	126	41,4*	164	37,7	91	26,3*
4 -----	193	17,7	102	19,0	91	16,4	55	19,2	77	18,2	61	16,0	57	18,6	85	19,5	52	14,9
5-Consumenten mogen even veel vlees blijven eten -----	170	15,6	104	19,5*	66	11,9*	50	17,5	65	15,5	55	14,3	51	16,7	81	18,7*	38	11,0*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (8): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-Consumenten moeten vaker biologisch vlees gaan eten -----	144	13,2	61	11,4	83	14,9	42	14,6	51	12,0	51	13,4	24	8,0*	43	9,9*	77	22,2*
2 -----	241	22,1	107	20,1	133	24,0	60	21,1	103	24,6	77	20,1	44	14,4*	90	20,8	105	30,2*
3 -----	436	40,0	209	39,1	227	40,8	99	34,7*	181	43,1	155	40,5	145	47,5*	195	45,0*	92	26,7*
4 -----	145	13,3	77	14,5	68	12,2	43	15,0	48	11,3	55	14,3	49	16,1	58	13,4	38	11,1
5-Consumenten hoeven niet vaker biologisch vlees te gaan eten -----	124	11,4	79	14,8*	45	8,1*	42	14,6	38	9,0*	45	11,7	43	14,1	48	11,0	34	9,7
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 2201 (9): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?																		
1-Er moeten strengere regels komen om risico's van de veehouderij voor de volksgezondheid te verkleinen	223	20,4	120	22,5	102	18,4	48	16,9	68	16,2*	106	27,7*	71	23,3	79	18,1	72	20,8
2	304	27,9	140	26,3	164	29,5	84	29,4	110	26,1	110	28,8	58	19,0*	122	28,1	123	35,6*
3	376	34,5	176	32,9	200	36,0	107	37,5	164	38,9*	105	27,3*	112	36,6	162	37,4	99	28,6*
4	134	12,3	68	12,7	66	11,9	32	11,3	56	13,2	46	12,0	40	13,2	57	13,2	36	10,5
5-De regels in de veehouderijsector voor de volksgezondheid zijn streng genoeg	54	4,9	30	5,7	23	4,2	14	4,9	24	5,6	16	4,2	24	8,0*	14	3,2*	15	4,4
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (10): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-Nederlandse veehouders kijken te veel naar kwantiteit en te weinig naar kwaliteit	147	13,5	71	13,3	75	13,6	39	13,7	54	12,9	53	13,9	36	11,8	52	12,1	58	16,9*
2	262	24,1	126	23,6	136	24,5	66	23,1	107	25,5	89	23,2	53	17,5*	112	25,7	95	27,6
3	566	51,9	277	51,9	289	51,9	147	51,6	224	53,2	194	50,7	184	60,2*	225	51,9	155	44,8*
4	99	9,1	53	9,9	46	8,3	26	9,0	32	7,5	42	10,9	28	9,0	37	8,6	34	9,7
5-Nederlandse veehouders kunnen alleen maar kwaliteit leveren als zij grootschalig mogen produceren	16	1,5	7	1,3	9	1,7	7	2,6	4	1,0	5	1,2	5	1,6	8	1,8	4	1,1
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 2201 (11): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?

1-De veehouderijsector mag wat mij betreft uit Nederland verdwijnen	11	3,2	5	3,2	6	3,1	3	3,5	3	2,2	4	4,0	1	0,8	5	3,6	5	4,7
2	5	1,6	3	2,1	2	1,2	2	2,4	2	1,3	1	1,2	2	2,2	1	0,9	2	1,9
3	77	22,3	30	19,4	47	24,7	25	25,4	34	24,5	18	16,8	26	27,1	30	21,2	20	18,6
4	100	28,9	40	25,8	59	31,5	29	29,6	43	31,5	28	25,0	18	19,3*	44	31,1	38	34,9
5-De veehouderijsector moet in Nederland behouden blijven	152	44,1	77	49,6	75	39,5	38	39,1	56	40,4	58	53,0*	48	50,5	61	43,2	43	39,9
Totaal ondervraagden	345	100,0	156	100,0	189	100,0	97	100,0	138	100,0	110	100,0	96	100,0	140	100,0	108	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 2201 (12): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?																		
1-Ik ben bereid voor vlees 25% meer te betalen als de kwaliteit van de veehouderij toeneemt -----	137	12,6	61	11,4	76	13,7	39	13,6	42	10,0*	56	14,6	18	6,0*	50	11,5	69	19,8*
2 -----	232	21,3	110	20,5	122	22,0	64	22,4	83	19,6	85	22,3	46	15,0*	82	18,9	103	29,9*
3 -----	404	37,0	180	33,8*	223	40,2*	106	36,9	168	39,8	131	34,1	129	42,2*	180	41,5*	91	26,2*
4 -----	214	19,7	130	24,3*	85	15,3*	49	17,3	85	20,2	80	20,9	71	23,3	80	18,4	64	18,4
5-Ik ben niet bereid voor vlees meer te betalen, de kwaliteit van de veehouderij is voldoende -----	103	9,4	53	10,0	49	8,9	28	9,8	44	10,4	31	8,2	41	13,5*	42	9,7	19	5,6*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Vraag 2201 (13): Hoe ziet de toekomst van de veehouderijsector er wat u betreft uit?																		
1-Ik vind de productiewijze van het vlees belangrijker dan de prijs -----	163	15,0	81	15,2	82	14,7	38	13,2	49	11,7*	76	19,8*	45	14,6	59	13,7	59	17,1
2 -----	312	28,6	147	27,6	165	29,6	70	24,3	119	28,2	124	32,3*	72	23,7*	114	26,4	123	35,6*
3 -----	461	42,3	226	42,3	235	42,3	127	44,6	185	44,0	149	38,8	151	49,4*	202	46,6*	105	30,4*
4 -----	122	11,2	60	11,3	62	11,1	40	14,0	56	13,2	26	6,9*	27	8,8	46	10,6	49	14,2*
5-Ik vind de prijs van het vlees belangrijker dan de productiewijze ---	32	2,9	19	3,6	12	2,2	11	3,9	12	2,9	8	2,2	11	3,5	12	2,7	9	2,7
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Vraag 240 (1): Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario? De concurrerende veehouderij - Accent op economische betekenis van de sector Schaalvergroting wordt toegestaan en veehouders wordt zoveel mogelijk ruimte gegeven voor ondernemerschap. Als gevolg hiervan blijft de economische betekenis van de veehouderijsector groot en is er ruimte voor innovatie. Er worden minimumeisen gesteld voor dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. Nederland volgt daarin wat de Europese Commissie voorschrijft. Boeren beslissen zelf in welke mate ze bovenop deze minimumeisen extra voorzieningen treffen. Biologische veehouderij bestaat naast de intensieve veehouderij en groeit of krimpt afhankelijk van de vraag van de consument naar biologisch vlees. De prijzen van vlees blijven ongewijzigd ten opzichte van nu.																			
1-Heel aantrekkelijk -----	111	10,2	63	11,8	48	8,6	36	12,6	39	9,3	36	9,4	33	10,9	46	10,7	31	9,1	
2 -----	246	22,6	144	27,0*	102	18,3*	48	16,8*	100	23,8	98	25,6	62	20,2	107	24,6	78	22,4	
3 -----	435	39,9	205	38,4	229	41,3	117	41,1	158	37,4	160	41,7	153	50,1*	171	39,5	105	30,4*	
4 -----	176	16,1	72	13,5*	104	18,7*	47	16,6	75	17,8	53	13,9	34	11,2*	71	16,4	70	20,3*	
5-Heel onaantrekkelijk -----	122	11,2	49	9,2*	73	13,1*	37	13,0	49	11,6	36	9,4	23	7,5*	38	8,7*	61	17,8*	
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0	

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

Vraag 240 (2): Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario? De toekomstbestendige veehouderij - Accent op duurzame ontwikkeling

Schaalvergroting wordt toegestaan, maar wordt gekoppeld aan strenge regels op het gebied van landschappelijke inpassing, milieu, volksgezondheid en dierenwelzijn. Dit stelt de sector in staat zich economisch staande te houden en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de steeds hogere eisen van de consument. Door deze strenge eisen wordt het verschil tussen niet-biologisch en biologisch vlees en zuivel kleiner. De prijs van vlees wordt iets hoger ten opzichte van nu.

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1-Heel aantrekkelijk -----	146	13,4	68	12,8	78	14,0	37	13,0	42	9,9*	67	17,5*	35	11,3	47	10,8*	65	18,7*
2 -----	455	41,8	230	43,1	225	40,5	111	39,0	182	43,3	161	42,2	108	35,4*	177	40,7	169	48,8*
3 -----	366	33,5	174	32,5	192	34,5	100	34,9	146	34,6	120	31,3	126	41,4*	158	36,4	79	22,9*
4 -----	87	8,0	47	8,8	40	7,2	28	9,8	38	9,1	21	5,4*	25	8,3	33	7,7	28	8,0
5-Heel onaantrekkelijk -----	36	3,3	15	2,8	21	3,8	9	3,3	13	3,0	14	3,6	11	3,6	19	4,4	6	1,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%

Vraag 240 (3): Hoe aantrekkelijk vindt u dit scenario? De zorgzame veehouderij - accent op welzijn van mens en dier

Er komen geen megastallen. Daarentegen worden kleinschalige bedrijven gestimuleerd en komt er veel meer regelgeving op het gebied van dierenwelzijn, volksgezondheid en milieu. Dit leidt ertoe dat de vlees- en zuivelproductie in Nederland afneemt en we onze positie als exportland verliezen. Hiervoor in de plaats ontstaan er kleine bedrijven die zijn gespecialiseerd in heel specifieke vormen van veehouderij, bijvoorbeeld productie van topkwaliteit vlees voor restaurants. Ook het belang van biologische bedrijven neemt toe. In dit scenario wordt de prijs van vlees en zuivel veel hoger dan nu.

1-Heel aantrekkelijk -----	98	9,0	52	9,8	46	8,2	20	7,1	39	9,2	39	10,2	18	6,0*	38	8,7	41	12,0*
2 -----	200	18,3	84	15,8*	116	20,8*	56	19,7	72	17,2	71	18,6	34	11,1*	80	18,5	86	24,8*
3 -----	348	31,9	161	30,2	187	33,6	92	32,3	138	32,8	118	30,7	121	39,6*	145	33,4	80	23,2*
4 -----	273	25,0	137	25,7	135	24,4	70	24,5	106	25,2	97	25,3	62	20,3*	119	27,5	90	26,0
5-Heel onaantrekkelijk -----	171	15,7	98	18,4*	73	13,1*	47	16,5	66	15,6	58	15,2	71	23,1*	52	11,9*	49	14,1
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 270 (1): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Items in actualiteitenprogramma's op televisie over de veehouderij

1-Heel realistisch -----	54	5,0	29	5,4	25	4,5	11	3,9	22	5,1	21	5,6	23	7,7*	15	3,6	15	4,4
2 -----	316	28,9	148	27,8	167	30,1	85	29,7	129	30,7	101	26,5	77	25,2	131	30,2	107	30,9
3 -----	574	52,6	274	51,2	300	54,0	157	55,0	221	52,5	195	51,0	164	53,6	247	57,0*	160	46,1*
4 -----	123	11,3	66	12,3	57	10,3	30	10,6	41	9,7	52	13,6	34	11,0	31	7,2*	57	16,6*
5-Helemaal niet realistisch -----	24	2,2	17	3,2*	6	1,1*	2	0,8	8	1,9	13	3,4*	8	2,6	8	2,0	7	2,0
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Vraag 270 (2): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Nieuwsinformatie op radio en televisie																			
1-Heel realistisch -----	34	3,1	19	3,5	15	2,7	8	2,9	14	3,2	12	3,1	15	5,0*	8	1,8*	11	3,1	
2 -----	297	27,2	141	26,4	156	28,0	81	28,2	115	27,3	101	26,4	83	27,1	117	27,1	97	28,0	
3 -----	601	55,1	289	54,2	312	56,0	158	55,3	241	57,1	203	52,9	166	54,4	258	59,4*	173	50,2*	
4 -----	136	12,4	73	13,7	63	11,3	33	11,7	41	9,7*	62	16,1*	34	11,0	43	9,8*	58	16,9*	
5-Helemaal niet realistisch -----	23	2,1	12	2,3	11	1,9	6	1,9	11	2,6	6	1,6	8	2,5	8	2,0	6	1,8	
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0	

Vraag 270 (3): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Artikelen in kranten over de veehouderij

1-Heel realistisch -----	25	2,3	19	3,6*	6	1,1*	4	1,4	5	1,2*	16	4,3*	12	4,0*	5	1,2*	8	2,3
2 -----	271	24,9	140	26,3	131	23,5	64	22,5	109	25,8	98	25,7	60	19,5*	105	24,2	107	31,0*
3 -----	624	57,3	279	52,3*	345	62,0*	178	62,3	243	57,7	203	53,0*	187	61,2	262	60,5	172	49,7*
4 -----	151	13,8	85	16,0*	65	11,8*	35	12,4	59	14,0	57	14,8	44	14,3	53	12,2	52	15,1
5-Helemaal niet realistisch -----	18	1,7	10	1,8	9	1,6	4	1,5	6	1,3	9	2,3	3	1,1	9	2,0	7	1,9
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 270 (4): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Informatie van organisaties voor dierenwelzijn en milieu zoals Wakker Dier en Varkens in nood, Milieudefensie en de Dierenbescherming

1-Heel realistisch -----	62	5,7	24	4,5	38	6,9	17	5,8	21	5,0	25	6,4	21	6,8	26	6,0	16	4,5
2 -----	235	21,6	99	18,5*	136	24,5*	70	24,6	92	21,9	73	19,0	64	20,8	91	21,1	79	23,0
3 -----	396	36,3	177	33,2*	218	39,2*	108	37,8	157	37,3	130	34,0	123	40,4	170	39,2	99	28,7*
4 -----	247	22,7	132	24,8	115	20,6	57	19,9	94	22,3	96	25,1	61	20,0	94	21,7	91	26,2
5-Helemaal niet realistisch -----	150	13,8	102	19,0*	48	8,7*	34	11,8	57	13,5	59	15,5	37	12,0	52	12,1	61	17,6*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 270 (5): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Informatie van de Wageningen Universiteit en Research centrum																		
1-Heel realistisch	160	14,7	76	14,2	85	15,2	47	16,4	63	15,0	50	13,1	23	7,5*	50	11,5*	88	25,3*
2	397	36,4	198	37,2	198	35,7	101	35,4	149	35,4	146	38,2	94	30,8*	153	35,3	149	43,0*
3	471	43,2	227	42,5	244	43,8	122	42,7	189	44,8	160	41,8	166	54,2*	203	46,7	99	28,5*
4	45	4,2	23	4,4	22	3,9	13	4,5	14	3,3	19	4,9	17	5,7	21	4,8	7	2,1*
5-Helemaal niet realistisch	17	1,5	9	1,7	7	1,3	3	1,0	6	1,4	8	2,0	5	1,7	8	1,8	4	1,1
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 270 (6): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Informatie van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

1-Heel realistisch	38	3,5	17	3,2	21	3,7	10	3,3	18	4,3	11	2,8	9	2,8	17	3,9	13	3,6
2	352	32,3	176	33,0	175	31,6	98	34,2	142	33,7	112	29,3	84	27,6*	127	29,3	140	40,6*
3	538	49,4	251	46,9	287	51,7	144	50,5	203	48,2	191	49,8	170	55,7*	227	52,4	136	39,2*
4	128	11,8	69	12,8	60	10,7	26	8,9	49	11,6	54	14,1	32	10,4	52	12,1	44	12,7
5-Helemaal niet realistisch	34	3,1	21	4,0	12	2,2	9	3,0	9	2,2	16	4,1	11	3,4	10	2,3	13	3,8
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

Vraag 270 (7): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Informatie van uw provincie

1-Heel realistisch	24	2,2	12	2,2	12	2,1	8	2,7	8	2,0	8	2,0	13	4,1*	7	1,7	4	1,1
2	226	20,7	94	17,7*	132	23,7*	71	24,9	87	20,7	67	17,6	51	16,6*	88	20,2	88	25,3*
3	675	61,9	323	60,5	352	63,2	168	58,8	276	65,6*	230	60,1	205	67,2*	272	62,7	193	56,0*
4	124	11,4	78	14,6*	46	8,3*	30	10,6	40	9,6	54	14,1*	24	7,9*	54	12,6	45	13,0
5-Helemaal niet realistisch	41	3,8	27	5,0*	15	2,6*	9	3,0	9	2,1*	24	6,2*	13	4,2	13	2,9	16	4,6
Totaal ondervraagden	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau

Ministerie AZ DPC Megastallen

	Totaal ondervraagden		Man		Vrouw		18-34 jaar		35-54 jaar		55+ jaar		Laag opgeleid		Midden opgeleid		Hoog opgeleid	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Vraag 270 (8): Hoe realistisch is volgens u de informatie van: Informatie van uw gemeente																		
1-Heel realistisch -----	31	2,8	16	3,1	14	2,6	10	3,6	7	1,7	13	3,5	16	5,2*	10	2,4	5	1,4*
2 -----	234	21,5	93	17,5*	141	25,3*	79	27,6*	93	22,2	62	16,1*	47	15,5*	92	21,2	95	27,4*
3 -----	638	58,5	311	58,3	326	58,7	162	56,7	260	61,8	215	56,3	190	62,2	262	60,4	181	52,5*
4 -----	138	12,7	80	14,9*	58	10,5*	23	8,1*	55	13,0	60	15,8*	31	10,3	57	13,2	49	14,1
5-Helemaal niet realistisch -----	49	4,5	33	6,2*	16	2,9*	11	4,0	6	1,4*	32	8,3*	21	6,8*	12	2,8*	16	4,6
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0
Vraag 290 En welke van deze bronnen zijn het belangrijkste voor uw eigen meningsvorming? OPT VA,SG																		
Items in actualiteitenprogramma's op televisie over de veehouderij -----	513	47,1	254	47,5	260	46,7	116	40,7*	205	48,7	192	50,1	132	43,2	212	48,9	168	48,7
Nieuwsinformatie op radio en televisie -----	467	42,8	247	46,2*	220	39,6*	100	35,1*	182	43,3	184	48,1*	132	43,3	170	39,1*	165	47,7*
Artikelen in kranten over de veehouderij -----	381	35,0	216	40,4*	166	29,8*	77	27,1*	140	33,3	164	42,8*	92	30,2*	141	32,4	148	42,7*
Informatie van organisaties voor dierenwelzijn en milieu zoals wakker dier, varkens in nood, de dierenbescherming en Milieudefensie	246	22,6	102	19,0*	145	26,0*	59	20,7	102	24,2	85	22,3	62	20,2	102	23,4	83	24,0
Informatie van de Landbouw Universiteit Wageningen -----	389	35,7	179	33,5	210	37,8	77	27,0*	139	33,1	172	45,0*	89	29,3*	140	32,2	160	46,3*
Informatie van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie -----	301	27,6	142	26,6	159	28,6	56	19,7*	122	29,1	122	31,9*	82	26,7	105	24,3*	112	32,5*
Informatie van uw provincie -----	146	13,4	74	13,9	72	12,9	28	9,7*	63	14,9	56	14,6	43	14,2	62	14,2	39	11,3
Informatie van uw gemeente -----	221	20,3	100	18,8	121	21,8	41	14,4*	91	21,7	89	23,2	75	24,6*	93	21,4	52	15,1*
geen van deze -----	137	12,6	68	12,8	68	12,3	58	20,3*	42	10,0*	37	9,6*	57	18,7*	54	12,5	23	6,7*
Totaal ondervraagden -----	1090	100,0	534	100,0	556	100,0	286	100,0	421	100,0	383	100,0	305	100,0	434	100,0	346	100,0

* = Verschilt significant op 95% niveau